

Ewangelia wg św. Mateusza

1 ⁹⁷⁶ Zwój księgi (o) ¹⁰⁷⁸ narodzinach ²⁴²⁴ Jezusa ⁵⁵⁴⁷ Chrystusa, ⁵²⁰⁷ syna ¹¹³⁸ Dawida, ⁵²⁰⁷ syna
¹¹ Abrahama. **2** ¹¹ Abraham ¹¹ zrodził ¹⁰⁸⁰ Izaaka, ¹¹⁶¹ a ¹⁰⁸⁰ Izaak ¹¹⁶¹ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jakuba, ¹¹⁶¹ a ¹⁰⁸⁰ Jakub
¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Judę ¹⁰⁸⁰ i ¹⁰⁸⁰ braci ¹⁰⁸⁰ jego, **3** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Juda ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Faresa ¹⁰⁸⁰ i ¹⁰⁸⁰ Zare ¹⁰⁸⁰ z ¹⁰⁸⁰ Tamary, ¹⁰⁸⁰ a
¹⁰⁸⁰ Fares ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Esroma, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Esrom ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Arama, **4** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Aram ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Aminadaba,
¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Aminadab ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Naassona, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Naasson ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Salmona, **5** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Salmon
¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Booza ¹⁰⁸⁰ z ¹⁰⁸⁰ Rahab, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Booz ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jobeda ¹⁰⁸⁰ z ¹⁰⁸⁰ Rut, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Jobed ¹⁰⁸⁰ zrodził
¹⁰⁸⁰ Jesaja, **6** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Jesaj ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Dawida - króla, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Dawid ¹⁰⁸⁰ - król ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Salomona ¹⁰⁸⁰ z
¹⁰⁸⁰ tej, (która należała do) ¹⁰⁸⁰ Uriasza, **7** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Salomon ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Roboama, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Roboam
¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Abiasa, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Abias ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Asafa, **8** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Asaf ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jozafata, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Jozafat
¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jorama, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Joram ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Ozjasza, **9** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Ozjasz ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Joatama, ¹⁰⁸⁰ a
¹⁰⁸⁰ Joatam ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Achaza, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Achaz ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Ezechiasza, **10** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Ezechiasz ¹⁰⁸⁰ zrodził
¹⁰⁸⁰ Manassesa, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Manasases ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Amona, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Amon ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jozjasza, **11** ¹⁰⁸⁰ a
¹⁰⁸⁰ Jozjasz ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jechoniasza ¹⁰⁸⁰ oraz ¹⁰⁸⁰ braci ¹⁰⁸⁰ jego w czasie ¹⁰⁸⁰ przesiedlenia (do) ¹⁰⁸⁰ Babilonu,
¹⁰⁸⁰ **12** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ po ¹⁰⁸⁰ przesiedleniu (do) ¹⁰⁸⁰ Babilonu ¹⁰⁸⁰ Jechoniasz ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Salatiela, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Salatiel
¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Zorobabela, **13** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Zorobabel ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Abiuda, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Abiud ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Eliakima,
¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Eliakim ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Azora, **14** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Azor ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Sadoka, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Sadok ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Achima,
¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Achim ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Eliuda, **15** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Eliud ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Eleazara, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Eleazar ¹⁰⁸⁰ zrodził
¹⁰⁸⁰ Mattana, ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Mattan ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Jakuba, **16** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Jakub ¹⁰⁸⁰ zrodził ¹⁰⁸⁰ Józefa, ¹⁰⁸⁰ męża ¹⁰⁸⁰ Marii, ¹⁰⁸⁰ z
¹⁰⁸⁰ której ¹⁰⁸⁰ został zrodzony ¹⁰⁸⁰ Jezus, ¹⁰⁸⁰ nazywany ¹⁰⁸⁰ Chrystusem. **17** ¹⁰⁸⁰ Wszystkich ¹⁰⁸⁰ więc ¹⁰⁸⁰ pokoleń
¹⁰⁸⁰ od ¹⁰⁸⁰ Abrahama ¹⁰⁸⁰ do ¹⁰⁸⁰ Dawida - ¹⁰⁸⁰ pokoleń ¹⁰⁸⁰ czternaście, ¹⁰⁸⁰ i ¹⁰⁸⁰ od ¹⁰⁸⁰ Dawida ¹⁰⁸⁰ do ¹⁰⁸⁰ przesiedlenia
¹⁰⁸⁰ (do) ¹⁰⁸⁰ Babilonu ¹⁰⁸⁰ - ¹⁰⁸⁰ pokoleń ¹⁰⁸⁰ czternaście, ¹⁰⁸⁰ i ¹⁰⁸⁰ od ¹⁰⁸⁰ przesiedlenia (do) ¹⁰⁸⁰ Babilonu ¹⁰⁸⁰ do
¹⁰⁸⁰ Chrystusa - ¹⁰⁸⁰ pokoleń ¹⁰⁸⁰ czternaście. **18** ¹⁰⁸⁰ A ¹⁰⁸⁰ narodzenie ¹⁰⁸⁰ Jezusa ¹⁰⁸⁰ Chrystusa ¹⁰⁸⁰ było ¹⁰⁸⁰ takie:
¹⁰⁸⁰ ponieważ ¹⁰⁸⁰ matka ¹⁰⁸⁰ jego, ¹⁰⁸⁰ Maria, ¹⁰⁸⁰ będąc ¹⁰⁸⁰ zaślubiona ¹⁰⁸⁰ Józefowi, ¹⁰⁸⁰ wcześniej, ¹⁰⁸⁰ zanim ¹⁰⁸⁰ [-] ¹⁰⁸⁰ się
¹⁰⁸⁰ oni ¹⁰⁸⁰ zeszli, ¹⁰⁸⁰ znalazła ¹⁰⁸⁰ się ¹⁰⁸⁰ tą, ¹⁰⁸⁰ która ¹⁰⁸⁰ ma ¹⁰⁸⁰ (dziecko) ¹⁰⁸⁰ w ¹⁰⁸⁰ łonie ¹⁰⁸⁰ za sprawą ¹⁰⁸⁰ Ducha ¹⁰⁸⁰ Świętego,
¹⁰⁸⁰ **19** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ Józef, ¹⁰⁸⁰ jej ¹⁰⁸⁰ mąż, ¹⁰⁸⁰ będąc ¹⁰⁸⁰ sprawiedliwym ¹⁰⁸⁰ i ¹⁰⁸⁰ nie ¹⁰⁸⁰ chcąc ¹⁰⁸⁰ jej
¹⁰⁸⁰ wystawić ¹⁰⁸⁰ na ¹⁰⁸⁰ pośmiewisko, ¹⁰⁸⁰ chciał ¹⁰⁸⁰ potajemnie ¹⁰⁸⁰ ją ¹⁰⁸⁰ uwolnić, **20** ¹⁰⁸⁰ a ¹⁰⁸⁰ (gdy) ¹⁰⁸⁰ on ¹⁰⁸⁰ to

1760 2400 32 2962 5316 846 2596 3677 3004 2501 5207
 obmyślił, oto anioł Pana ukazał się mu podczas snu, mówiąc: Józefie, synu
 1138 3361 5399 3880 3137 4675 01135 1063 3588 1722 846
 Dawida, nie bój się wzięć (do siebie) Marii, twojej żony, ponieważ to, co w niej,
 1080 2076 1537 4151 40 1161 5088 5207 2532 2564 846
 zrodzone jest za sprawą Ducha Świętego; **21** i urodzi syna, i nazwiesz go
 03686 2424 1063 846 4982 02992 846 575 846 0266 1161 5124
 imieniem Jezus, ponieważ On wybawi lud swój od ich grzechów. **22** A to
 3650 1096 2443 4137 3588 4483 5259 02962
 wszystko stało się, aby wypełniło się to, co zostało powiedziane poprzez Pana
 1223 04396 3004 2400 03933 2192 1722 1064 2532
 za pośrednictwem proroka, mówiącego: **23** Oto panna „będzie mieć w łonie” i
 5088 5207 2532 2564 846 03686 1694 3739 2076 3177 3326
 urodzi syna, i nazwą go imieniem Emmanuel, co jest tłumaczone: razem z
 2257 02316 1161 02501 1326 575 05258 4160 5613 4367 846 032
 nami Bóg. **24** A Józef, obudziwszy się ze snu, uczynił, jak nakazał mu anioł
 2962 2532 3880 846 01135 2532 3756 1097 846 2193 3739 5088 05207
 Pana, i przyjął swoją żonę, **25** i nie poznawał jej, aż [-] urodziła syna
 846 04416 2532 2564 846 03686 2424
 swego pierworodnego; i nazwał go imieniem Jezus.

2 01161 1080 2424 1722 965 02449 1722 2250 2264 0935
 A kiedy Jezus urodził się w Betlejem, w Judei, za dni Heroda – króla,
 2400 3097 575 395 3854 1519 2414 3004 4226
 oto magowie ze wschodu przybyli do Jerozolimy, **2** mówiąc: Gdzie
 2076 05088 935 02453 1492 1063 846
się znajduje (ten) narodzony król Judejczyków? Zobaczyliśmy bowiem jego
 0792 1722 0395 2532 2064 4352 846 1161 191
 gwiazdę na wschodzie i przyszlismy oddać mu pokłon. **3** A gdy (to) usłyszał
 0935 2264 5015 2532 3326 846 3956 2414 2532 4863
 król Herod, przestraszył się, a razem z nim cała Jerozolima. **4** I zebrawszy
 3956 0749 2532 1122 02992 4441 3844
 wszystkich arcykapłanów i znawców Pisma (spośród) ludu, dowiadywał się od
 846 4226 1080 05547 1161 3588 2036 846 1722 965 02449 3779
 nich, gdzie się rodzi Mesjasz. **5** A oni powiedzieli mu: w Betlejem, w Judei, tak
 1063 1125 1223 04396 2532 4771 965 1093 2448 3760
 bowiem jest napisane przez proroka: **6** I ty, Betlejem, ziemio Judy, wcale nie
 1488 1646 1722 02232 2448 1063 1537 4675 1831 2233
 jesteś najmniejsze spośród rządzców Judy, ponieważ z ciebie wyjdzie rządzący,
 3748 4165 02992 3450 02474 5119 2264 2977 2564
 który paść będzie lud mój – Izraela. **7** Wtedy Herod, potajemnie wezwawszy
 03097 198 3844 846 05550 05316 792 2532
 magów, dokładnie dowiedział się od nich (o) czasie ukazującej się gwiazdy. **8** I
 3992 846 1519 965 2036 4198 199 1833 4012
 wysławszy ich do Betlejem, powiedział: dotrzyjcie, dokładnie wypytajcie o
 03813 1161 1875 2147 518 3427 3704 2504 2064 4352
 dziecko. A gdy (je) znajdziecie, oznajmijcie mi, żebym i ja przyszedł (i) oddał
 846 1161 3588 191 0935 4198 2532 2400 0792 3739
 mu pokłon. **9** A oni, gdy wysłuchali króla, wyruszyli; a oto gwiazda, którą
 1492 1722 0395 4254 846 2193 2064 2476 1883
 dostrzegli na wschodzie, wyprzedzała ich, aż przybyła (i) stanęła ponad
 3757 2258 03813 1161 1492 0792 5463
 (miejscem), gdzie było dziecko. **10** A gdy dostrzegli gwiazdę, uradowali się
 5479 4970 3173 2532 2064 1519 03614
 radością bardzo wielką. **11** I gdy przyszli do domu,

3708   o3813   3326   3137   846   o3384   2532   4098   4352   846   2532
zobaczyli dziecko, razem z Marią, jego matką, i upadłszy, oddali mu pokłon, a
455   846   o2344   4374   846   1435   5557   2532   3030   2532   4666
otworzywszy swoje skarby, ofiarowali mu dary: złoto i kadzidło, i mirrę.
2532 5537   2596   3677   3361   344   4314   2264
12 A gdy podczas snu otrzymali pouczenie, (aby) nie powracać do Heroda,
1223   243   3598   402   1519   846   o5561   1161   402   846   2400   32
poprzez inną drogę odeszli na swoje terytorium. **13** A gdy oni odeszli, oto anioł
2962   5316   2596   3677   o2501   3004   1453   3880   o3813   2532   846
Pana ukazał się podczas snu Józefowi, mówiąc: powstań, weź dziecko i jego
o3384   2532   5343   1519   125   2532   2468   1563   2193   302   4671   2036   3195
matkę, i uciekaj do Egiptu, i bądź tam, aż [-] ci powiem. Zamierza
1063   2264   2212   o3813   846   o622   1161   3588   1453   3880
bowiem Herod odszukać dziecko, (żeby) je stracić. **14** A on, gdy powstał, wziął
3571   3588   3813   2532   846   o3384   2532   402   1519   125   2532   2258   1563   2193
nocą do dziecko oraz jego matkę i odszedł do Egiptu. **15** I był tam aż do
o5054   2264   2443   4137   3588   4483   5259   o2962
końca (życia) Heroda, aby wypełniło się to, co zostało powiedziane przez Pana
1223   o4396   3004   1537   125   2564   o5207   3450
za pośrednictwem proroka, mówiącego: z Egiptu wywołałem syna mego.
5119   2264   1492   3754   1702   5259   o3097
(Oz 11:1) **16** Wtedy Herod, gdy dostrzegł, że został wyszydzony przez magów,
3029   2373   649   337   3956   o3816
bardzo się rozgniewał i posławszy (swoich ludzi), zgładził wszystkich chłopców
o1722   965   2532   1722   3956   846   o3725   575   1332   2532
w Betlejem oraz we wszelkich jego granicach, od dwulatków (począwszy) oraz
2736   2596   o5550   3739   198   3844
poniżej (tego wieku), zgodnie z czasem, (o) którym dokładnie się dowiedział od
o3097   5119   4137   o4483   5259   o4396
magów. **17** Wtedy wypełniło się (to, co) zostało powiedziane przez proroka
2408   3004   1722   4471   191   5456   2355   2532   2805   2532
Jeremiasza, mówiącego: **18** W Rama był słyszany głos: lament i płacz, i
4183   3602   4478   2799   846   o5043   2532   3756   2309   3870
wielkie narzekanie; Rachel oplakuje swoje dzieci i nie chce zostać pocieszona,
3754   3756   1526   1161   5053   o2264
ponieważ (ich już) nie ma. (Jr 31:15) **19** A gdy Herod doszedł do końca (życia),
2400   32   2962   2596   3677   5316   o2501   1722   125   3004   1453
oto anioł Pana poprzez sen ukazał się Józefowi w Egipcie, **20** mówiąc: Powstań,
3880   o3813   2532   846   o3384   2532   4198   1519   1093   2474   2348   1063
weź dziecko i jego matkę i wyrusz do ziemi Izraela. Umarli bowiem
3588   2212   o5590   o3813   1161   3588   1453   3880   o3813   2532   846
ci, którzy szukają duszy dziecka. **21** A On, gdy powstał, wziął dziecko i jego
o3384   2532   2064   1519   1093   2474   1161   191   3754   745
matkę, i przybył do ziemi Izraela. **22** Ale gdy usłyszał, że Archelaos
936   1909   o2449   473   2264   846   o3962   5399   1563   565
jest królem w Judei – zamiast Heroda, swojego ojca – przestraszył się tam wejść;
1161   5537   2596   3677   402   1519   o3313   o1056   2532
a otrzymawszy pouczenie podczas snu, odszedł ku obszarom Galilei. **23** A
2064   2730   1519   4172   3004   3478   3704   4137
gdy (tam) przybył, zamieszkał w mieście, zwanym Nazaret, aby wypełniło się
3588   4483   1223   o4396   3754   2564
to, co zostało powiedziane za pośrednictwem proroków, że będzie nazwany

2:11) TR: I gdy przyszli do domu, znaleźli (2147) matę dziecko (...).2:11) TR: I gdy przyszli do domu, znaleźli (2147) matę dziecko (...).

3480
Nazarejczykiem.

3 ^{1161 1722 1565 o2250 3854 2491 o910 2784 1722 o2048 o2449} A w owe dni przybył Jan Chrzciel, który głosił na pustkowiu Judei
^{2532 3004 3340 1063 1448 o932 o3772} **2** i mówił: zmieniajcie myślenie, ponieważ zblżyło się królestwo niebios.
^{2076 3778 1063 o4483 5259 o4396 2268 3004 5456} **3** Jest on bowiem przepowiadziany przez proroka Izajasza, który mówi: Głos
^{994 1722 o2048 2090 o3598 2962 2117 4160 846} głośno wołającego na pustkowiu: przygotujcie drogę Pana; prostymi czynicie Jego
^{o5147 846 1161 o2491 2192 846 o1742 575 2359 2574 2532} wydeptane ścieżki. **4** Sam zaś Jan miał swe odzienie z sierści wielbłąda oraz
^{1193 2223 4012 846 o3751 o1161 5160 846 2258 200 2532 66} skórzany pas wokół swoich bioder, a pokarmem jego była szarańcza i dziki
^{3192 5119 1607 4314 846 2414 2532 3956 o2449 2532 3956} miód. **5** Wtedy wychodziła do niego Jerozolima i cała Judea, i cała
^{o4066 o2446 2532 907 5259 846 1722 o2446} sąsiednia okolica Jordanu; **6** i byli zanurzani przez niego w Jordanie –
^{1843 846 o266 1161 1492 4183 o5330 2532} ci, którzy wyznawali swoje grzechy. **7** A gdy dostrzegł licznych faryzeuszów i
^{4523 2064 1909 846 o908} saduceuszów, przychodzących do (dokonywanego przez) niego zanurzenia,
^{2036 846 1081 2191 5101 5213 5263 5343 575 o3195} powiedział im: potomstwo zmił, kto wam pokazał, jak uciec od mającego nadzieję
^{3709 4160 3767 2590 514 o3341 2532 3361} gniewu? **8** Zrodźcie zatem owoc, godny zmiany myślenia. **9** I nie
^{1380 3004 1722 1438 2192 3962 o11 1063 3004} sądźcie, że słuszne (jest) mówić wobec siebie: mamy ojca – Abrahama, gdyż mówię
^{5213 3754 o2316 1410 1537 5130 o3037 1453 5043 o11} wam, że Bóg jest w stanie z tych kamieni wzbudzić dzieci Abrahamowi.
^{1161 2235 2532 o513 4314 o4491 o1186 2749 3956 3767} **10** Ale już właśnie i siekiera do korzenia drzew jest przystawiona. Każde więc
^{1186 3361 4160 2570 2590 1581 2532 906 1519 4442} drzewo, które nie rodzi dobrego owocu, zostaje wycięte i wrzucane w ogień.
^{1473 3303 5209 907 1722 5204 1519 3341 1161 3588} **11** Ja [-] was zanurzam w wodzie ku zmianie myślenia, ale ten, który
^{2064 3694 3450 2076 2478 3450 3756 1510 2425} przychodzi za mną, jest potężniejszy ode mnie; nie jestem dostatecznie ważny,
^{3739 o5266 941 846 5209 907 1722 4151 40 3739} (by) mu sandały podnieść. On was zanurzy w Duchu Świętym [x] [x], **12** którego
^{o4425 1722 846 o5495 2532 1245 846 o257 2532 4863 846} szufla do odwiewania jest w jego rękę; i oczyści swoje klepisko, i zberze swą
^{o4621 1519 o596 o1161 892 2618 762 4442} pszenicę do magazynu, zaś plewy spali w ogniu, niemożliwym do ugaszenia.
^{5119 3854 o2424 575 o1056 1909 o2446 4314 o2491 o907 5259 846} **13** Wtedy przybył Jezus z Galilei nad Jordan do Jana, by dać się przez niego
^{o1161 2491 1254 846 3004 1473 2192 5532} zanurzyć. **14** Zaś Jan powstrzymywał go, mówiąc: ja mam potrzebę, (by)
^{907 5259 4675 2532 4771 2064 4314 3165 1161 o2424} być zanurzonym przez ciebie, a ty przychodzisz do mnie? **15** A Jezus,

611 2036 4314 846 863 737 3779 1063 4241 2076
 odpowiadając, powiedział do niego: dopuść teraz, tak bowiem stosowne jest
 4137 2254 3956 1343 5119 846 863 2076 2532
 wypełnić nam wszelką sprawiedliwość. Wtedy go dopuścił. **16** Jezus zaś,
 907 2117 305 575 05204 2532 2400 455 846
gdy został zanurzony, natychmiast wyszedł z wody. I oto otwarte zostały mu
 03772 2532 1492 04151 02316 2597 5616 4058 2532
 niebiosa i dostrzegł ducha Boga, zstępującego jak gdyby gołąb i
 2064 1909 846 2532 2400 5456 1537 03772 3004 3778 2076 3450
 przychodzącego na niego. **17** I oto głos z nieba mówił: Ten jest moim
 027 05207 1722 3739 2106
 umiłowanym synem, w którym mam upodobanie.

4 Wtedy Jezus został wyprowadzony na pustkowia przez ducha, (by)
 5119 02424 321 1519 02048 5259 04151
być doświadczanym przez diabła. **2** I gdy przepełnił czterdzieści dni i
 3985 5259 01228 2532 3522 5062 2250 2532
 5062 3571 5305 3983 2532 4334 03985 846
 czterdzieści nocy, wreszcie odczuł głód. **3** I gdy kusiciel podszedł do niego,
 2036 1487 1488 5207 02316 2036 2443 3778 03037 1096 740
 powiedział: jeżeli jesteś synem Boga powiedz, aby te kamienie stały się chlebami.
4 A on, odpowiadając, powiedział: Jest napisane: nie z powodu samego chleba
 1161 3588 611 2036 1125 3756 1909 3441 740
 444 2198 235 3956 4487 1607 1223 4750
 człowieka będzie żył, lecz z powodu każdego słowa, wychodzącego przez usta
 2316 5119 3880 846 01228 1519 040 4172 2532 2476 846 1909 04419
 Boga. **5** Wtedy wziął go diabeł do świętego miasta i postawił go na skraju
 02411 2532 3004 846 1487 1488 5207 02316 906 4572 2736 1125
 świątyni. **6** i mówił mu: jeśli jesteś synem Boga, zrzuć się sam na dół, jest
 1063 3754 846 032 1781 4012 4675 2532 1909 5495 4571
 bowiem napisane, że swym aniołom rozkaże odnośnie ciebie; i na rękach cię
 142 3379 4350 4675 04228 4314 3037 02424 846 5346 1125 3825
 uniosą, abyś nie uderzył swą nogą o kamień. **7** Jezus mu powiedział: jest także
 3756 1598 2962 4675 02316 3880 846 3825
napisane: nie będziesz wystawiał na próbę Pana, twego Boga. **8** Wziął go znów
 01228 1519 3029 5308 3735 2532 1166 846 3956 0932 02889 2532
 diabeł na bardzo wysoką górę i pokazał mu wszystkie królestwa świata oraz
 846 01391 2532 3004 846 1325 5023 3956 4671 1437 4098
 ich chwałę. **9** I powiedział mu: dam to wszystko tobie, jeśli upadniesz (i)
 4352 3427 5119 02424 3004 846 5217 3694 3450 4567
oddasz mi pokłon. **10** Wtedy Jezus powiedział mu: odejść ode mnie, szatanie,
 1063 1125 2962 4675 02316 4352 2532 846
 ponieważ jest napisane: Panu, twemu Bogu, będziesz oddawał pokłon i jemu
 3441 3000 5119 863 846 01228 2532 2400 32
 samemu będziesz służył. **11** Wówczas opuścił go diabeł, a oto aniołowie
 4334 2532 1247 846 1161 191 02424 3754 2491 3860
 podeszli i służyli mu. **12** A gdy Jezus usłyszał, że Jan został wydany,
 402 1519 01056 2532 2641 03478 2064 2730 1519
 odszedł ku Galilei. **13** I opuściwszy Nazaret, przybył (by) zamieszkać w
 2584 03864 1722 3725 2194 2532 3508 2443
 Kafarnaum nadmorskim, w granicach Zabulona i Neftalego, **14** aby

4137 3588 4483 1223 04396 2268
 wypełniło się to, co zostało powiedziane za pośrednictwem proroka Izajasza,
 3004 1093 2532 1093 3508 3598 2281
 mówiącego: **15** Ziemia Zabulona i ziemia Neftalego, droga morska
 4008 02446 1056 01484 02992 02521 1722 4655
 po drugiej stronie Jordanu, Galilea narodów. **16** Lud, siedzący w ciemności,
 3708 3173 5457 2532 846 02521 1722 5561 2532 4639 2288 393
 ujrzał wielkie światło, a im, osiadłym w krainie i cieniu śmierci, weszło
 5457 575 5119 02424 756 2784 2532 3004 3340 1063
 światło. **17** Od wtedy Jezus zaczął głosić i mówić: zmieniajcie myślenie, gdyż
 1448 0932 03772 4043 1161 3844 02281 01056
 zbliżyło się królestwo niebios. **18** Idąc zaś [-] wzdłuż morza Galilejskiego,
 1492 1417 80 4613 03004 4074 2532 406 846 080
 dostrzegł dwóch braci: Szymona, nazywanego Piotrem, oraz Andrzeja, jego brata,
 906 293 1519 02281 2258 1063 231 2532 3004 846
 zarzucających niewód w morze. Byli bowiem rybakami. **19** I powiedział im:
 1205 3694 3450 2532 4160 5209 231 444 1161 3588 2112
 chodźcie za mną, a uczynię was rybakami ludzi. **20** A oni, natychmiast
 863 01350 190 846 2532 4260 1564
 zostawiwszy sieci rybackie, poszli za nim. **21** I gdym przeszedł stamtąd dalej,
 1492 1417 243 80 2385 3588 02199 2532 2491 846
 dostrzegł dwóch innych braci: Jakuba, (syna) owego Zebedeusza i Jana, jego
 080 1722 04143 3326 03962 846 2199 2675 846
 brata, (jak) w łodzi z ojcem swym, Zebedeuszem, przygotowywali swoje
 01350 2532 2564 846 3588 1161 2112 863 04143 2532 03962
sieci rybackie. I wezwał ich. **22** Oni zaś natychmiast, zostawiwszy łódź i ojca
 846 190 846 2532 4013 02424 3650 01056 1321 1722 846
 swego, zaczęli iść za nim. **23** I obchodził Jezus całą Galileę, ucząc w ich
 04864 2532 2784 02098 0932 2532 2323 3956 3554
 synagogach, i głosił dobrą nowinę królestwa, i uzdrawiał wszelką chorobę
 2532 3956 3119 1722 02992 2532 565 0189 846 1519 3650 04947 2532
 i każdą niemoc wśród ludzi. **24** I rozeszła się wieść o nim po całej Syrii i
 4374 846 3956 02560 2192 4912 4164 3554
 znosili mu wszystkich, złe się mających, przyciśniętych rozmaitymi chorobami
 2532 931 2532 1139 2532 4583 2532
 i męczarniami, i opętanych przez demona, i epileptyków, i
 3885 2532 2323 846 2532 190 846 4183 3793 575 01056 2532
 sparaliżowanych, i uzdrowił ich. **25** I szły za nim liczne tłumy z Galilei i
 1179 2532 2414 2532 2449 2532 4008 02446
 Dekapolis, i Jerozolimy, i Judei, i z drugiej strony Jordanu.

1161 1492 03793 305 1519 03735 2532 2523 846 4334 846
5 Gdy zobaczył tłumy, wszedł na górę. I gdym sam usiadł, podeszli do niego
 846 03101 2532 455 04750 846 1321 846 3004
 jego uczniowie. **2** I otworzywszy usta swoje, uczył ich, mówiąc:
 3107 04434 04151 3754 846 2076 0932 03772 3107
3 Szczęśliwi ubodzy duchem, ponieważ ich jest królestwo niebios. **4** Szczęśliwi
 03996 3754 846 3870 3107 04239 3754 846
smucący się, bo oni będą pocieszeni. **5** Szczęśliwi łagodni, ponieważ oni
 2816 01093 3107 03983 01343 2532 1372
odziedziczą ziemię. **6** Szczęśliwi odczuwający głód sprawiedliwości i pragnący
 3754 846 5526 3107 01655 3754 846 1653
 (jej), bo oni będą nakarmieni. **7** Szczęśliwi litościwi, ponieważ oni litości dostąpią.
 3107 02513 02588 3754 846 3700 02316 3107 01518 3754
8 Szczęśliwi czysti sercem, bo oni zobaczą Boga. **9** Szczęśliwi pokój czyniący, bo

846 2564 5207 2316 3107 o1377 1752
oni będą nazwani synami Boga. **10** Szczęśliwi prześladowani z powodu
1343 3754 846 2076 o932 o3772 3107 2075 3752
sprawiedliwości, ponieważ ich jest królestwo niebios. **11** Szczęśliwi jesteście, gdy
3679 5209 2532 1377 2532 2036 3956 4190 4487 2596
robiją wam wyrzuty, i prześladowają, i mówią wszelkie złe słowa przeciwko
5216 5574 1752 1700 5463 2532 21
wam, kłamiąc z mojego powodu. **12** Radujcie się i niezmiennie się cieszcie,
3754 o3408 5216 4183 1722 o3772 3779 1063 1377
ponieważ zapłata wasza wielka w niebiosach. Tak bowiem prześladowali
o4396 o4253 5216 5210 2075 o217 o1093 1437 1161 o217
proroków przed wami. **13** Wy jesteście solą ziemi. Gdyby zaś sól
3471 1722 5101 233 1519 3762 2480 2089
stała się bezużyteczna, [-] czym będzie posolona? Na nic się już (nie) przydaje.
1487 3361 906 1854 2532 2662 5259 o444 5210 2075
Czy nie (na) wyrzucenie na zewnątrz i zdeptanie przez ludzi? **14** Wy jesteście
o5457 o2889 3756 1410 2928 4172 2749 1883 3735 3761
światłem świata. Nie jest w stanie ukryć się miasto, położone na górze. **15** I nie
2545 3088 2532 5087 846 5259 o3426 235 1909 o3087 2532
zapala (nikt) lampy, [-] umieszczając ją pod korcem, lecz na podstawce; i
2989 3956 o1722 o3614 3779 2989 5216 o5457 1715
świeci wszystkim w domu. **16** Tak niech rozświeci się wasze światło przed
o444 3704 1492 5216 o2570 2041 2532 1392 o3962 5216 o1722
ludźmi, aby dostrzegli wasze piękne czyny i uwielbili Ojca waszego w
o3772 3361 3543 3754 2064 2647 o3551 2228 o4396 3756
niebiosach. **17** Nie sądzicie, że przyszedłem zniszczyć Torę lub Proroków. Nie
2064 2647 235 4137 281 1063 3004 5213 2193
przyszedłem zniszczyć, lecz wypełnić. **18** Zaprawdę bowiem mówię wam: aż do
302 3928 o3772 2532 o1093 1520 2503 2228 1520 2762 3756 3361 3928 575
[-] przeminięcia nieba i ziemi, jedna jota lub jedna kreska nie [-] przemienie z
o3551 2193 302 3956 1096 1437 3767 3739 3089 1520 5130
Tory, aż [-] wszystko się stanie. **19** Gdyby więc ktoś rozwiązał jedno z tych
o1646 o1785 2532 1321 3779 o444 1646 2564 1722
najmniejszych przykazań i uczył tak ludzi, najmniejszym będzie nazwany w
o932 o3772 3739 1161 302 4160 2532 1321 3778 3173 2564
królestwie niebios. Kto zaś [-] by czynił i uczył, ten wielkim będzie nazwany
1722 o932 o3772 1063 3004 5213 3754 1437 5216
w królestwie niebios. **20** Albowiem mówię wam, że jeśli by wasza
o1343 3361 4052 4119 o1122 2532 5330 3756 3361
sprawiedliwość nie była pełniejsza, (niż) znawców Pisma i faryzeuszów, nie [-]
1525 1519 o932 o3772 191 3754 4483 o744 3756
wejdziecie do królestwa niebios. **21** Słyszeliście, że powiedziano przodkom: nie
5407 1161 3739 302 5407 1777 2071 o2920 1473 1161 3004
będziesz zabijał, a kto (by) [-] **zabił**, podlegać będzie sądowi. **22** Ja zaś mówię
5213 3754 3956 3588 3710 1500 o80 846 1777 2071
wam, że każdy, kto się gniewa bez powodu (na) brata swego, podlegać będzie
o2920 1161 3739 302 2036 846 o80 4469 1777 2071
sądowi. A kto [-] by powiedział swemu bratu: „pusta głowa”, podlegać będzie
o4892 1161 3739 302 2036 3474 1777 2071 1519
sanhedrynowi. A kto [-] by powiedział: „bezbożniku”, podlegać będzie [-]
o4442 o1067 1437 3767 4374 o1435 4675 1909 o2379 2532 1563
ogniowi Gehenny. **23** Jeśli więc przyniesiesz dar swój na ołtarz i tam [x]

3415 3754 4675 080 2192 5100 2596 4675 863 1563 01435
przypomnisz sobie, że twój brat ma coś przeciwko tobie, **24** pozostaw tam dar
 4675 1715 02379 2532 5217 4412 1259 4675 080 2532 5119
 swój przed ołtarzem, i idź najpierw pojednać się ze swoim bratem, a wtedy
 2064 4374 01435 4675 2468 2132 0476 4675 5035
 przyjdź, przynosząc dar swój. **25** Odmień relację z przeciwnikiem swoim szybko,
 2193 3755 1488 3326 846 1722 03598 3379 0476 3860 4571 02923 2532
 dopóki [-] jesteś z nim w drodze, aby przeciwnik nie wydał cię sędziemu, a
 02923 3860 4571 05257 2532 906 1519 5438
 sędzia wydałby cię podwładnemu, i wrzucono by cię do więzienia.
 281 3004 4671 3756 3361 1831 1564 2193 302 591
26 Zaprawdę powiadam ci: Nie [-] wyjdiesz stamtąd, dopóki [-] nie oddasz
 02078 2835 191 3754 4483 3756 3431
 ostatniej czwartej części asa. **27** Słyszeliście, że powiedziano [x]: Nie cudzołóż.
 1161 1473 5213 3004 3754 3956 0991 1135 4314 846 01937 2235
28 Ale ja wam mówię, że każdy, kto patrzy na kobietę, aby jej pożądać, już
 3431 846 3431 1722 846 02588 1161 1487 4675 01188 03788
popęnił z nią cudzołóstwo w swoim sercu. **29** A jeżeli twoje prawe oko
 4624 4571 1807 846 2532 906 575 4675 4851 1063
sprawia, że upadasz, wyrwij je i odrzuć z dala od siebie. Pożyteczniej bowiem
 4671 2443 622 1520 4675 03196 2532 3361 3650 4675 04983
jest dla ciebie, aby stracić jeden z twoich członków, a nie (żeby) całe twoje ciało
 906 1519 1067 2532 1487 4675 01188 5495 4624 4571
było wrzucone do Gehenny. **30** A jeżeli twoja prawa ręka sprawia, że upadasz,
 1581 846 2532 906 575 4675 4851 1063 4671 2443
wytnij ją i odrzuć z dala od siebie. Pożyteczniej bowiem jest dla ciebie, aby
 622 1520 4675 03196 2532 3361 3650 4675 04983 906 1519
 stracić jeden z twoich członków, a nie (żeby) całe twoje ciało było wrzucone do
 1067 4483 1161 3754 3739 302 630 846 01135 1325 846
 Gehenny. **31** Powiedziano też, że kto by uwolnił swoją żonę, niech jej da
 647 1161 1473 5213 3004 3754 3739 302 630 846 01135
akt uwolnienia. **32** Lecz ja wam mówię, że kto by uwolnił swoją żonę –
 3924 3056 4202 4160 846 3429 2532 1437 3739
z wyjątkiem, gdy mowa o nierządzie – czyni ją cudzołożną. A gdyby ktoś
 630 1060 3429 191 3825 3754 4483
 uwolnioną wziął za żonę – cudzołoży. **33** Słyszeliście też, że powiedziano
 0744 3756 1964 1161 591 02962 4675 03727
 przodkom: Nie będziesz fałszywie przysięgał, ale spłacisz Pana swe przysięgi.
 1161 1473 5213 3004 3654 3361 3660 3383 1722 03772 3754
34 Ale ja wam mówię: W ogóle nie przysięgajcie – ani na niebiosą, ponieważż
 2076 2362 02316 3383 1722 01093 3754 2076 5286 04228 846 3383 1519
 są tronem Boga. **35** Ani na ziemię, ponieważż jest podnóżkiem nóg jego. Ani na
 2414 3754 2076 4172 03173 935 3383 1722 4675 02776
 Jerozolimę, ponieważż jest miastem wielkiego króla. **36** Ani na swoją głowę nie
 3660 3754 3756 1410 1520 2359 4160 3022
będziesz przysięgał, ponieważż nie jesteś w stanie jednego włosa uczynić białym
 2228 3189 1161 5216 03056 2077 3483 3483 3756 3756 1161 3588
 albo czarnym. **37** Ale wasza mowa niech będzie: Tak – tak, nie – nie. A co
 4053 5130 1537 04190 2076 191 3754 4483 3788 473 3788
 ponadto, to od złego pochodzi. **38** Słyszeliście, że powiedziano: „Oko za oko”
 2532 3599 473 3599 1161 1473 5213 3004 3361 436 04190
 oraz „ząb za ząb”. **39** Ale ja wam mówię: Nie przeciwstawiajcie się złemu,

235 3748 4474 4571 1909 o1188 4600 4762 846 2532 o243 2532
ale jeśli ktoś uderzy cię w prawy policzek, zwróć ku niemu i drugi. **40** A
 3588 2309 4671 2919 2532 2983 4675 o5509 863 846 2532
temu, kto chce się z tobą sądzić i wziąć twoją szatę spodnią, zostaw mu i
 o2440 2532 3748 4571 29 1520 3400 5217 3326 846
szatę wierzchnią. **41** I ktokolwiek cię zmusza (do) jednej mili, przejdź z nim
 1417 3588 4571 154 1325 2532 3588 2309 575 4675 1155 3361
 dwie. **42** Temu, kto cię prosi, daj, a od tego, kto chce od ciebie pożyczyć, nie
 654 191 3754 4483 25 4675 o4139
 odwracaj się. **43** Słyszeliście, że powiedziano: Będiesz miłował swego bliźniego,
 2532 4675 o2190 3404 1161 1473 5213 3004 25
 a swego nieprzyjaciela będziesz nienawidził? **44** A ja wam mówię: Miłujcie
 5216 o2190 2127 3588 5209 2672 2573 4160
 waszych nieprzyjaciół, błogosławcie tym, którzy wam złorzeczą, dobrze czynicie
 3588 5209 3404 2532 4336 5228 3588 5209 1908 2532
tym, którzy was nienawidzą oraz módlcie się za tych, którzy was oczerniają i
 1377 5209 3704 1096 5207 5216 o3962 o1722 o3772
 prześladowają was, **45** abyście stali się synami waszego Ojca w niebiosach.
 3754 846 o2246 393 1909 4190 2532 18 2532 1026 1909
 Ponieważ jego słońce wschodzi nad złymi i dobrymi, i deszcz zsyła na
 1342 2532 94 1437 1063 25
 sprawiedliwych i niesprawiedliwych. **46** Gdybyście bowiem miłowali
 3588 5209 25 5101 2192 3408 3780 4160 o846 2532
tych, którzy was miłują, jaką macie zapłatę? Czy nie czynią tego także
 o5057 2532 1437 782 3440 5216 o5384 5101
poborcy podatków? **47** I jeśli pozdrawiacie tylko waszych przyjaciół, cóż
 4053 4160 3780 4160 3779 2532 o5057 5210 3767
 ponadto czynicie? Czy nie czynią tego także poborcy podatków? **48** Wy zatem
 2071 5046 5618 5046 2076 5216 o3962 3588 1722 o3772
 bądźcie doskonali, jak doskonały jest wasz Ojciec, który jest w niebiosach.

6 4337 5216 o1654 3361 4160 1715 o444
Pilnujcie się, (by) waszego gestu miłosierdzia nie czynić przed ludźmi
 4314 846 o2300 1161 1487 3361 3756 2192 3408 3844
 (po to), aby was widzieli, bo inaczej nie będziecie mieli zapłaty u
 5216 o3962 3588 1722 o3772 3767 3752 4160 1654 3361
 waszego Ojca – tego w niebiosach. **2** Dlatego, gdy czynisz gest miłosierdzia, nie
 4537 1715 4675 5618 4160 o5273 1722 o4864 2532 1722 o4505 3704
 trąb przed sobą, jak to robią hipokryci w synagogach i na ulicach, aby
 1392 5259 o444 281 3004 5213 568 846 o3408
 być chwalonymi przez ludzi. Zaprawdę powiadam wam: otrzymują swoją zapłatę.
 1161 4675 4160 1654 1097 3361 4675 o710 5101 4160
3 Gdy ty czynisz gest miłosierdzia, niech nie wie twoja lewa (ręka), co czyni
 4675 o1188 3704 4675 o1654 5600 1722 o2927 2532 4675 o3962
 twoja prawa, **4** aby twój gest miłosierdzia pozostał w ukryciu, a twój Ojciec,
 o991 1722 o2927 846 591 4671 1722 o5318 2532 3752 4336
 który widzi w ukryciu, on odda ci w sposób jawny. **5** A gdy się modlicie,
 3756 2071 5618 o5273 3754 5368 4336 2476 1722 o4864 2532
 nie bądźcie jak hipokryci. Ponieważ kochają się modlić, stojąc w synagogach i
 1722 o1137 o4113 3704 302 5316 o444 281 3004 5213 3754
 na narożnikach ulic, aby [-] pokazać się ludziom. Zaprawdę powiadam wam, że

od biorają swoją zapłatę. ⁵⁶⁸ ⁸⁴⁶ ^{o3408} ¹¹⁶¹ ³⁷⁵² ⁴⁷⁷¹ ⁴³³⁶ ¹⁵²⁵ ¹⁵¹⁹ ⁴⁶⁷⁵ ^{o5009} ²⁵³² **6** Ale gdy ty się modlisz, wejdź do swego pokoju i zamknij drzwi swoje, ²⁸⁰⁸ ^{o2374} ⁴⁶⁷⁵ ⁴³³⁶ ⁴⁶⁷⁵ ^{o3962} ³⁵⁸⁸ ¹⁷²² ^{o2927} ⁴⁶⁷⁵ modląc się do twego Ojca, który jest w ukryciu. A twój Ojciec, który widzi w ukryciu, odda ci ^{o3962} ^{o991} ¹⁷²² ^{o2927} ⁵⁹¹ ⁴⁶⁷¹ ¹⁷²² ^{o5318} ¹¹⁶¹ ⁴³³⁶ ³³⁶¹ w sposób jawny. **7** A modląc się, nie paplajcie jak poganie, ponieważ sądzą, że ⁹⁴⁵ ⁵⁶¹⁸ ^{o1482} ¹⁰⁶³ ¹³⁸⁰ ³⁷⁵⁴ ¹⁷²² ⁸⁴⁶ ^{o4180} z powodu swojej wielomówności będą wysłuchani. **8** Więc nie upodabniajcie się ¹⁵²² ³⁷⁶⁷ ³³⁶¹ ³⁶⁶⁶ ⁸⁴⁶ ¹⁰⁶³ ⁵²¹⁶ ^{o3962} do nich, bowiem wasz Ojciec dostrzega, jakie macie potrzeby, zanim wy go poprosicie. **9** Wy więc tak się módlcie: Nasz Ojczy w niebiosach, ¹⁴⁹² ³⁷³⁹ ²¹⁹² ⁵⁵³² ⁴²⁵³ ^{o5209} ⁸⁴⁶ ¹⁵⁴ ⁵²¹⁰ ³⁷⁶⁷ ³⁷⁷⁹ niech będzie uświęcone twoje imię. **10** Niech przyjdzie twoje królestwo. ⁴³³⁶ ²²⁵⁷ ³⁹⁶² ^{o1722} ^{o3772} ³⁷ ⁴⁶⁷⁵ ^{o3686} Niech się dzieje twoja wola: jak w niebiosach, (tak) i na ziemi. ²⁰⁶⁴ ⁴⁶⁷⁵ ^{o932} ¹⁰⁹⁶ ⁴⁶⁷⁵ ^{o2307} ⁵⁶¹³ ¹⁷²² **11** Daj nam dzisiaj naszego codziennego chleba. ³⁷⁷² ²⁵³² ¹⁹⁰⁹ ^{o1093} ¹³²⁵ ²²⁵⁴ ⁴⁵⁹⁴ ²²⁵⁷ ^{o1967} ^{o740} **12** I odpuść nam długi nasze, jak i my odpuszczamy naszym dłużnikom. ²⁵³² ⁸⁶³ ²²⁵⁴ ^{o3783} ²²⁵⁷ ⁵⁶¹³ ²⁵³² ²²⁴⁹ ⁸⁶³ ²²⁵⁷ ^{o3781} **13** I nie wprowadzaj nas w doświadczenie, ale wybaw nas od zła, ponieważ twoje jest królestwo i moc, i chwała na wieczność. Amen. ²⁵³² ³³⁶¹ ¹⁵³³ ²²⁴⁸ ¹⁵¹⁹ ³⁹⁸⁶ ²³⁵ ⁴⁵⁰⁶ ²²⁴⁸ ⁵⁷⁵ ^{o4190} ³⁷⁵⁴ **14** Jeśli bowiem odpuszcicie ludziom ich upadki, odpuści i wam Ojciec wasz niebiański. ⁸⁶³ ^{o444} ⁸⁴⁶ ^{o3900} ⁸⁶³ ²⁵³² ⁵²¹³ ^{o3962} ⁵²¹⁶ ^{o3770} **15** Gdybyście jednak nie odpuszcili ludziom ich upadków, to i Ojciec wasz nie odpuści upadków waszych. ¹⁴³⁷ ¹¹⁶¹ ³³⁶¹ ⁸⁶³ ^{o444} ⁸⁴⁶ ^{o3900} ³⁷⁶¹ ^{o3962} ⁵²¹⁶ **16** A gdy pościecie, nie stawajcie się smutni jak hipokryci; niszczą bowiem swoje oblicza, aby ⁸⁶³ ^{o3900} ⁵²¹⁶ ¹¹⁶¹ ³⁷⁵² ³⁵²² ³³⁶¹ ¹⁰⁹⁶ ⁴⁶⁵⁹ ⁵⁶¹⁸ pokazać się ludziom, że ^{o5273} ⁸⁵³ ¹⁰⁶³ ⁸⁴⁶ ^{o4383} ³⁷⁰⁴ ⁵³¹⁶ ^{o444} ³⁵²² poszczą. Zaprawdę powiadam wam, że otrzymują zapłatę swoją. ²⁸¹ ³⁰⁰⁴ ⁵²¹³ ³⁷⁵⁴ ⁵⁶⁸ ^{o3408} ⁸⁴⁶ ¹¹⁶¹ ⁴⁷⁷¹ ³⁵²² **17** Ale ty, gdy pościsz, namaść swoją głowę i umyj swoje oblicze; ²¹⁸ ⁴⁶⁷⁵ ^{o2776} ²⁵³² ³⁵³⁸ ⁴⁶⁷⁵ ^{o4383} ³⁷⁰⁴ ³³⁶¹ ^{o444} ⁵³¹⁶ **18** Aby nie ludziom ukazać, (że) pościsz, lecz twojemu Ojcu, ³⁵²² ²³⁵ ⁴⁶⁷⁵ ^{o3962} ³⁵⁸⁸ ¹⁷²² ^{o2927} ²⁵³² ⁴⁶⁷⁵ ^{o3962} ³⁵⁸⁸ ⁹⁹¹ ¹⁷²² który jest w ukryciu; a twój Ojciec, który widzi w ukryciu, odda ci [x] [x]. ^{o2927} ⁵⁹¹ ⁴⁶⁷¹ ³³⁶¹ ²³⁴³ ⁵²¹³ ²³⁴⁴ ¹⁹⁰⁹ ^{o1093} ³⁶⁹⁹ ⁴⁵⁹⁷ **19** Nie gromadźcie sobie skarbów na ziemi, gdzie mól i rdza niszczą, i gdzie złodzieje ²⁵³² ¹⁰³⁵ ⁸⁵³ ²⁵³² ³⁶⁹⁹ ²⁸¹² ¹³⁵⁸ ²⁵³² ²⁸¹³ ¹¹⁶¹ ²³⁴³ podkopują się i kradną; **20** Ale gromadźcie sobie skarby w niebiosach, gdzie ani mól, ani rdza (nie) niszczą i gdzie złodzieje nie ⁵²¹³ ²³⁴⁴ ¹⁷²² ³⁷⁷² ³⁶⁹⁹ ³⁷⁷⁷ ⁴⁵⁹⁷ ³⁷⁷⁷ ¹⁰³⁵ ⁸⁵³ ²⁵³² ³⁶⁹⁹ podkopują się i nie kradną. ²⁸¹² ³⁷⁵⁶ ¹³⁵⁸ ³⁷⁶¹ ²⁸¹³ ³⁶⁹⁹ ¹⁰⁶³ ²⁰⁷⁶ ^{o2344} ⁵²¹⁶ ¹⁵⁶³ **21** Gdzie bowiem jest skarb wasz, tam będzie i serce wasze. ²⁰⁷¹ ²⁵³² ^{o2588} ⁵²¹⁶ ^{o3088} ^{o4983} ²⁰⁷⁶ ^{o3788} ¹⁴³⁷ ³⁷⁶⁷ ⁴⁶⁷⁵ ^{o3788} ⁵⁶⁰⁰ **22** Lampa (dla) ciała jest oko. Jeśli więc twoje oko jest szczere, całe ciało twoje jest jasne. ⁵⁷³ ³⁶⁵⁰ ^{o4983} ⁴⁶⁷⁵ ²⁰⁷¹ ⁵⁴⁶⁰ ¹⁴³⁷ ¹¹⁶¹ ⁴⁶⁷⁵ ^{o3788} ⁵⁶⁰⁰ ⁴¹⁹⁰ ³⁶⁵⁰ ⁴⁶⁷⁵ ^{o4983} **23** Jeśli zaś twoje oko jest złe, całe twoje ciało jest ciemne. Jeśli więc światło w tobie jest ciemnością, ²⁰⁷¹ ⁴⁶⁵² ¹⁴⁸⁷ ³⁷⁶⁷ ^{o5457} ^{o1722} ⁴⁶⁷¹ ²⁰⁷⁶ ⁴⁶⁵⁵ ⁴²¹⁴ ^{o4655} jakże wielka (to) ciemność.

³⁷⁶² ¹⁴¹⁰ ¹⁴¹⁷ ²⁹⁶² ¹³⁹⁸ ¹⁰⁶³ ²²²⁸ ^{o1520} ³⁴⁰⁴ ²⁵³²
24 Nikt nie jest w stanie dwóm panom służyć, gdyż albo jednego znienawidzi, a
^{o2087} ²⁵ ²²²⁸ ¹⁵²⁰ ⁴⁷² ²⁵³² ^{o2087} ²⁷⁰⁶ ³⁷⁵⁶
drugiego umiłuje, albo jednego będzie się trzymał, a drugim pogardzi. Nie
¹⁴¹⁰ ¹³⁹⁸ ²³¹⁶ ²⁵³² ³¹²⁶ ¹²²³ ⁵¹²⁴ ³⁰⁰⁴ ⁵²¹³ ³³⁶¹
jesteście w stanie służyć Bogu i mamonie. **25** Dlatego mówię wam: Nie
³³⁰⁹ ⁵²¹⁶ ^{o5590} ⁵¹⁰¹ ⁵³¹⁵ ²⁵³² ⁵¹⁰¹ ⁴⁰⁹⁵ ³³⁶⁶ ⁵²¹⁶
troszczcie się o waszą duszę, co będziecie jeść albo co będziecie pić, ani o wasze
^{o4983} ⁵¹⁰¹ ¹⁷⁴⁶ ³⁷⁸⁰ ^{o5590} ²⁰⁷⁶ ⁴¹¹⁹ ^{o5160} ²⁵³² ^{o4983}
ciało, co (nań) przyoblec. Czy dusza nie jest czymś więcej, (niż) pokarm, a ciało,
^{o1742} ¹⁶⁸⁹ ¹⁵¹⁹ ^{o4071} ^{o3772} ³⁷⁵⁴ ³⁷⁵⁶ ⁴⁶⁸⁷ ³⁷⁶¹ ²³²⁵ ³⁷⁶¹
(niż) odienie? **26** Popatrzcie na ptaki niebios, że nie sieją ani (nie) żną, ani (nie)
⁴⁸⁶³ ¹⁵¹⁹ ⁵⁹⁶ ²⁵³² ^{o3962} ⁵²¹⁶ ^{o3770} ⁵¹⁴² ⁸⁴⁶ ³⁷⁵⁶ ⁵²¹⁰
zbierają do magazynów, a Ojciec wasz niebiański żywi je. Czy wy nie
³¹²³ ¹³⁰⁸ ⁸⁴⁶ ¹¹⁶¹ ⁵¹⁰¹ ¹⁵³⁷ ⁵²¹⁶ ³³⁰⁹ ¹⁴¹⁰
(jesteście) dużo ważniejsi, (niż) one? **27** A kto z was, troszcząc się, jest w stanie
⁴³⁶⁹ ¹⁹⁰⁹ ⁸⁴⁶ ^{o2244} ¹⁵²⁰ ⁴⁰⁸³ ²⁵³² ⁴⁰¹² ¹⁷⁴² ⁵¹⁰¹
dodać do swego wzrostu jeden łokieć? **28** A o odzienie dlaczego
³³⁰⁹ ²⁶⁴⁸ ^{o2918} ^{o68} ⁴⁴⁵⁹ ⁸³⁷ ³⁷⁵⁶ ²⁸⁷² ³⁷⁶¹
się troszczycie? Przypatrzcie się liliom polnym, jak rosną. Nie trują się, ani (nie)
³⁵¹⁴ ¹¹⁶¹ ³⁰⁰⁴ ⁵²¹³ ³⁷⁵⁴ ³⁷⁶¹ ⁴⁶⁷² ¹⁷²² ³⁹⁵⁶ ^{o1391} ⁸⁴⁶ ⁵⁶¹³
przędą; **29** A mówię wam, że nawet Salomon w całej chwale swojej (nie) był
⁴⁰¹⁶ ¹⁵²⁰ ⁵¹³⁰ ¹⁴⁸⁷ ¹¹⁶¹ ^{o5528} ^{o68} ⁵⁶⁰⁷ ⁴⁵⁹⁴ ²⁵³² ⁸³⁹
(tak) odziany, jak jedna z nich. **30** Jeśli więc trawę polną, która dziś jest, a jutro
¹⁵¹⁹ ²⁸²³ ⁹⁰⁶ ^{o2316} ³⁷⁷⁹ ²⁹⁴ ³⁷⁵⁶ ⁴¹⁸³ ³¹²³ ⁵²⁰⁹
do pieca będzie wrzucona, Bóg tak odziewa, (czyż) nie dużo bardziej was,
³⁶⁴⁰ ³³⁶¹ ³³⁰⁹ ³⁷⁶⁷ ³⁰⁰⁴ ⁵¹⁰¹ ⁵³¹⁵
(ludzie) małej wiary? **31** Nie troszczcie się więc, mówiąc: Cóż będziemy jeść?
²²²⁸ ⁵¹⁰¹ ⁴⁰⁹⁵ ²²²⁸ ⁵¹⁰¹ ⁴⁰¹⁶ ¹⁰⁶³ ⁵⁰²³ ³⁹⁵⁶
Albo: Co będziemy pić? Albo: W co się odziejemy? **32** Bowiem tego wszystkiego
^{o1484} ¹⁹³⁴ ¹⁰⁶³ ^{o3962} ⁵²¹⁶ ^{o3770} ¹⁴⁹² ³⁷⁵⁴ ⁵⁵³⁵ ⁵¹³⁰
narody pragną. Bo Ojciec wasz niebiański dostrzega, że potrzebujecie tego
⁵³⁷ ¹¹⁶¹ ²²¹² ⁴⁴¹² ^{o932} ^{o2316} ²⁵³² ⁸⁴⁶
wszystkiego. **33** Ale szukajcie przede wszystkim królestwa bożego i jego
^{o1343} ²⁵³² ⁵⁰²³ ³⁹⁵⁶ ⁴³⁶⁹ ⁵²¹³ ³³⁶¹ ³³⁰⁹ ³⁷⁶⁷
sprawiedliwości, a to wszystko będzie wam dodane. **34** Nie troszczcie się więc
¹⁵¹⁹ ^{o839} ^{o1063} ⁸³⁹ ³³⁰⁹ ^{o1438} ⁷¹³ ^{o2250} ^{o2549}
o jutro, bowiem jutro będzie się troszczyło o siebie. Dosyć (ma) dzień zła
⁸⁴⁶
swego.

³³⁶¹ ²⁹¹⁹ ²⁴⁴³ ³³⁶¹ ²⁹¹⁹ ¹⁷²² ³⁷³⁹ ¹⁰⁶³ ²⁹¹⁷ ²⁹¹⁹
7 Nie sądzcie, abyście nie byli osądzeni. **2** Jakim bowiem sądem sądzicie,
²⁹¹⁹ ²⁵³² ¹⁷²² ³⁷³⁹ ³³⁵⁸ ³³⁵⁴ ³³⁵⁴ ⁵²¹³
(takim) będziecie osądzeni, i jaką miarą mierzycie, (taką) będzie wam
¹¹⁶¹ ⁵¹⁰¹ ⁹⁹¹ ^{o2595} ^{o1722} ^{o3788} ^{o80} ⁴⁶⁷⁵ ^{o1161} ¹⁷²² ^{o4674}
odmierzone. **3** A czemu widzisz źdźbło w oku brata swego, a w swoim
³⁷⁸⁸ ¹³⁸⁵ ³⁷⁵⁶ ²⁶⁵⁷ ²²²⁸ ⁴⁴⁵⁹ ²⁰⁴⁶ ^{o80} ⁴⁶⁷⁵ ⁸⁶³
oku belki nie dostrzegasz? **4** Jak powiesz bratu swojemu: Pozwól,
¹⁵⁴⁴ ^{o2595} ⁵⁷⁵ ^{o3788} ⁴⁶⁷⁵ ²⁵³² ²⁴⁰⁰ ^{o1385} ¹⁷²² ^{o3788} ⁴⁶⁷⁵
niech wyrzucę źdźbło z oka twego, a oto belka (jest) w oku twoim?
⁵²⁷³ ¹⁵⁴⁴ ⁴⁴¹² ^{o1385} ¹⁵³⁷ ^{o3788} ⁴⁶⁷⁵ ²⁵³² ⁵¹¹⁹
5 Hipokryto, wyrzuc przed wszystkim belkę z oka swojego, a wtedy
¹²²⁷ ¹⁵⁴⁴ ^{o2595} ¹⁵³⁷ ^{o3788} ^{o80} ⁴⁶⁷⁵ ³³⁶¹ ¹³²⁵ ^{o2965}
przejrzysz, (aby) wyrzucić źdźbło z oka brata swojego. **6** Nie dawajcie psom

3588 40 3366 906 5216 o3135 1715 o5519 3379 2662 846
tego, co święte, ani nie rzucajcie swoich pereł przed świnię, aby nie zdeptały ich
846 1722 o4228 2532 4762 4486 5209 154 2532
swoimi [-] nogami, a obróciwszy się - (nie) roztrzaskały was. **7** Proście, a
1325 5213 2212 2532 2147 2925 2532 455 5213
będzie wam dane; szukajcie, a znajdziecie; pukajcie, a będzie wam otworzone.
3956 1063 o154 2983 2532 o2212 2147 2532 o2925
8 Każdy bowiem proszący - dostaje, a szukający - znajduje, a pukającemu
455 2228 5101 1537 5216 2076 444 3739 1437 846 o5207
będzie otworzone. **9** Albo kto z was jest człowiekiem, który, gdy jego syn
154 740 3361 3037 846 1929 2532 1437 2486 154 3361 3789
poprosi (o) chleb, [-] kamień mu poda? **10** Lub gdy (o) rybę poprosi, [-] węża
846 1929 1487 3767 5210 5607 4190 1492 1325 18 1390 5216
mu poda? **11** Jeśli więc wy, będąc złymi, umiecie dawać dobre dary swoim
o5043 4214 3123 o3962 5216 o1722 o3772 1325 o154 846
dzieciom, o ile bardziej Ojciec wasz w niebiosach da proszącym go (to, co)
18 3956 3767 3745 302 2309 2443 5213 o444 4160 3779 2532
dobre. **12** Wszystko więc, co [-] byście chcieli, aby wam ludzie czynili, tak i
5210 846 4160 3778 2076 1063 o3551 2532 o4396 1525 1223 o4728
wy im czynicie. Taka jest bowiem Tora i Prorocy. **13** Wejdźcie przez wąską
4439 3754 4116 o4439 2532 2149 o3598 3588 520 1519 o684
bramę. Bo szeroka (jest) brama i szeroka droga, która prowadzi na zniszczenie,
2532 4183 1526 1223 846 o1525 5101 4728 o4439 2532
i liczni są (ci, którzy) przez nią wchodzą. **14** (A) cóż za wąska (jest) brama i
2346 o3598 3588 520 1519 o2222 2532 3641 1526 846 o2147
ciasna droga, która prowadzi do życia, a nieliczni są, (którzy) ją znajdują.
1161 4337 575 o5578 3748 2064 4314 5209 1722
15 Ale wystrzegajcie się [-] falszywych proroków, którzy przychodzą do was w
1742 4263 1161 2081 1526 727 3074 575 846 o2590 846
odzieniu owiec, a wewnątrz są rabującymi wilkami. **16** Po ich owocach ich
1921 3385 4816 575 173 4718 2228 575 5146 4810 3779
poznacie. Czy zbiera się z ciernia kiście winogron, albo z ostu - figi? **17** Tak
3956 18 1186 4160 2570 2590 o1161 4550 1186 4160 4190 2590
każde dobre drzewo rodzi piękne owoce, a zgniłe drzewo - rodzi złe owoce.
3756 1410 18 1186 4160 4190 2590 3761 4550 1186
18 Nie jest w stanie dobre drzewo rodzić złych owoców, ani zgniłe drzewo -
4160 2570 2590 3956 1186 4160 3361 2570 2590
rodzić pięknych owoców. **19** Każde drzewo, które nie rodzi pięknego owocu,
2532 906 1519 4442 686 1065 575 846 o2590 1921
jest wycinane i wrzucane w ogień. **20** A zatem [-] z ich owoców poznacie
846 3756 3956 o3004 3427 o3004 2962 2962 1525 1519 o932 o3772
ich. **21** Nie każdy, który mi mówi: „Panie, Panie”, wejdzie do królestwa niebios,
235 o4160 o2307 3450 o3962 o1722 3772 4183 2046 3427 1722
ale ten, który czyni wolę mojego Ojca w niebiosach. **22** Wielu powie mi w
1565 o2250 2962 2962 3756 o4674 3686 4395 2532 o4674
tamtym dniu: „Panie, Panie, nie (w) twoim imieniu prorokowaliśmy? I twoim
3686 1140 1544 2532 o4674 3686 4160 4183 1411
imieniem demony wyrzuciliśmy! I twoim imieniem uczyniliśmy liczne cuda!”
2532 5119 3670 846 3754 3763 5209 3763 1097 672 575 1700
23 A wtedy wyznam im, że: „Nigdy was nie poznałem. Odejdźcie ode mnie,
o2038 o458 3956 3767 3748 5128 o3056 3450 191 2532 4160 846
czyniący nieprawość”. **24** Każdy więc, kto tych słów moich słucha i czyni je,

7:14) TR: **Ponieważ (3754)** wąska (jest) brama i ciasna droga, która prowadzi do życia, a nieliczni są, (którzy) ją znajdują.

846 3666 5429 435 3748 3618 846 03614 1909 04073
 ten będzie podobny (do) mądręgo męża, który zbudował swój dom na skale.
 2532 2597 01028 2532 2064 04215 2532 4154 0417 2532 4363 1565
25 I zstaąpił deszcz, i przybyły rzeki, i zawiały wiatry, i wpadły (na) ten
 03614 2532 3756 4098 2311 1063 1909 04073 2532 3956 0191
dom, ale nie upadł, utwierdzony był bowiem na skale. **26** A każdy, kto słucha
 5128 03056 3450 2532 3361 4160 846 3666 3474 435 3748
tych słów moich, ale nie czyni ich, będzie podobny (do) głupiego męża, który
 3618 846 03614 1909 0285 2532 2597 01028 2532 2064 04215 2532
zbudował swój dom na piasku. **27** I zstaąpił deszcz, i przybyły rzeki, i
 4154 0417 2532 4350 1565 03614 2532 4098 2532 04431 846 2258 3173
zawiały wiatry, i uderzyły (na) ten dom, i upadł, a upadek jego był wielki.
 2532 1096 3753 02424 4931 5128 03056 1605 03793 1909
28 I stało się, (że) gdy Jezus dokończył tych słów, zdumiewały się tłumy nad
 846 01322 2258 1063 1321 846 5613 2192 1849 2532 3756 5613
jego nauką. **29** Albowiem uczył ich, jak posiadający moc, a nie jak
 01122
znawcy Pisma.

8 1161 2597 846 575 03735 190 846 4183 3793 2532 2400 3015
 A gdy on wszedł z góry, szły za nim liczne tłumy. **2** A oto trędowny
 2064 4352 846 3004 2962 1437 2309
podszedł, oddał mu pokłon, (i) powiedział: Panie, gdybyś zechciał,
 1410 3165 2511 2532 1614 05495 02424 680 846 3004
jestes w stanie mnie oczyścić. **3** I wyciągnawszy rękę, Jezus dotknął go, mówiąc:
 2309 2511 2532 2112 2511 846 03014 2532
Chcę, zostań oczyszczony. I natychmiast został oczyszczony jego trąd. **4** I
 3004 846 02424 3708 3367 2036 235 5217 1166 4572 02409
powiedział mu Jezus: Uważaj, nikomu (nie) mów, ale odejdz, pokaż się kapłanowi
 2532 4374 01435 3739 4367 3475 1519 3142 846 1161 1525 846
 i zanieś dar, który nakazał Mojżesz, na świadcstwo dla nich. **5** A gdy on
 1519 2584 4334 846 1543 3870 846 2532 3004 2962
wszedł do Kafarnaum, podszedł do niego setnik, prosząc go **6** i mówiąc: Panie,
 3450 03816 906 1722 03614 3885 928 1171 2532
mój chłopiec leży w domu sparaliżowany, poddawany strasznej próbie. **7** A
 02424 3004 846 1473 2064 846 2323 2532 01543 611
Jezus rzekł mu: Ja przyjdę (i) go uzdrowię. **8** A setnik, odpowiadając,
 5346 2962 3756 1510 2425 2443 1525 5259 3450 04721
powiedział: Panie, nie jestem wystarczająco (godzien), abyś wszedł pod mój dach,
 235 2036 3440 3056 2532 3450 03816 2390 1063 2532 1473
ale powiedz tylko słowo, a mój chłopiec zostanie uzdrowiony. **9** Bowiem i ja
 1510 444 5259 1849 2192 5259 1683 4757 2532 3004 5129
(choć) jestem człowiekiem pod władzą, mam pod sobą żołnierzy i mówię temu:
 4198 2532 4198 2532 243 2064 2532 2064 2532 3450
Ruszaj. I wyrusza. A innemu: Przyjdź. I przychodzi. A mojemu
 01401 4160 5124 2532 4160 1161 02424 191 2296 2532
niewolnikowi: Uczyn to. I czyni. **10** A Jezus, gdy (to) usłyszał, zdziwił się i
 2036 0190 281 3004 5213 3761 2147 1722 02474
powiedział idącemu za (nim): Zaprawdę mówię wam, że nie znalazłem w Izraelu
 5118 4102 1161 3004 5213 3754 2240 4183 575 395 2532
tak wielkiej wiary. **11** I mówię wam, że przyjdą liczni ze wschodu i

1424 2532 347 1722 o932 o3772 3326 11 2532
zachodu, i położą się (przy stole) w królestwie niebios z Abrahamem, i
2464 2532 2384 o1161 5207 o932 1544 1519
Izaakiem, i Jakubem. **12** A synowie królestwa zostaną wyrzuceni w
o1857 o4655 1563 2071 o2805 2532 o1030 o3599 2532 2036
zewnątrzną ciemność. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. **13** I powiedział
o2424 o1543 5217 2532 5613 4100 1096 4671 2532 1722 1565
Jezus setnikowi: Odejdź, a jak uwierzyłeś, (tak) niech ci się stanie. I w tej
o5610 2390 846 o3816 2532 o2424 2064 1519 o3614
chwili został uzdrowiony jego chłopiec. **14** A Jezus, gdy przybył do domu
4074 1492 846 o3994 906 2532 4445 2532 680 846 o5495
Piotra, zobaczył jego teściową, leżącą i gorączkującą. **15** I dotknął jej rękę,
2532 863 846 o4446 2532 1453 2532 1247 846 1161 1096 3798
i opuściła ją gorączka. I wstała, i służyła im. **16** A (gdy) nastął wieczór,
4374 846 4183 1139 2532 3056 1544
przyprowadzali mu licznych opętanych przez demona. I słowem wyrzucił
o4151 2532 2323 3956 2192 o2560 3704 4137 3588
duchy, oraz uzdrowił wszystkich, którzy się źle mieli, **17** aby wypełniło się to, co
4483 1223 o4396 2268 3004 846 2983 2257 o769
zostało powiedziane przez proroka Izaasza, który mówił: On wziął nasze słabości
2532 o3554 941 1161 o2424 1492 4183 3793 4012 846 2753
oraz choroby zabrał. **18** A Jezus, gdy zobaczył wielki tłum wokół siebie, kazał
565 1519 o4008 2532 1520 1122 4334
odpłynąć na drugą stronę. **19** A jeden (ze) znawców Pisma podszedł (i)
2036 846 1320 190 4671 3699 1437 565 2532
powiedział mu: Nauczycielu, pójdę za tobą, gdziekolwiek (ty) pójdziesz. **20** I
3004 846 o2424 o258 2192 5454 2532 o4071 o3772 2682 o1161 5207
rzekł mu Jezus: Lisy mają nory, a ptaki niebiańskie – gniazda, lecz Syn
o444 3756 2192 4226 o2776 2827 1161 846 2087 o3101 2036 846
Człowieczy nie ma gdzie głowy skłonić. **21** A Jego drugi uczeń powiedział mu:
2962 2010 3427 4412 565 2532 2290 3450 o3962 o1161 2424
Panie, pozwól mi najpierw odejść i pogrzebać mego ojca. **22** A Jezus
2036 846 190 3427 2532 863 o3498 2290 o1438 3498 2532
powiedział mu: Idź za mną i zostaw zmarłym grzebanie ich zmarłych. **23** A
1684 846 1519 o4143 190 846 846 o3101 2532 2400 3173
kiedy na wszedł do łodzi, towarzyszyli mu jego uczniowie. **24** I oto wielki
4578 1096 1722 o2281 5620 o4143 2572 5259 o2949 846 1161 2518
sztorm powstał na morzu, tak że łódź była przykrywana przez fale. On zaś spał.
2532 o3101 4334 1453 846 3004 2962 4982 2248
25 A uczniowie [x] podszedłszy, obudzili go, mówiąc: Panie! Ratuj nas!
622 2532 3004 846 5101 2075 1169 3640 5119
Giniemy! **26** I powiedział im: Dlaczego jesteście lękliwi, małej wiary? Wtedy
1453 2008 o417 2532 o2281 2532 1096 3173 1055 o1161 444
podniósł się, zgromił wiatry i morze, i nastąpiła wielka cisza. **27** A ludzie
2296 3004 4217 3778 2076 3754 2532 o417 2532 o2281 5219 846 5219
zdziwili się, mówiąc: Kim on jest, że i wiatry, i morze są mu posłuszne?
2532 846 2064 1519 o4008 1519 o5561 o1086
28 A on, gdy przybył na drugą stronę – na terytorium Gergezeńczyków –
5221 846 1417 1139 1831 1537 o3419
wyszli mu na spotkanie dwaj opętani przez demona, (którzy) wyszli z grobów –
3029 5467 5620 5100 3361 2480 3928 1223 1565 o3598 2532 2400
bardzo uciążliwi, tak że nikt nie był w stanie przejść przez tamtą drogę. **29** I oto

2896 3004 5101 2254 2532 4671 2424 5207 02316 2064 5602 4253
krzyczeli, mówiąc: Co nam do ciebie, Jezusie, Synu Boga? Przyszedłeś tu przed
2540 928 2248 1161 3112 575 846 2258 34 4183
czasem poddawać nas próbie? **30** A daleko od nich była trzoda licznych,
1006 5519 01161 1142 3870 846 3004 1487 2248 1544
pasących się świń. **31** A demony prosiły go, mówiąc: Jeśli nas wyrzucasz,
2010 2254 565 1519 034 05519 2532 2036 846 5217 01161
pozwoł nam odejść w trzodę świń. **32** I powiedział im: Odejdźcie. A
1831 565 1519 034 05519 2532 2400 3956 034 05519 3729 2596 02911
gdy wyszły, odeszły w trzodę świń. I oto cała trzoda świń ruszyła z urwiska
1519 02281 2532 599 1722 05204 01161 1006 5343 2532 565 1519
w morze. I zginęły w wodach. **33** A pasterze uciekli i gdy odeszli do
04172 518 3956 2532 3588 01139 2532 2400
miasta, opowiedzieli wszystko, także o opętanych przez demony. **34** I oto
3956 04172 1831 02424 1519 4877 2532 1492 846 3870 3704
całe miasto wyszło Jezusowi na spotkanie i gdy go zobaczyli, prosili, żeby
3327 575 846 03725
odeszedł (z dała) od ich granic.

2532 1684 1519 04143 1276 2532 2064 1519 02398 4172
9 A gdy wszedł do łodzi, przeprowadził się i przybył do swojego miasta.
2532 2400 4374 846 3885 906 1909 2825 2532 02424
2 I oto przynieśli mu sparaliżowanego, leżącego na łożu. A Jezus,
1492 846 04102 2036 03885 2293 5043
gdy zobaczył ich wiarę, powiedział sparaliżowanemu: Odwagi, dziecko,
863 4671 0266 4675 2532 2400 5100 01122
odpuszczone są tobie grzechy twoje. **3** A oto niektórzy ze znawców Pisma
2036 1722 1438 3778 987 2532 02424 1492 846 01761 2036
pomyśleli sobie : Ten bluźni. **4** A Jezus, gdy zobaczył ich myśli, powiedział:
2443 2444 5210 1760 4190 1722 5216 02588 5101 1063 2076 2123
Dlaczego wymyślicie zło w waszych sercach? **5** Co bowiem jest łatwiejsze,
2036 863 4675 0266 2228 2036 1453 2532 4043
powiedzieć: Odpuszczone są twoje grzechy, czy powiedzieć: Powstań i chodź?
1161 2443 1492 3754 05207 0444 2192 1909 01093 1849 863
6 Ale żebyście wiedzieli, że Syn Człowieczy ma na ziemi moc odpuszczania
266 5119 3004 03885 1453 142 4675 02825 2532
grzechów – wtedy powiedział sparaliżowanemu – Powstań, zabierz swe łożo i
5217 1519 4675 03624 2532 1453 565 1519 846 03624 1161 03793
odejdz do swojego domu. **7** A gdy wstał, poszedł do swego domu. **8** A tłumy,
1492 2296 2532 1392 02316 01325 0444 5108 1849
gdy (to) zobaczyły, dziwiły się i oddały chwałę Bogu, że dał ludziom taką moc.
2532 3855 1564 02424 1492 444 2521 1909
9 A odchodząc stamtąd, Jezus dostrzegł człowieka, siedzącego w
05058 3004 3156 2532 3004 846
miejsu pobierania podatków, którego nazywano Mateuszem, i powiedział mu:
190 3427 2532 450 190 846 2532 846 345 1722
Idź za mną. A gdy wstał, zaczął iść za nim. **10** A gdy on leżał przy stole w
03614 1096 2532 2400 4183 5057 2532 268 2064
domu, stało się, a oto liczni poborcy podatków i grzesznicy, przyszedłszy,
4873 02424 2532 846 03101 2532 1492
leżeli przy stole z Jezusem oraz jego uczniami. **11** A gdy zobaczyli (to)
05330 2036 846 03101 1223 5101 5216 01320 2068 3326
faryzeusze, mówili jego uczniom: Dlaczego wasz nauczyciel je z
05057 2532 268 01161 2424 191
poborcami podatków i grzesznikami? **12** A Jezus, gdy (to) usłyszał,

powiedział im: Nie zdrowi potrzebują lekarza, ale ci, co się źle mają. **13** Idźcie i nauczcie się, co (to) znaczy: Miłosierdzia chcę, a nie ofiary. Nie przyszedłem bowiem powołać do zmiany myślenia sprawiedliwych, ale grzeszników. **14** Wtedy przyszedł do niego uczniowie Jana (i) mówili: Dlaczego my i faryzeusze dużo pościmy, a twoi uczniowie nie poszczą? **15** A Jezus powiedział im: Nie są w stanie synowie domu weselnego być w żałobie, jak długo jest z nimi pan młody. Ale przyjdą dni, kiedy zostanie odebrany im pan młody i wtedy będą pościć. **16** Przecież nikt (nie) nakłada naszywkę (z) kawałka surowej tkaniny na starą szatę wierzchnią, bowiem (to) jej uzupełnienie zrywa się z szaty wierzchniej, a rozdarcie staje się gorsze. **17** Ani nie wrzuca się młodego wina w stare skórzane bukłaki. Bo inaczej skórzane bukłaki się roztraskują i wino się wylewa, a skórzane bukłaki się niszczą. Ale wrzuca się młode wino w nowe skórzane bukłaki, a obydwa się zachowują.

18 (Gdy) on im to mówił, oto jeden (z) posiadających władzę przyszedł (i) oddał mu pokłon, mówiąc, że: Moja córka przed chwilą umarła, ale przyjdź, połóż na nią swą rękę, a będzie żyła. **19** A Jezus powstawszy, poszedł za nim, a (także) uczniowie jego. **20** A oto kobieta, krwawiąca od dwunastu lat, gdy podeszła z tyłu, dotknęła krawędzi jego wierzchniej szaty. **21** Myślała bowiem sobie: Gdybym tylko dotknęła jego wierzchniej szaty, będę uratowana.

22 A Jezus, gdy się obrócił i ją dostrzegł, powiedział: Odwagi, córko, twoja wiara cię uratowała. I od tej chwili kobieta była uratowana. **23** A Jezus, gdy przyszedł do domu posiadającego władzę i dostrzegł grających na aulosie oraz tłum czyniący wrzawę, **24** Powiedział im: Odejdźcie, bowiem dziewczynka nie umarła, ale śpi. I drwili (z) niego. **25** A gdy tłum został wyrzucony, (Jezus) wszedł, chwycił jej rękę, a dziewczynka wstała. **26** I rozeszła się ta wieść po całej tamtejszej ziemi. **27** A odchodzącemu stamtąd Jezusowi zaczęli towarzyszyć dwaj ślepi, którzy wołali i mówili: Zlituj się nad nami, Synu

1138 1161 2064 1519 o3614 4334 846 o5185 2532 o2424 846
 Dawida. **28** A gdy przyszedł do domu, podeszli do niego ślepi, a Jezus im
 3004 4100 3754 1410 5124 4160 3004 846 3483
 powiedział: Wierzycie, że jestem w stanie to uczynić? Odpowiedzieli mu: Tak,
 2962 5119 680 846 o3788 3004 2596 5216 o4102 1096 5213
 Panie! **29** Wtedy dotknął ich oczy, mówiąc: Zgodnie z waszą wiarą niech się wam
 2532 455 846 o3788 2532 o2424 846 1690 3004
stanie **30** I otworzyły się ich oczy. A Jezus ich ostro upominał, mówiąc:
 3708 3367 1097 1161 3588 1831
 Uważajcie, (aby) nikt (nie) dowiedział się (o tym). **31** A oni, gdy wyszli,
 1310 846 1722 3650 1565 o1093 1161 846 1831 2400
 rozposzechnili to po całej tamtejszej ziemi. **32** A gdy oni wychodzili, oto
 4374 846 2974 444 1139 2532
 przyniesiono mu głuchego człowieka, opętanego przez demona. **33** A
 1544 o1140 o2974 2980 2532 2296 o3793 3004
 gdy został wyrzucony demon, głuchy przemówił. I zdziwiły się tłumy, mówiąc
 3763 5316 3779 1722 o2474 o1161 5330 3004
 [x]: Nigdy nie ukazała się taka (rzecz) w Izraelu. **34** Lecz faryzeusze mówili:
 1544 o1140 1722 o758 o1140 2532
 Wyrzuca demony poprzez posiadającego władzę (nad) demonami. **35** I
 4013 o2424 3956 o4172 2532 o2968 1321 1722 846 o4864 2532
 obchodził Jezus wszystkie miasta i wsie, nauczając w ich synagogach i
 2784 o2098 o932 2532 2323 3956 3554 2532 3956
ogłaszając dobrą nowinę królestwa oraz uzdrawiając każdą chorobę i każdą
 3119 1722 o2992 1161 1492 o3793 4697 4012 846 3754 2258
 niemoc wśród ludu. **36** A gdy dostrzegł tłumy, ulitował się nad nimi, bo byli
 4660 2532 4496 5616 4263 2192 3361 4166 5119 3004
 utrudzeni i porzuceni, jak owce, które nie mają pasterza. **37** Wtedy powiedział
 846 o3101 o3303 2326 4183 o1161 2040 3641 1189
 swoim uczniom: Chociaż żniwo wielkie, ale robotników niewielu. **38** Proście
 3767 o2962 o2326 3704 1544 2040 1519 846 o2326
 więc Pana żniwa, aby wyrzucił robotników na swoje żniwo.

10 2532 4341 846 o1427 3101 1325 846 1849 4151
 A gdy przywołał swoich dwunastu uczniów, dał im moc nad duchami
 169 5620 846 1544 2532 2323 3956 3554 2532 3956
 nieczystymi, by je wyrzucali oraz uzdrawiali każdą chorobę i każdą
 3119 o1161 o3686 1427 652 2076 5023 4413 4613
 niemoc. **2** A imiona dwunastu apostołów są takie: pierwszym – Szymon,
 o3004 4074 2532 846 o80 406 2385 3588 o2199
 zwany Piotrem oraz jego brat, Andrzej; Jakub – ten, (który jest synem) Zebedeusza
 2532 846 o80 2491 5376 2532 918 2381 2532 3156
 oraz jego brat, Jan; **3** Filip i Bartłomiej; Tomasz i Mateusz –
 o5057 2385 3588 o256 2532 3002 o1941
poborca podatków; Jakub – ten, (który jest synem) Alfaeusza i Lebeusz, zwany
 2280 4613 o2581 2532 2455 2469 3588 846 2532 3860
 Tadeuszem; **4** Szymon Kananejczyk i Juda Iskariota – ten, co go również wydał.
 5128 o1427 649 o2424 3853 846 3004 1519 3598 1484 3361
5 Tę dwunastkę posłał Jezus (i) nakazał im, mówiąc: Na drogę narodów nie
 565 2532 3361 1525 1519 4172 4541 1161 4198 3123 4314
 wchodźcie oraz nie wchodźcie do miast Samarytan. **6** Ale idźcie raczej do

9:33) TR: (...) I zdziwiły się tłumy, mówiąc, że (3754) nigdy nie ukazała się taka (rzecz) w Izraelu.

9:36) TR: A gdy dostrzegł tłumy, ulitował się nad nimi, bo byli **oslabieni** (1590) i porzuceni, jak owce, które nie mają pasterza.

0622 04263 3624 2474 4198 1161 2784 3004 3754 1448
zagubionych owiec domu Izraela. **7** A idąc, głosście, mówiąc, że przybliżyło się
0932 03772 770 2323 3015 2511 1544
królestwo niebios. **8** Słabych uzdrawiajcie, trędowatych oczyszczajcie, wyrzucajcie
1140 1432 2983 1432 1325 3361 2932 5557 3366
[x] [x] demony. Darmo wzięliście, darmo dawajcie. **9** Nie posiadajcie złota ani
696 3366 5475 1519 5216 02223 3361 4082 1519 3598 3366 1417
srebra, ani miedzi w waszych pasach, **10** ani torby na drogę, ani dwóch
5509 3366 5266 3366 4464 1063 02040 514 2076 846
szat spodnich, ani sandałów, ani laski, ponieważ robotnik godny jest swego
05160 1161 302 4172 2228 2968 1519 3739 1525 1833 5101 1722
pokarmu. **11** A [-] (w) mieście lub wsi, do której wejdziecie, wypytajcie, kto w
846 2076 514 2546 3306 2193 302 1831 1161 1525 1519
niej jest godny. I tam pozostańcie, aż do [-] wyjścia. **12** A gdy wejdziecie do
03614 782 846 2532 1437 3303 03614 5600 514 2064 01515
domu, pozdrowcie go. **13** I jeśli [-] dom okaże się godny, niech przyjdzie pokój
5216 1909 846 1161 1437 3361 5600 514 5216 01515 4314 1994 5209
wasz na niego. A gdyby nie był godny, wasz pokój niech powróci do was.
2532 3739 3361 1437 1209 5209 3366 191 03056 5216 1831
14 A kto nie przyjąłby was ani (nie) wysłuchał słów waszych, wychodząc z
03614 2228 1565 04172 1621 02868 04228 5216 281
domu lub (z) tego miasta, strząśnijcie pył (ze) stóp waszych. **15** Zaprawdę,
3004 5213 414 2071 1093 4670 2532 1116 1722 2250 2920 2228 1565
mówię wam: Lżej będzie ziemi Sodomy i Gomory w dniu sądu, niż temu
04172 2400 1473 5209 649 5613 4263 1722 3319 3074 1096 3767 5429
miastu. **16** Oto ja was posyłam jak owce między wilki. Bądźcie więc mądrzy,
5613 03789 2532 185 5613 04058 1161 4337 575 0444 1063
jak węże i czyści, jak gołębie. **17** I wystrzegajcie się [-] ludzi, ponieważ
3860 5209 1519 4892 2532 1722 846 04864 5209
będą wydawać was przed sanhedryny i w swoich synagogach będą was
2532 1909 2232 1161 2532 935 71
biczować. **18** Oraz przed rządców [-] i królów będziecie prowadzeni
1752 1700 1519 3142 846 2532 01484 1161 3752 5209
ze względu (na) mnie, na świadectwo im oraz narodom. **19** A gdy was
3860 3361 3309 4459 2228 5101 2980 1063 3756 5210 2075 02980
wydadzą, nie troszczcie się, jak lub co powiecie, bowiem będzie dane wam w
1565 05610 5101 2980 1063 3756 5210 2075 02980
tej chwili, co macie mówić, **20** ponieważ nie wy jesteście tymi, którzy mówią,
235 04151 5216 03962 02980 1722 5213 1161 80 3860 80 1519 2288
ale duch waszego Ojca, który mówi w was. **21** A brat wyda brata na śmierć
2532 3962 5043 2532 1881 5043 1909 1118 2532 2289 846 2532
i ojciec dziecko, i powstaną dzieci przeciwko rodzicom, i zabiją ich. **22** I
2071 3404 5259 3956 1223 3450 03686 01161
będziecie znienawidzeni przez wszystkich z powodu mojego imienia. A
5278 1519 5056 3778 4982 1161 3752 5209 1377
kto wytrwa do końca, ten zostanie wybawiony. **23** A gdyby was prześladowali
1722 3778 04172 5343 1519 0243 281 1063 3004 5213 3756 3361
w tym mieście, uciekajcie do drugiego. Zaprawdę bowiem mówię wam, nie [-]
5055 04172 02474 2193 2064 05207 0444 3101 3756
skończycie (obchodzić) miast Izraela, aż przyjdzie Syn Człowieczy. **24** Uczeń nie
2076 5228 01320 3761 1401 5228 846 02962 713
jest ponad nauczycielem, ani niewolnik ponad swego pana. **25** Wystarczające

10:8) TR: Słabych uzdrawiajcie, trędowatych oczyszczajcie, zmarłych (3498) budźcie (1453), wyrzucajcie demony.(...).

o3101 2443 1096 5613 846 o1320 2532 o1401 5613 846 o2962 1487
dla ucznia, aby się stał jak jego nauczyciel, i niewolnik – jak jego pan. Jeśli
o3617 2564 954 4214 3123 846 o3615 3767
pana domu nazywali Belzezebubem, (to o) ile bardziej jego domowników. **26** Więc
3361 5399 846 2076 1063 3762 2572 3739 3756 601 2532
nie bójcie się ich. Nie ma bowiem nic ukrytego, co nie będzie objawione, ani
2927 3739 3756 1097 3739 3004 5213 1722 o4653
ukrytego, co nie będzie poznane. **27** To, co mówię wam w ciemności,
2036 1722 o5457 2532 3739 1519 o3775 191 2784 1909 o1430 2532
powiedzcie w świetle, i co na ucho słyszycie, głoście na dachach. **28** I
3361 5399 575 o615 o4983 o1161 5590 3361 1410 615 1161
nie bójcie się [-] tych, którzy zabijają ciało, ale duszy nie są w stanie zabić. Ale
5399 3123 o1410 2532 o5590 2532 o4983 622 1722 1067
bójcie się raczej tego, co może i duszę, i ciało zniszczyć w Gehennie.
3780 787 4453 1417 4765 2532 1520 1537 846 3756 4098
29 Czy nie za asa są sprzedawane dwa wróble? Nawet jeden z nich nie spadnie
1909 o1093 427 5216 o3962 1161 2532 3956 o2359 5216
na ziemię bez (woli) waszego Ojca. **30** A nawet wszystkie włosy na waszej
o2776 1526 705 3767 3361 5399 5210 1308 4183
głowie są policzone. **31** A zatem: nie bójcie się. Wy jesteście ważniejsi, niż liczne
4765 3956 3767 3748 3670 1722 1698 1715 o444 2504 3670
wróble. **32** Każdy więc, kto przyzna się do mnie przed ludźmi, i ja się przyznam
1722 846 1715 3450 o3962 o1722 3772 1161 3748 302 720 3165
do niego przed moim Ojcem w niebiosach. **33** A kto [-] by się wyparł mnie
1715 o444 2504 720 846 1715 3450 o3962 o1722 3772 3361
przed ludźmi, i ja się wyprę go przed moim Ojcem w niebiosach. **34** Nie
3543 3754 2064 906 1515 1909 o1093 3756 2064 906 1515
myślcie, że przyszedłem rzucić pokój na ziemię. Nie przyszedłem rzucić pokoju,
235 3162 1063 2064 1369 444
ale miecz. **35** Ponieważ przyszedłem uczynić rozdwojenie, (aby) człowiek (był)
2596 846 o3962 2532 2364 2596 846 o3384 2532 3565
przeciwko swemu ojcu, i córka – przeciwko swojej matce, i panna młoda
2596 846 o3994 2532 2190 o444 o3615 846
przeciwko swojej teściowej, **36** a nieprzyjaciółmi człowieka domownicy jego.
o5368 3962 2228 3384 5228 1691 3756 2076 3450 514 2532 3739 3756 2983
37 Kto kocha ojca lub matkę bardziej, niż mnie, nie jest mnie godny. I kto kocha
5207 2228 2364 5228 1691 3756 2076 3450 514 2532 3739 3756 2983
syna lub córkę bardziej, niż mnie, nie jest mnie godny. **38** I kto nie bierze
846 o4716 2532 190 3694 3450 3756 2076 3450 514 3588 2147 846
swego krzyża, a idzie za mną, nie jest mnie godny. **39** Ten, który znalazł swoją
o5590 622 846 2532 3588 622 846 o5590 1752 1700 2147 846
duszę, straci ją, a ten, któ stracił swoją duszę z mojego powodu, znajdzie ją.
3588 1209 5209 1691 1209 2532 3588 1209 1691
40 Ten, któ przyjmuje was, mnie przyjmuje; a ten, który przyjmuje mnie,
1209 3588 649 3165 o1209 4396 1519 3686
przyjmuje tego, który mnie posłał. **41** Kto przyjmuje proroka ze względu na imię
4396 2983 3408 4396 2532 o1209 1342
proroka, weźmie zapłatę proroka, i ten, który przyjmuje sprawiedliwego
1519 3686 1342 2983 3408 1342 2532 3739
ze względu na imię sprawiedliwego, weźmie zapłatę sprawiedliwego, **42** i kto
1437 4222 1520 5130 o3398 4221 5593 3440 1519
by napoił jednego (z) tych małych kielichem zimnej (wody) jedynie ze względu na
3686 3101 281 3004 5213 3756 3361 622 846 o3408
imię ucznia, zaprawdę, mówię wam, nie [-] straci swojej zapłaty.

11 ²⁵³² I ¹⁰⁹⁶ stało się, ³⁷⁵³ kiedy ^{o2424} Jezus ⁵⁰⁵⁵ skończył ¹²⁹⁹ nakazywać ⁸⁴⁶ swoim ^{o1427} dwunastu ³¹⁰¹ uczniom, ³³²⁷ odszedł ¹⁵⁶⁴ stamtąd, (by) ^{o1321} nauczać ²⁵³² i ²⁷⁸⁴ głosić ¹⁷²² w ⁸⁴⁶ ich ^{o4172} miastach.

2 ^{o1161} A ²⁴⁹¹ Jan, ¹⁹¹ gdy ¹⁷²² usłyszał ^{o1201} w ^{o2041} więzieniu ^{o5547} o ³⁹⁹² czynach ¹⁴¹⁷ Chrystusa, ⁸⁴⁶ posłał ²²²⁸ dwóch ^{o3101} swoich ²⁰³⁶ uczniów ⁸⁴⁶ **3** mówiąc ⁴⁷⁷¹ mu: (Czy) ¹⁴⁸⁸ ty ³⁵⁸⁸ jesteś ²⁰⁶⁴ tym, ⁴¹⁹⁸ który ²⁵³² przychodzi, ²⁰³⁶ czy ⁴¹⁹⁸ mamy oczekiwać ²⁰⁸⁷ drugiego? **4** A ²⁵³² Jezus, ^{o2424} odpowiadając ⁶¹¹ im, ⁸⁴⁶ powiedział: ²⁰³⁶ Idźcie, ⁵¹⁸ oznajmijcie ²⁴⁹¹ Janowi, ³⁷³⁹ co ¹⁹¹ słyszycie ²⁵³² i ⁹⁹¹ widzicie: **5** ⁵¹⁸⁵ ślepi ³⁰⁸ odzyskują wzrok ²⁵³² i ⁵⁵⁶⁰ niewładni w nogach ⁴⁰⁴³ chodzą, ³⁰¹⁵ trędowaci są oczyszczani ²⁵¹¹ i ²⁵³² głusi słyszą, ²⁹⁷⁴ umarli ¹⁹¹ budzą się ¹⁴⁵³ i ²⁵³² ubogim zwiastowana ²⁰⁹⁷ jest dobra nowina. **6** A ²⁵³² szczęśliwy ³¹⁰⁷ jest ²⁰⁷⁶ ten, kto ³⁷³⁹ [-] ¹⁴³⁷ nie ³³⁶¹ upada ⁴⁶²⁴ z ¹⁷²² mojego powodu. **7** A ¹⁶⁹⁸ gdy ¹¹⁶¹ oni ⁵¹³⁰ odeszli, ⁴¹⁹⁸ Jezus ^{o2424} zaczął ⁷⁵⁶ mówić ³⁰⁰⁴ tłumom ^{o3793} o ⁴⁰¹² Janie: ²⁴⁹¹ Co ⁵¹⁰¹ wysłżście ¹⁸³¹ oglądać ²³⁰⁰ na ¹⁵¹⁹ pustkowiu? ^{o2048} Trzcinę ²⁵⁶³ przez ⁵²⁵⁹ wiatr ⁴¹⁷ potrzasaną? **8** Ale ⁴⁵³¹ co ²³⁵ wysłżście ⁵¹⁰¹ zobaczyć? ¹⁸³¹ Człowieka, ¹⁴⁹² w ⁴⁴⁴ miękkie ¹⁷²² szaty ³¹²⁰ wierzchnie ²⁴⁴⁰ odzianego? ²⁹⁴ Zwróćcie ²⁴⁰⁰ uwagę, ³⁵⁸⁸ [-] ⁵⁴⁰⁹ noszący ^{o3120} miękkie ¹⁵²⁶ (szaty wierzchnie) ¹⁷²² są ^{o3624} w ^{o934} domach ²³⁵ królewskich. ⁵¹⁰¹ **9** Ale ¹⁸³¹ co ¹⁴⁹² wysłżście ⁴³⁹⁶ zobaczyć? ³⁴⁸³ Proroka? ³⁰⁰⁴ O ⁵²¹³ tak, ²⁵³² mówię ⁴⁰⁵³ wam, ⁴³⁹⁶ nawet ¹⁰⁶³ więcej, ³⁷⁷⁸ niż ²⁰⁷⁶ proroka. **10** Bo ⁴⁰¹² on ³⁷³⁹ jest ¹¹²⁵ (tym), ²⁴⁰⁰ o ¹⁴⁷³ którym ⁶⁴⁹ jest ³⁴⁵⁰ napisane: ^{o32} Oto ⁴²⁵³ ja ⁴⁶⁷⁵ posyłam ⁴³⁸³ mego ³⁷³⁹ anioła ²⁶⁸⁰ przed ⁴⁶⁷⁵ twoim ^{o3598} obliczem, ¹⁷¹⁵ który ⁴⁶⁷⁵ przygotuje ²⁸¹ twoją drogę ³⁰⁰⁴ przed ⁵²¹³ tobą. **11** Zaprawdę, ¹⁷²² mówię ¹⁰⁸⁴ wam: ¹¹³⁵ Wśród ³⁷⁵⁶ narodzonych z kobiet ¹⁴⁵³ nie ³¹⁸⁷ powstał ²⁴⁹¹ większy, niż ^{o910} Jan ^{o1161} Chrzciel. ³³⁹⁸ Ale ¹⁷²² mniejszy ^{o932} w ^{o3772} królestwie ³¹⁸⁷ niebios ²⁰⁷⁶ większy ³¹⁸⁷ jest, ¹¹⁶¹ niż ⁵⁷⁵ on. **12** A ^{o2250} od ²⁴⁹¹ dni ^{o910} Jana ²¹⁹³ Chrzciela ⁷³⁷ aż ^{o932} do ^{o3772} tej ⁹⁷¹ chwili ²⁵³² królestwo niebios ⁹⁷³ doznaje naporu ⁸⁴⁶ i ⁷²⁶ ludzie gwałtowni ¹⁰⁶³ je porywają.

13 Bo ³⁹⁵⁶ wszyscy ^{o4396} Prorocy ²⁵³² i ^{o3551} Tora ⁴³⁹⁵ prorokowali ²¹⁹³ aż ²⁴⁹¹ do ²⁵³² Jana. **14** A ¹⁴⁸⁷ jeśli ²³⁰⁹ chcecie ¹²⁰⁹ przyjąć: ⁸⁴⁶ on ²⁰⁷⁶ jest ²²⁴³ Eliaszem, ^{o3195} który ²⁰⁶⁴ miał ^{o2192} przyjść. **15** Kto ³⁷⁷⁵ ma ¹⁹¹ uszy ¹⁹¹ do słuchania, ¹¹⁶¹ niech ⁵¹⁰¹ słucha. **16** Ale ³⁶⁶⁶ do ³⁷⁷⁸ kogo ^{o1074} porównam ³⁶⁶⁴ to ²⁰⁷⁶ pokolenie? ³⁸¹³ Podobne ²⁵²¹ jest ¹⁷²² (do) ⁵⁸ dzieci, ²⁵³² które ³⁰⁰⁴ siedzą ⁸³² na ⁵²¹³ rynkach ²⁵³² i ³⁷⁵⁶ przemawiają ³⁷³⁸ do ²³⁵⁴ swoich towarzyszy ⁵²¹³ **17** i ²⁵³² mówią: ³⁷⁵⁶ Graliśmy ²⁸⁷⁵ wam ²⁰⁶⁴ na aulosie, ¹⁰⁶³ a ²⁴⁹¹ nie ³³⁸³ tańczyliśmy; ²⁰⁶⁸ lamentowaliśmy ³³⁸³ wam, ⁴⁰⁹⁵ a ²⁵³² nie ³⁰⁰⁴ plakaliśmy. **18** ²¹⁹² Przyszedł ¹¹⁴⁰ bowiem ²⁰⁶⁴ Jan, ^{o5207} ani ^{o444} nie ²⁰⁶⁸ je, ²⁵³² ani ³⁰⁰⁴ nie ²⁴⁰⁰ pije, ⁴⁴⁴ a ⁵³¹⁴ mówią: ²⁵³² Oto ²⁶⁸ człowiek ²⁵³² żarłoczny ²⁵³² i ³⁶³⁰ pijak, ⁵³⁸⁴ przyjaciół ⁵⁰⁵⁷ poborców podatków ²⁵³² i ²⁶⁸ grzeszników. ²⁵³² I

została usprawiedliwiona mądrość przez swoje dzieci. **20** Wtedy zaczął ganić miasta, w których działo się najwięcej jego cudów, że nie zmieniły myślenia: **21** Biada tobie, Korozain! Biada tobie, Betsaido! Ponieważ gdyby w Tyrze i Sydonie działy się cuda, które się dokonały wśród was, już dawno [-] zmieniłyby myślenie: w worze włosiennym i popiele. **22** A ponadto mówię wam: Tyrowi i Sydonowi lżej będzie w dniu sądu, niż wam. **23** A ty, Kafarnaum, (czy) aż do niebios będiesz wywyższone? Aż do Hadesu zejdziesz! Ponieważ gdyby w Sodomie działy się cuda, które się działy u ciebie, przetrwalyby [-] aż do dziś. **24** A ponadto mówię wam, że ziemi Sodomy lżej będzie w dniu sądu, niż tobie. **25** W tym czasie Jezus odpowiadając, powiedział: Wychwalam cię, Ojcze, Panie niebios i ziemi, że ukryłeś to przed mądrymi i roztropnymi, a objawiłeś to dzieciom. **26** O tak, Ojcze, ponieważ takie upodobanie pojawiło się w tobie. **27** Wszystko zostało mi oddane przez mego Ojca i nikt (nie) poznaje Syna, tylko Ojciec, ani Ojca (nie) poznaje nikt, tylko Syn i ten, komu Syn chciałby objawić. **28** Przyjdźcie do mnie wszyscy, utrudzeni i obciążeni, a ja wam dam odpocząć. **29** Weźcie moje jarzmo na siebie i uczcie się ode mnie, ponieważ jestem łagodny i pokorny sercem, i znajdźcie odpoczynek (dla) dusz waszych. **30** Bowiem moje jarzmo (jest) dobre, a mój ciężar jest lekki.

12 W tamtym czasie Jezus szedł w szabat przez łąny zboża, a jego uczniowie odczuli głód i zaczęli rwać kłosy i jeść. **2** A faryzeusze, gdy to ujrzeli, powiedzieli mu: Oto uczniowie twoi czynią to, czego nie wolno czynić w szabat. **3** A on powiedział im: nie czytaliście, co zrobił Dawid, gdy odczuł głód, on i ci, (którzy) z nim (byli)? **4** Jak wszedł do domu bożego i zjadł chleby pokładne, których nie wolno było mu zjeść, ani tym (którzy) z nim (byli), tylko samym kapłanom? **5** Albo nie czytaliście w Torze, że w szabat kapłani w świątyni szabat profanują, a są niewinni? **6** Ale

3004 5213 3754 5602 2076 3173 o2411 1161 1487 1097
mówię wam, że tu jest coś więcej, niż świątynia. **7** A gdybyście wiedzieli,
5101 2076 1656 2309 2532 3756 2378 3756 302 2613
czym są (słowa): Miłosierdzia chcę, a nie ofiary, nie [-] osądzałibyscie
o338 1063 o5207 o444 2076 2962 o4521 2532
niewinnych. **8** Albowiem Syn Człowieczy jest Panem [x] szabat. **9** A
3327 1564 2064 1519 846 o4864 2532 2400 2258 444
gdy odszedł stamtąd, przyszedł do ich synagogi. **10** A oto był tam człowiek,
2192 3584 o5495 2532 1905 846 3004 1487 1832 o4521 2323 2443
mający uschlą rękę. I zapytali go, mówiąc: Czy wolno w szabat uzdrowić – aby
846 2723 1161 3588 846 2036 5101 1537 5216 2071 444
go oskarżyć. **11** A on im powiedział: Kto z was będzie (takim) człowiekiem,
3739 2192 1520 4263 2532 1437 5124 o4521 1519 999 1706 3780
który będzie miał jedną owcę, i gdyby ona w szabat w dół wpadła, czyż nie
2902 846 2532 1453 4214 3767 1308 444
chwyci jej i (nie) podniesie? **12** O ile bardziej więc ważniejszy (jest) człowiek,
4263 5620 1832 o4521 2573 4160 5119 3004 3588
(niż) owca? Dlatego wolno w szabat dobrze czynić. **13** Wtedy powiedział temu
444 1614 4675 o5495 2532 1614 2532 600
człowiekowi: Wyciągnij swoją rękę. I wyciągnął. I przywrócona została (jako)
5199 5613 o243 o1161 1831 5330 2983 4824 2596 846
zdrowa, jak (ta) druga. **14** A wyszedłszy, faryzeusze podjęli naradę o nim,
3704 846 622 o1161 2424 1097 402 1564 2532 190 846
jak go stracić. **15** A Jezus, poznawszy (to), odszedł stamtąd. I szedł za nim
4183 3793 2532 2323 846 3956 2532 2008 846 2443 3361 4160 846
liczny tłum. I uzdrowił ich wszystkich. **16** I zgromił ich, aby nie czynili go
5318 3704 4137 3588 4483 1223 o4396 2268
jawnym. **17** Żeby wypełniło się (to), co jest powiedziane przez proroka Izajasza,
3004 2400 3450 o3816 3739 140 o27 3450 1519
który mówi: **18** Oto mój młody sługa, którego wybrałem, umiłowany mój, w
3739 2106 o5590 3450 5087 o4151 3450 1909 846 2532 2920
którym upodobała dusza moja. Umieszczę ducha mego na nim, a sąd
o1484 518 3756 2051 3761 2905 3761
narodom oznajmi. **19** Nie będzie się spierał. ani nie będzie krzyczał, ani nie
191 5100 1722 o4113 846 o5456 2563 2608 3756 4937 2532
usłyszysz ktokolwiek na ulicach jego głosu. **20** Trzciny nadłamanej nie złamie, i
5188 3043 3756 4570 2193 302 1544 o2920 1519 3534
dymiącego się knota lnianego nie zagasi, aż [-] doprowadzi sąd do zwycięstwa.
2532 o3686 846 1484 1679 5119 4374 846
21 A w imieniu jego narody będą nadziewać miały. **22** Wtedy przyniesiono mu
1139 5185 2532 2974 2532 2323 846 5620 o5185 2532
opętanego przez demona, ślepego i głuchego, i uzdrowił go, tak że ślepy i
2974 2532 2980 2532 991 2532 1839 3956 o3793 2532
głuchy zarówno mówił, jak i widział. **23** I zdumiewały się wszelkie tłumy, i
3004 3385 2076 3778 o5207 1138 o1161 5330 191
mówiły: Czy nie jest on synem Dawida? **24** A faryzeusze, usłyszawszy (to),
2036 3778 3756 1544 o1140 1487 3361 1722 o954 758
powiedzieli: On [-] wyrzuca demony tylko przez Belzebubę, przywódcę
o1140 1161 o2424 1492 846 o1761 2036 846 3956 932
demonów. **25** A Jezus, widząc ich myśli, powiedział im: Każde królestwo,
3307 2596 1438 2049 2532 3956 4172 2228 3614 3307 2596
rozdzielone w sobie, jest pustoszone, i każde miasto albo dom, rozdzielone w

1438 3756 2476 2532 1487 o4567 o4567 1544 1909 1438
sobie, nie ostoi się. **26** A jeśli szatan szatana wyrzuca, (to) w sobie
3307 4459 3767 2476 846 o932 2532 1487 1473 1722
jest rozdzielony. Jak więc ostoi się jego królestwo? **27** A jeśli ja przez
954 1544 o1140 o5207 5216 1722 5101 1544 1223 5124 846
Belzebuba wyrzucam demony, synowie wasi przez kogo wyrzucają? Dlatego oni
2071 2923 5216 1161 1487 1473 1722 4151 2316 1544 o1140
będą sędziami waszymi. **28** A jeśli ja przez ducha Bożego wyrzucam demony,
686 5348 1909 5209 o932 o2316 2228 4459 1410 5100 1525 1519 o3614
zatem przyszło do was królestwo Boże. **29** Albo jak może ktoś wejść do domu
o2478 2532 o4632 846 1283 1437 4412 3361 1210 o2478 2532 5119
mocarza i naczynia jego rozgrażyć, jeśli najpierw nie zwiąże mocarza i wtedy
o3614 846 1283 5607 o3361 3326 1700 2076 2596 1700 2532 3588 3361 4863
dom jego ograbi? **30** Kto nie jest ze mną, jest przeciwko mnie, a kto nie zbiera
3326 1700 4650 1223 5124 3004 5213 3956 266 2532 988
ze mną, rozprasza. **31** Dlatego mówię wam: Każdy grzech i zniewaga słowna
863 o444 o1161 988 o4151 3756
zostanie ludziom odpuszczona. Ale zniewaga słowna (przeciwko) Duchowi nie
863 o444 863 2532 1437 3739 3004 3056 2596
będzie ludziom odpuszczona. **32** I gdyby ktoś powiedział słowo przeciwko
o5207 o444 863 846 1161 302 3739 3004
Synowi Człowieczemu, będzie mu odpuszczone. Ale [-] kto by powiedział
2596 o4151 o40 3756 863 846 3777 1722 o3568
przeciwko Duchowi Świętemu, nie będzie mu odpuszczone, ani w teraźniejszym
165 3777 1722 o3195 2228 4160 o1186 2570 2532 o2590
wieku, ani w mającym nadejść. **33** Albo wyhodujcie drzewo dobre, i owoc
846 2570 2228 4160 o1186 4550 2532 o2590 846 4550 1063 1537
jego dobry; albo wyhodujcie drzewo zgniłe, i owoc jego zgniły. Bowiem po
o2590 o1186 1097 1081 2191 4459 1410 2980 18
owocu drzewo jest poznawane. **34** Potomstwo żmij! Jakże możecie mówić dobrze,
5607 4190 1063
będąc złyymi? Bowiem

Notice: Undefined offset: 88 in D:\Serwer\public\default.domain\public_html\Majority\Pr

Z

o4051 o2588 o4750 2980 o18 444 1537 o18 2344 1544
obfitości serca usta mówią. **35** Dobry człowiek z dobrego skarbca [x] wyjmuje
18 2532 o4190 444 1537 o4190 2344 1544 4190 1161
dobre (rzeczy), a zły człowiek ze złego skarbca wyjmuje złe (rzeczy). **36** Ale
3004 5213 3754 3956 692 4487 3739 1437 2980
mówię wam, że (z) każdego bezużytecznego słowa, które by wypowiedzieli
o444 591 3056 4012 846 1722 2250 2920 1063 1537 o3056 4675
ludzie, odpowiedzą za nie w dzień sądu, **37** ponieważ ze słów swoich
1344 2532 1537 o3056 4675 2613 5119
będziesz usprawiedliwiony i ze słów swoich **będziesz osądzony**. **38** Wtedy
611 5100 o1122 2532 5330 3004 1320
odpowiedzieli niektórzy znawcy Pisma i faryzeusze, mówiąc: Nauczycielu,
2309 575 4675 1492 4592 1161 3588 611 2036 846
chcemy od ciebie zobaczyć znak. **39** A on, odpowiadając, powiedział im:

12:32) TR: (...) Ale kto by powiedział przeciwko Duchowi Świętemu, nie będzie mu odpuszczone, ani w tym
(+5129) wieku, ani w mającym nadejść.

12:35) TR: Dobry człowiek z dobrego skarbca serca (+o2588) wyjmuje dobre (rzeczy), a zły człowiek ze złego
skarbca wyjmuje złe (rzeczy).

1074 4190 2532 3428 1934 4592 2532 4592 3756 1325 846
 Pokolenie złe i cudzołożne pragnie znaku, a znak nie będzie mu dany,
 1487_3361 04592 04396 2495 1063 5618 2495 2258 1722
 poza znakiem proroka Jonasza. **40** Bowiem podobnie, jak Jonasz był w
 02836 02785 5140 2250 2532 5140 3571 3779 2071 05207 0444 1722 02588
 brzuchu wielkiej ryby trzy dni i trzy noce, tak będzie Syn Człowieczy w sercu
 01093 5140 2250 2532 5140 3571 435 3536 450 1722
 ziemi trzy dni i trzy noce. **41** Mężowie – mieszkańcy Niniwy powstaną na
 02920 3326 3778 01074 2532 2632 846 3754 1519 02782 2495
 sądzie z tym pokoleniem i osądzą je, ponieważ na głoszenie Jonasza
 3340 2532 2400 5602 4119 2495 938 3558
zmieniły myślenie. A oto tu więcej, niż Jonasz. **42** Królowa z południa
 1453 1722 02920 3326 3778 01074 2532 2632 846 3754 2064 1537
 powstanie na sądzie z tym pokoleniem i osądzi je, ponieważ przybyła z
 04009 01093 191 04678 4672 2532 2400 5602 4119 4672 1161
 kresów ziemi usłyszeć mądrość Salomona. A oto tu więcej, niż Salomon. **43** A
 3752 4151 0169 1831 575 0444 1330 1223 5117
 gdy duch nieczysty wyjdzie z człowieka, przechadza się po miejscach
 504 2212 372 2532 3756 2147 5119 3004 1994 1519
 bezwzględnych, szukając odpoczynku, i nie znajduje. **44** Wtedy mówi: Wróć do
 3450 03624 3606 1831 2532 2064 2147 4980
 mojego domu, skąd wyszedłem. A gdy przychodzi, znajduje (go) wolnym,
 4563 2532 2885 5119 4198 2532 3880 3326 1438 2033
 zamieszkanym i ozdobionym. **45** Wtedy odchodzi i bierze ze sobą siedem
 2087 4151 4191 1438 2532 1525 2730 1563 2532 1096
 innych duchów, gorszych od siebie. A wszedłszy, mieszkają tam, i stają się
 02078 1565 0444 5501 04413 3779 2071 2532 3778
 ostatnie (rzeczy) tego człowieka gorsze, niż pierwsze. Tak się stanie i temu
 04190 01074 1161 846 2089 2980 03793 2400 03384 2532 080
 złemu pokoleniu. **46** A gdy on jeszcze mówił do tłumów, oto matka i bracia
 846 2476 1854 2212 846 2980 1161 2036 846 5100 2400
 jego stali na zewnątrz, szukając z nim rozmowy. **47** I powiedział mu ktoś: Oto
 03384 4675 2532 080 4675 2476 1854 2212 4671 2980 1161
 matka twoja i bracia twoi stoją na zewnątrz, szukając z tobą rozmowy. **48** A
 3588 611 2036 02036 846 5101 2076 3450 03384 2532 5101 1526
 on, odpowiadając, powiedział pytającemu go: Kto jest moją matką? I którzy są
 3450 080 2532 1614 05495 846 1909 03101 846 2036
 moimi braćmi? **49** I wyciągnąwszy rękę swoją na uczniów swoich, powiedział:
 2400 03384 3450 2532 080 3450 1063 3748 302 4160 02307 03962 3450
 Oto matka moja i bracia moi. **50** Bowiem kto [-] będzie czynił wolę Ojca mojego
 01722 3772 846 2076 3450 80 2532 79 2532 3384
 w niebiosach, on jest moim bratem i siostrą, i matką.

1161 1722 1565 02250 02424 1831 575 03614 2521 3844 02281
13 A w tamtym dniu Jezus, gdy wyszedł z domu, usiadł nad morzem.
 2532 4863 4314 846 4183 3793 5620 846 1684 1519
2 I zebrały się przy nim liczne tłumy, tak więc on, gdy wszedł do
 04143 2521 2532 3956 03793 2476 1909 0123 2532 2980 846 4183 1722
 łodzi, usiadł, a cały tłum stanął na brzegu. **3** I opowiedział im wiele w
 3850 3004 2400 04687 1831 04687 2532 1722 846 04687
 przypowieściach. Powiedział: Oto siewca wyszedł siał. **4** A gdy on siał,
 3739 3303 4098 3844 03598 2532 2064 04071 2532 2719 846 1161
 niektóre (ziarna) [-] padły obok drogi. I przyszyły ptaki, i pożarły je. **5** A
 243 4098 1909 04075 3699 3756 2192 4183 1093 2532 2112
 inne padły na miejsca skaliste, gdzie nie miały wiele ziemi. I natychmiast

1816 1223 03361 2192 899 1093 1161 393 2246
wyszły, ponieważ nie miały głębokiej ziemi. **6** A gdy słońce wzeszło,
2739 2532 1223 03361 2192 4491 3583 1161 243 4098
zostały spalone, a ponieważ nie miały korzenia – uschły. **7** A inne padły
1909 0173 2532 305 0173 2532 638 846 1161 243 4098 1909 02570
między ciernie. I wyrosły ciernie, i zdusiły je. **8** A inne padły na dobrą
01093 2532 1325 2590 3739 3303 1540 1161 3739 1835 1161 3739
ziemię. I wydały owoc – te [-] sto, a tamte sześćdziesiąt, a inne
5144 02192 3775 191 191 2532 4334
trzydzieści. **9** Kto ma uszy do słuchania, niech słucha. **10** A gdy podeszli
03101 2036 846 1223 5101 1722 3850 2980 846
uczniowie, powiedzieli mu: Dlaczego w przypowieściach mówisz do nich?
1161 3588 611 2036 846 3754 5213 1325 1097 03466
11 A on, odpowiadając, powiedział im, że: Wam dane jest poznać tajemnice
0932 03772 1161 1565 3756 1325 3748 1063 2192 1325 846
królestwa niebios, ale tamym nie jest dane. **12** Kto bowiem ma, będzie mu dane,
2532 4052 1161 3748 3756 2192 2532 3739 2192 142 575 846
i obfitować będzie. Ale kto nie ma, i to, co ma, będzie zabrane od niego.
1223 5124 1722 3850 846 2980 3754 991 3756 991 2532
13 Dlatego w przypowieściach do nich mówię, ponieważ patrząc, nie widzą, a
191 3756 191 3761 4920 2532 378 846
słuchając, nie słyszą, ani nie rozumieją. **14** I wypełnia się [x] dzięki nim
04394 2268 03004 189 191 2532 3756 3361
proroctwo Izajasza, które mówi: Uchem słuchać będziecie, i nie [-]
4920 2532 991 991 2532 3756 3361 1492 1063
zrozumiecie; i patrząc, widzieć będziecie, i nie [-] zobaczycie. **15** Bowiem
3975 02588 5127 02992 2532 03775 917 191 2532 03788 846
pogrubiło serce tego ludu, i uszami z trudnością usłyszeli, i oczy swoje
2576 3379 1492 03788 2532 03775 191 2532 02588 4920
zamknęli, żeby nie zobaczyć oczami i uszami usłyszeć, a sercem zrozumieć,
2532 1994 2532 2390 846 1161 5216 03788 3107 3754 991
i zawrócić, a uzdrowiłbym ich. **16** Ale wasze oczy są szczęśliwe, bo widzą,
2532 03775 5216 3754 191 281 1063 3004 5213 3754 4183
i uszy wasze, bo słyszą. **17** Zaprawdę bowiem mówię wam, że wielu
4396 2532 1342 1937 1492 3739 991 2532 3756
proroków i sprawiedliwych pożądało zobaczenia tego, co widzicie, i nie
1492 2532 191 3739 191 2532 3756 191 5210 3767
zobaczyli, i usłyszenia tego, co słyszycie, i nie usłyszeli. **18** Wy więc
191 03850 04687 3956 191 03056 0932
posłuchajcie przypowieści o siewcy. **19** Gdy ktokolwiek słucha słowa o królestwie,
2532 3361 4920 2064 04190 2532 726 3588 4687 1722 846 02588 3778 2076
a nie rozumie, przychodzi zły i porywa to, co zasiane w jego sercu. On jest
4687 03844 03598 01161 4687 1909 04075 2076 3778 3588 191
posianym obok drogi. **20** A posianym na miejscu skaliste jest ten, który słucha
03056 2532 2117 3326 5479 846 2983 1161 3756 2192 4491 1722
słowa i natychmiast z radością je przyjmuje, **21** Ale nie ma korzenia w
1438 235 2076 4340 1161 1096 2347 2228 1375 1223
sobie, lecz jest niestały, a gdy przychodzi ucisk lub prześladowanie z powodu
03056 2117 4624 01161 4687 1519 0173 2076 3778 3588
słowa, natychmiast upada. **22** A posianym między ciernie jest ten, [-]
191 03056 2532 0165 03308 5127 2532 0539 04149 4846 03056
który słucha słowa, a doczesna troska [-] i ułuda bogactwa zaduszają słowo,

2532 1096 175 o1161 4687 1909 o2570 o1093 2076 3778 3588 191
i staje się bezowocne. **23** A posianym na dobrą ziemię jest ten, który słucha
o3056 2532 4920 3739 1211 2592 2532 4160 3739 3303 1540 1161 3739
słowa i rozumie. On właśnie wydaje owoc i rodzi – ten [-] sto, a tamten
1835 1161 3739 5144 243 3850 846 3908 3004
sześćdziesiąt, a inny trzydzieści. **24** Inną przypowieść im podał, mówiąc:
o932 o3772 3666 444 4687 2570 4690 1722
Królestwo niebios stało się podobne do człowieka, który siał dobre nasienie na
846 o68 1161 1722 o444 o2518 2064 846 o2190 2532 4687
swoim polu. **25** A gdy ludzie spali, przyszedł jego nieprzyjaciel i dosiał
2215 303 3319 o4621 2532 565 1161 3753 o5528 985 2532 4160
chwasty między pszenicą i odszedł. **26** A gdy trawa zakiełkowała i zrodziła
2590 5119 5316 2532 o2215 1161 o1401 o3617 4334
owoc, wtedy ukazały się i chwasty. **27** A niewolnicy pana domu podszedłszy,
2036 846 2962 3780 4687 2570 4690 1722 o4674 68 4159
powiedzieli mu: Panie, czyż nie posiałeś dobrego nasienia na swoim polu? Skąd
3767 2192 2215 1161 3588 846 5346 2190 444 5124 4160
wzięć ma chwasty? **28** A on im powiedział: Nieprzyjazny człowiek to uczynił.
o1161 1401 2036 846 2309 3767 565 846 4816 1161 3588
A niewolnicy powiedzieli mu: Chcesz zatem? Pójdziemy je zebrać. **29** A on
5346 3756 3379 4816 o2215 1610 260 846
powiedział: Nie – abyście, zbierając chwasty, nie wykorzenili razem (z) nimi
o4621 863 297 4885 3360 o2326 2532 1722 2540
pszenicy. **30** Zostawcie obydwu, aby rośli razem aż do żniwa. A w czasie
o2326 2046 o2327 4816 4412 o2215 2532 1210 846 1519
żniwa powiem żniwiarzom: Zbierzcie najpierw chwasty i zwiążcie je w
1197 4314 o2618 846 o1161 4621 4863 1519 3450 o596
snopki – w celu spalenia ich. A pszenicę zbierzcie do mojego magazynu.
243 3850 846 3908 3004 o932 o3772 3664 2076
31 Inną przypowieść im podał, mówiąc: Królestwo niebios podobne jest (do)
2848 4615 3739 2983 444 4687 1722 846 o68 3739
ziarna gorczycy, które, wzięwszy człowiek, zasiał na swoim polu, **32** Które,
3303 3398 2076 3956 o4690 1161 3752 837 3173 2076
choć najmniejsze jest (ze) wszystkich nasion, ale gdy wzrośnie, większe jest (od)
o3001 2532 1096 1186 5620 2064 o4071 o3772 2532 2681
jarzyn i staje się drzewem, tak że przybywają ptaki niebiańskie i gnieźdzą się
1722 846 o2798 243 3850 846 2980 o932 o3772
w jego gałęziach. **33** Inną przypowieść im powiedział: Królestwo niebios
3664 2076 2219 3739 2983 1135 2928 1519 5140 4568
podobne jest (do) zazynu, który wzięwszy, kobieta ukryła w trzech satonach
224 2193 2220 3650 5023 3956 2980
mąki pszennej, aż do zakwaszenia się wszystkiego. **34** To wszystko powiedział
o2424 o3793 1722 3850 2532 5565 3850 3756 846 3756 2980
Jezus tłumom w przypowieściach, a bez przypowieści niczego im nie mówił,
3704 4137 3588 4483 1223 o4396 3004
35 żeby wypełniło się to, co zostało powiedziane przez proroka, mówiącego:
455 1722 3850 3450 o4750 2044 2928 575 2602
Otworzę w przypowieściach moje usta, wypowiem rzeczy ukryte od założenia
2889 5119 o2424 863 o3793 2064 1519 o3614 2532 4334
świata. **36** Wtedy Jezus, odesławszy tłumy, przyszedł do domu. I podeszli do
846 846 o3101 3004 5419 2254 o3850 o2215 o68
niego jego uczniowie, mówiąc: Wyłóż nam przypowieść o chwastach polnych.
1161 3588 611 2036 846 o4687 o2570 4690 2076 o5207
37 A on, odpowiadając, powiedział im: Siewcą dobrego nasienia jest Syn

^{o444} ^{o1161} ⁶⁸ ²⁰⁷⁶ ^{o2889} ^{o1161} ²⁵⁷⁰ ⁴⁶⁹⁰ ³⁷⁷⁸ ¹⁵²⁶ ^{o5207}
 Człowieczy. **38** A polem jest świat. Zaś dobrym nasieniem – nimi są synowie
^{o932} ^{o1161} ²²¹⁵ ¹⁵²⁶ ^{o5207} ^{o4190} ^{o1161} ²¹⁹⁰ ^{o4687} ⁸⁴⁶
 królestwa. A chwałami są synowie złego. **39** A nieprzyjacielem, który je
²⁰⁷⁶ ^{o1228} ^{o1161} ²³²⁶ ²⁰⁷⁶ ⁴⁹³⁰ ^{o165} ^{o1161} ²³²⁷ ¹⁵²⁶
posiał, jest diabeł. A żniwem jest zakończenie doczesności. A żniwiarzami są
³² ³⁷⁶⁷ ⁵⁶¹⁸ ⁴⁸¹⁶ ^{o2215} ²⁵³² ⁴⁴⁴² ²⁵⁴⁵ ³⁷⁷⁹
 aniołowie. **40** Więc podobnie, jak zbierane są chwasty i ogniem są spalane, tak
²⁰⁷¹ ¹⁷²² ^{o4930} ⁵¹²⁷ ^{o165} ⁶⁴⁹ ^{o5207} ^{o444} ^{o32}
 będzie przy zakończeniu tej doczesności. **41** Wyśle Syn Człowieczy aniołów
⁸⁴⁶ ²⁵³² ⁴⁸¹⁶ ¹⁵³⁷ ⁸⁴⁶ ^{o932} ³⁹⁵⁶ ^{o4625} ²⁵³² ^{o4160}
 swoich i zbiorą z jego królestwa wszelkie przyczyny upadków i czyniących
^{o458} ²⁵³² ⁹⁰⁶ ⁸⁴⁶ ¹⁵¹⁹ ^{o2575} ^{o4442} ¹⁵⁶³ ²⁰⁷¹ ^{o2805} ²⁵³² ^{o1030}
 bezprawie. **42** I wrzucą ich w piec ognisty. Tam będzie płacz i zgrzytanie
^{o3599} ⁵¹¹⁹ ^{o1342} ¹⁵⁸⁴ ⁵⁶¹³ ^{o2246} ¹⁷²² ^{o932} ^{o3962} ⁸⁴⁶
 zębów. **43** Wtedy sprawiedliwi zabłysną jak słońce w królestwie Ojca swego.
^{o2192} ³⁷⁷⁵ ¹⁹¹ ¹⁹¹ ³⁸²⁵ ^{o932} ^{o3772} ²⁰⁷⁶ ³⁶⁶⁴
Kto ma uszy do słuchania, niech słucha. **44** [-] Królestwo niebios jest podobne
²³⁴⁴ ²⁹²⁸ ¹⁷²² ^{o68} ³⁷³⁹ ²¹⁴⁷ ⁴⁴⁴ ²⁹²⁸ ²⁵³² ⁵⁷⁵ ⁸⁴⁶
 do skarbu, ukrytego na polu, który znalazłszy, człowiek ukrył, i z powodu swej
^{o5479} ⁵²¹⁷ ²⁵³² ⁴⁴⁵³ ³⁹⁵⁶ ³⁷⁴⁵ ²¹⁹² ²⁵³² ⁵⁹ ¹⁵⁶⁵ ^{o68}
 radości odchodzi, i sprzedaje wszystko, cokolwiek ma, i kupuje to pole.
³⁸²⁵ ³⁶⁶⁴ ²⁰⁷⁶ ^{o932} ^{o3772} ⁴⁴⁴ ¹⁷¹³ ²²¹²
45 Znów podobne jest królestwo niebios do człowieka – kupca, szukającego
²⁵⁷⁰ ³¹³⁵ ³⁷³⁹ ²¹⁴⁷ ¹⁵²⁰ ⁴¹⁸⁶ ³¹³⁵ ⁵⁶⁵
 pięknych pereł, **46** Który, znalazłszy jedną, bardzo kosztowną perłę, odszedłszy,
⁴⁰⁹⁷ ³⁹⁵⁶ ³⁷⁴⁵ ²¹⁹² ²⁵³² ⁵⁹ ⁸⁴⁶ ³⁸²⁵ ³⁶⁶⁴ ²⁰⁷⁶ ^{o932}
 sprzedał wszystko, cokolwiek miał, i kupił ją. **47** Znów podobne jest królestwo
^{o3772} ⁴⁵²² ⁹⁰⁶ ¹⁵¹⁹ ^{o2281} ²⁵³² ⁴⁸⁶³ ¹⁵³⁷
 niebios do wielkiej sieci rybackiej, rzuconej w morze i gromadzącej (ryby) ze
³⁹⁵⁶ ¹⁰⁸⁵ ³⁷³⁹ ³⁷⁵³ ⁴¹³⁷
 wszystkich rodzajów, **48** którą, gdy została napelniona, (rybacy)
³⁰⁷ ¹⁹⁰⁹ ^{o123} ²⁵³² ²⁵²³ ^{o2570} ⁴⁸¹⁶ ¹⁵¹⁹ ³⁰ ^{o1161} ⁴⁵⁵⁰
wyciągnęli do góry na brzeg i zasiedli; dobre zebrali do naczyń, a zgniele
⁹⁰⁶ ¹⁸⁵⁴ ³⁷⁷⁹ ²⁰⁷¹ ¹⁷²² ^{o4930} ^{o165} ¹⁸³¹
 wyrzucili na zewnątrz. **49** Tak będzie przy zakończeniu doczesności: wyjdą
^{o32} ²⁵³² ⁸⁷³ ^{o4190} ¹⁵³⁷ ³³¹⁹ ^{o1342} ²⁵³² ⁹⁰⁶ ⁸⁴⁶ ¹⁵¹⁹
 aniołowie i odłączą złych spośród sprawiedliwych; **50** i wrzucą ich do
^{o2575} ^{o4442} ¹⁵⁶³ ²⁰⁷¹ ^{o2805} ²⁵³² ^{o1030} ^{o3599} ^{o2424} ⁸⁴⁶ ³⁰⁰⁴
 pieca ognistego. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów. **51** Jezus im powiedział:
⁴⁹²⁰ ⁵⁰²³ ³⁹⁵⁶ ³⁰⁰⁴ ⁸⁴⁶ ³⁴⁸³ ²⁹⁶² ³⁵⁸⁸ ¹¹⁶¹
 Zrozumieliście to wszystko? Powiedzieli mu: O, tak, Panie. **52** On zaś
²⁰³⁶ ⁸⁴⁶ ¹²²³ ⁵¹²⁴ ³⁹⁵⁶ ¹¹²² ³¹⁰⁰ ¹⁵¹⁹ ^{o932}
 powiedział im: Dlatego każdy znawca Pisma, stając się uczniem w królestwie
^{o3772} ³⁶⁶⁴ ²⁰⁷⁶ ⁴⁴⁴ ³⁶¹⁷ ³⁷⁴⁸ ¹⁵⁴⁴ ¹⁵³⁷ ⁸⁴⁶
 niebios, podobny jest do człowieka – pana domu, który wyjmuje ze swego
^{o2344} ²⁵³⁷ ²⁵³² ³⁸²⁰ ²⁵³² ¹⁰⁹⁶ ³⁷⁵³ ^{o2424} ⁵⁰⁵⁵ ³⁷⁷⁸
 skarba (rzeczy) nowe i stare. **53** I stało się, gdy Jezus dokonał te
^{o3850} ³³³² ¹⁵⁶⁴ ²⁵³² ²⁰⁶⁴ ¹⁵¹⁹ ⁸⁴⁶ ^{o3968} ¹³²¹ ⁸⁴⁶
 przypowieści, odszedł stamtąd. **54** I przyszedłszy do swojej ojczyzny uczył ich
¹⁷²² ⁸⁴⁶ ^{o4864} ⁵⁶²⁰ ⁸⁴⁶ ¹⁶⁰⁵ ²⁵³² ³⁰⁰⁴ ⁴¹⁵⁹ ⁵¹²⁹ ³⁷⁷⁸
 w ich synagodze tak, że oni się zdumiewali i mówili: Skąd u niego taka
^{o4678} ²⁵³² ^{o1411} ³⁷⁵⁶ ²⁰⁷⁶ ³⁷⁷⁸ ³⁵⁸⁸ ⁵²⁰⁷ ^{o5045} ^{o3384} ⁸⁴⁶ ³⁷⁸⁰
 mądrość i moce? **55** Czy nie jest on [-] synem cieśli? Matka jego czyż nie

3004 3137 2532 o80 846 2385 2532 2500 2532 4613 2532 2455 2532
 nazywa się Maria? A bracia jego: Jakub i Józef, i Szymon, i Juda? **56** A
 o79 846 3780 1526 3956 4314 2248 4159 3767 5129 5023 3956
 siostry jego, czyż nie są wszystkie przy nas? Skąd więc u niego to wszystko?
 2532 4624 1722 846 o1161 2424 2036 846 4396 3756 2076
57 I upadali z jego powodu. A Jezus powiedział im: Prorok nie jest
 820 3361 1722 o3968 846 2532 1722 o3614 846 2532 3756
 znieważany; o ile nie w ojczyźnie swojej i w domu swoim. **58** I nie
 4160 1563 4183 1411 1223 846 o570
 uczynił tam wielu cudów z powodu ich braku wiary.

14 W tamtym czasie Herod tetrarcha usłyszał wieść o Jezusie **2** i
 2036 846 o3816 3778 2076 2491 o910 846 1453
 powiedział swoim chłopcom: To jest Jan Chrzciciel; on obudził się
 575 o3498 2532 1223 5124 1754 o1411 1722 846 o1063 2264
 spośród umarłych i dlatego dokonują się cuda przez niego. **3** Albowiem Herod,
 2902 o2491 1210 846 2532 5087 1722 5438 1223 2266
 zatrzymawszy Jana, związał go i umieścił w więzieniu z uwagi na Herodiadę,
 o1135 5376 846 o80 1063 o2491 846 3004 3756 1832 4671 846 2192 2532
 żonę Filipa, swego brata, **4** gdyż Jan mu mówił: Nie wolno ci jej mieć. **5** I
 2309 846 615 5399 o3793 3754 2192 846 5613 4396 1161
 chciał go zabić, (lecz) bał się tłumu, ponieważ mieli go za proroka. **6** A (w)
 1077 71 o2264 o2364 o2266 3738 1722 o3319 2532
święto urodzin [-] Heroda, córka Herodiady zatańczyła na środku i
 700 o2264 3606 3326 3727 3670 846 1325 3739 1437
spodobała się Herodowi. **7** Dlatego pod przysięgą obiecał jej dać, cokolwiek by
 154 1161 3588 4264 5259 846 o3384 5346 1325 3427 5602
 zażądała. **8** A ona, podpuszczona przez swoją matkę, powiedziała: Daj mi tu
 1909 4094 o2776 2491 o910 2532 3076 o935 1161 o3727
 na misie głowę Jana Chrzciciela. **9** I zasmucił się król, ale z uwagi na przysięgę
 2532 o4873 2753 1325 2532 3992 607 o2491 1722
 i leżących przy stole, kazał dać. **10** A posławszy (kata), ściął głowę Janowi w
 o5438 2532 5342 846 o2776 1909 4094 2532 1325 o2877 2532
 więzieniu. **11** I przyniesiono jego głowę na misie, i oddano dziewczynie. I
 5342 846 o3384 2532 846 o3101 4334 142 o4983 2532 2290
 zaniósła swojej matce. **12** A jego uczniowie podeszli, zabrali ciało i pogrzebali
 846 2532 2064 518 o2424 2532 o2424 191 402
 je. A gdy przybyli, oznajmili Jezusowi. **13** A Jezus, gdy wysłuchał, oddalił się
 1564 1722 4143 1519 2048 5117 2596 2398 2532 o3793 191
 stamtąd w łodzi na opuszczone miejsce, w samotności. A tłumy, usłyszawszy
 190 846 3979 575 o4172 2532 o2424 1831 1492 4183
 (o tym), szły za nim pieszo z miast. **14** A Jezus, gdy wyszedł, dostrzegł liczny
 3793 2532 4697 1909 846 2532 2323 846 o732 1161 3798
 tłum, i ulitował się nad nimi, i uzdrowił ich chorych. **15** A gdy wieczór
 1096 4334 846 846 o3101 3004 2048 2076 3588
się pojawił, podeszli do niego jego uczniowie, mówiąc: Opuszczone jest to
 5117 2532 3928 2235 o5610 630 o3793 2443 565 1519 o2968 59
 miejsce i późna już godzina. Odeślij tłumy, aby, odszedłszy na wieś, kupili
 1438 1033 o1161 2424 2036 846 3756 5532 2192 565 846 1325 5210
 sobie pokarm. **16** A Jezus powiedział im: Nie muszą odchodzić. Wy dajcie im
 5315 1161 3588 846 3004 3756 2192 5602 1487 3361 4002 740
 jeść. **17** Ale oni mu powiedzieli: Nie mamy tutaj (niczego), tylko pięć chlebow
 2532 1417 2486 1161 3588 2036 5342 3427 846 5602 2532 2753
 i dwie ryby. **18** A on powiedział: Przynieście mi je tutaj. **19** I rozkazał

^{o3793} tłumom ³⁴⁷ położyć się ¹⁹⁰⁹ na ^{o5528} trawie. ²⁹⁸³ Wziął ^{o4002} pięć ⁷⁴⁰ chlebów ²⁵³² i ^{o1417} dwie ²⁴⁸⁶ ryby.
³⁰⁸ Spojrzał do góry, ¹⁵¹⁹ w niebo. ^{o3772} Pobłogosławił, ²¹²⁷ a ²⁵³² połamawszy – ²⁸⁰⁶ dał uczniom chleby,
^{o1161} a ³¹⁰¹ uczniowie tłumom. **20** ^{o3793} I ²⁵³² jedli ⁵³¹⁵ wszyscy, ³⁹⁵⁶ i ²⁵³² zostali ⁵⁵²⁶ nakarmieni, ²⁵³² i ¹⁴² zebrali
^{o4052} nadmiarowych ^{o2801} kawałków ¹⁴²⁷ dwanaście ⁴¹³⁴ pełnych ²⁸⁹⁴ koszy. **21** ^{o1161} A ²⁰⁶⁸ tych, którzy jedli,
²²⁵⁸ było ⁵⁶¹⁶ około ⁴⁰⁰⁰ pięciu ⁴³⁵ tysięcy ⁵⁵⁶⁵ mężów, ¹¹³⁵ oprócz ²⁵³² kobiet ³⁸¹³ i ²⁵³² dzieci. **22** ²¹¹² I ³¹⁵ natychmiast ^{o2424} ^{o3101} zmusił ¹⁶⁸⁴ Jezus ¹⁵¹⁹ uczniów, ^{o4143} aby ²⁵³² weszli ⁴²⁵⁴ do ⁸⁴⁶ łodzi ¹⁵¹⁹ i ^{o4008} uprzedzili ^{o3101} go ^{o3101} na ^{o3101} drugą ^{o3101} stronę,
²¹⁹³ zanim ³⁷³⁹ odprowi tłumy. **23** ^{o3793} A ²⁵³² gdy ⁶³⁰ odprowił ^{o3793} tłumy, ³⁰⁵ wszedł ¹⁵¹⁹ na ^{o3735} górę, ²⁵⁹⁶ w
²³⁹⁸ samotności, ⁴³³⁶ pomodlić się. ¹¹⁶¹ A ³⁷⁹⁸ gdy ¹⁰⁹⁶ wieczór ²²⁵⁸ nastał, ¹⁵⁶³ był ³⁴⁴¹ tam ^{o1161} sam. **24** ⁴¹⁴³ A ²²⁵⁸ łódź ²²³⁵ była ³³¹⁹ już ^{o2281} na ⁹²⁸ środku ⁵²⁵⁹ morza, ^{o2949} nękana ²²⁵⁸ przez ¹⁰⁶³ fale, ¹⁷²⁷ był ^{o417} bowiem ¹¹⁶¹ przeciwny ²¹¹² wiatr. **25** ⁵⁰⁶⁷ A
⁵⁴³⁸ o ^{o3571} czwartej ⁵⁶⁵ straży ⁴³¹⁴ nocnej ⁸⁴⁶ szedł ^{o2424} do ⁴⁰⁴³ nich ¹⁹⁰⁹ Jezus, ^{o2281} idąc ²⁵³² po ^{o3101} morzu. **26** ¹⁴⁹² A ⁸⁴⁶ uczniowie, ⁴⁰⁴³ zobaczywszy ¹⁹⁰⁹ go, ^{o2281} chodzącego ⁵⁰¹⁵ po ³⁰⁰⁴ morzu, ³⁷⁵⁴ przestraszyli się, ²⁰⁷⁶ mówiąc, ⁵³²⁶ że : (To) ²⁵³² jest ⁵⁷⁵ strach! ^{o5401} I ²⁸⁹⁶ ze ¹¹⁶¹ strachu ^{o2424} zaczęli ²¹¹² krzyczeć. **27** ²⁹⁸⁰ A ¹¹⁶¹ Jezus ^{o4074} natychmiast ⁶¹¹ przemówił ²⁰³⁶ do
⁸⁴⁶ nich, ³⁰⁰⁴ mówiąc: ²²⁹³ Odwagi! ¹⁴⁷³ Ja ¹⁵¹⁰ jestem, ³³⁶¹ nie ⁵³⁹⁹ bójcie ¹¹⁶¹ się. **28** ^{o4074} A ⁶¹¹ Piotr, ²⁰³⁶ odpowiadając, ⁸⁴⁶ rzekł
²⁹⁶² mu: ¹⁴⁸⁷ Panie, ⁴⁷⁷¹ jeśli ¹⁴⁸⁸ (to) ²⁷⁵³ ty ³¹⁶⁵ jesteś, ²⁰⁶⁴ każ ⁴³¹⁴ mi ⁴⁵⁷¹ przyjść ¹⁹⁰⁹ do ^{o5204} ciebie ³⁵⁸⁸ po ¹¹⁶¹ wodzie. **29** ²⁰³⁶ On ²⁰⁶⁴ zaś ²⁵³² powiedział: ²⁵⁹⁷ Przyjdź! ⁵⁷⁵ I ^{o4143} wystąpiwszy ^{o4074} z ⁴⁰⁴³ łodzi, ¹⁹⁰⁹ Piotr ^{o5204} szedł ²⁰⁶⁴ po ⁴³¹⁴ wodzie, ^{o2424} idąc ¹¹⁶¹ do
¹¹⁶¹ Jezusa. **30** ⁹⁹¹ A ²⁴⁷⁸ widząc ^{o417} potężny ⁵³⁹⁹ wiatr, ²⁵³² przestraszył się ⁷⁵⁶ i ²⁶⁷⁰ gdy zaczął się topić,
²⁸⁹⁶ zawołał, ³⁰⁰⁴ mówiąc: ²⁹⁶² Panie, ⁴⁹⁸² wybaw ³¹⁶⁵ mnie! **31** ¹¹⁶¹ A ^{o2424} Jezus ²¹¹² natychmiast ¹⁶¹⁴ wyciągnawszy
^{o5495} rękę, ¹⁹⁴⁹ chwycił ⁸⁴⁶ go. ²⁵³² I ³⁰⁰⁴ powiedział ⁸⁴⁶ mu: ³⁶⁴⁰ Małej wiary, dlaczego zwątpiłeś? **32** ¹⁵¹⁹ A ⁵¹⁰¹ gdy ¹³⁶⁵ oni ²⁵³² weszli ¹⁶⁸⁴ do ⁸⁴⁶ łodzi, ¹⁵¹⁹ uciszył się ^{o417} wiatr. **33** ¹¹⁶¹ A ³⁵⁸⁸ oni ¹⁷²² w ^{o4143} łodzi ²⁰⁶⁴ podszedłszy, ⁴³⁵² oddali ⁸⁴⁶ mu
³⁰⁰⁴ pokłon, ²³⁰ mówiąc: ¹⁴⁸⁸ Prawdziwie ⁵²⁰⁷ jesteś ²³¹⁶ Synem ²⁵³² Bożym. **34** ¹²⁷⁶ I ²⁰⁶⁴ przeprawiwszy się,
¹⁵¹⁹ przyszli ^{o1093} do ¹⁰⁸² ziemi ²⁵³² Genenezaret. **35** ^{o435} A ¹⁵⁶⁵ mężowie ^{o5117} (z) ¹⁹²¹ tamtego ⁸⁴⁶ miejsca, ⁶⁴⁹ rozpoznawszy ¹⁵¹⁹ go, ³⁶⁵⁰ rozesłali ¹⁵⁶⁵ (wiadomość) ^{o4066} po ²⁵³² całej ⁴³⁷⁴ tamtejszej ⁸⁴⁶ okolicy. ³⁹⁵⁶ I ²¹⁹² przyniesiono ^{o2560} mu ²⁵³² wszystkich, ³⁸⁷⁰ którzy ⁸⁴⁶ się ²⁴⁴³ mieli ³⁴⁴⁰ źle . **36** ⁶⁸⁰ i ^{o2899} prosili ⁸⁴⁶ go, ^{o2440} aby ²⁵³² (móc) ³⁷⁴⁵ tylko ⁶⁸⁰ dotknąć ¹²⁹⁵
⁸⁴⁶ krawędzi ⁸⁴⁶ jego ²⁵³² wierzchniej szaty. ³⁷⁴⁵ A ¹²⁹⁵ ktokolwiek ¹²⁹⁵ dotknął, ¹²⁹⁵ został ocalony.

15 ⁵¹¹⁹ Wtedy ⁴³³⁴ przyszli ^{o2424} do ^{o575} Jezusa ²⁴¹⁴ z ¹¹²² Jerozolimy ²⁵³² znawcy Pisma ⁵³³⁰ i ³⁸⁶² faryzeusze,
³⁰⁰⁴ mówiąc: **2** ¹²²³ Dlaczego ^{o3101} ucniowie ⁴⁶⁷⁵ twoi ³⁸⁴⁵ postępują wbrew ^{o3101} tradycji
^{o4245} starszych? ¹⁰⁶³ Bowiem ³⁷⁵⁶ nie ³⁵³⁸ myją ^{o5495} rąk ⁸⁴⁶ swoich, ³⁷⁵² gdy ²⁰⁶⁸ jedzą ⁷⁴⁰ chleb. **3** ¹¹⁶¹ A ³⁵⁸⁸ on,

611 2036 846 1223_5101 2532 5210 3845 o1785
 odpowiadając, powiedział im: Dlaczego i wy postępujecie wbrew przykazaniu
 o2316 1223 5216 o3862 o1063 2316 1781 3004 5091 o3962
 Bożemu z uwagi na waszą tradycję? **4** Bowiem Bóg rozkazał, mówiąc: Czcij ojca
 2532 o3384 2532 o2551 3962 2228 3384 2288 5053 1161 5210
 i matkę [x], a złorzeczący ojcu lub matce śmiercią niech umrze. **5** Ale wy
 3004 3739 302 2036 o3962 2228 o3384 1435 1537 1700
 mówicie: Kto [-] by powiedział ojcu lub matce: Darem (ofiarnym) ode mnie
 (będzie to), dzięki czemu mógłbyś odnieść pożytek; i nie [-] uczciłby ojca
 846 2228 o3384 846 2532 208 o1785 o2316 1223
 swego albo matki swojej. **6** I unieważniliście przykazanie Boże z uwagi na
 o3862 5216 5273 2573 4395 4012 5216 2268 3004
 tradycję waszą. **7** Hipokryci! Dobrze prorokował o was Izajasz, mówiąc:
 1448 3427 3778 o2992 o4750 846 2532 o5491 3165 5091 o1161 2588 846
8 Zbliża się do mnie ten lud ustami swoimi, i ustami mnie czci; ale serce ich
 4206 568 575 1700 1161 3155 3165 4576 1321 1319 1778
 daleko jest ode mnie. **9** Lecz daremnie mnie czczą, ucząc nauk – nakazów
 444 2532 4341 o3793 2036 846 191 2532
 ludzkich. **10** A zawoławszy do siebie tłum, powiedział im: Słuchajcie i
 4920 3756 o1525 1519 o4750 2840 o444 235
 rozumiejcie. **11** Nie to, co wchodzi do ust, zanieczyszcza człowieka, ale
 o1607 1537 o4750 5124 2840 o444 5119 o3101 846
to, co wychodzi z ust, to zanieczyszcza człowieka. **12** Wtedy uczniowie jego,
 4334 2036 846 1492 3754 o5330 191 o3056
 podszedłszy, powiedzieli mu: Wiesz, że faryzeusze, usłyszawszy (to) słowo,
 4624 1161 3588 611 2036 3956 5451 3739 3756 5452
 „upadli”? **13** A on, odpowiadając, powiedział: Każda roślina, której nie zasadził
 o3962 3450 o3770 1610 863 846 1526 5185
 ojciec mój niebiański, zostanie wykorzeniona. **14** Zostawcie ich. Są ślepyimi
 3595 5185 1161 5185 1437 5185 3594 297 1519 999 4098
 przewodnikami ślepych. A ślepy jeśli ślepego prowadzi, obaj w dół wpadną.
 1161 o4074 611 2036 846 5419 2254 3778 o3850 o1161
15 A Piotr, odpowiadając, powiedział mu: Wyłóż nam tę przypowieść. **16** A
 2424 2036 2532 5210 188 801 2075 3768 3539 3754
 Jezus powiedział: I wy nadal niepojętni jesteście? **17** Jeszcze nie rozumiecie, że
 3956 o1531 1519 o4750 1519 o2836 5562 2532 1519 856 1544
 wszystko, co wchodzi w usta, do brzucha idzie, i do latryny jest wyrzucane?
 o1161 1607 1537 o4750 1537 o2588 1831 2548 2840
18 Ale to, co wychodzi z ust, z serca wychodzi – to zanieczyszcza
 o444 1063 1537 o2588 1831 4190 1261 5408 3430
 człowieka. **19** Bowiem z serca wychodzą złe myśli, zabójstwa, cudzołóstwa,
 4202 2829 5577 988 5023 2076
 nierządy, kradzieże, falszywe świadectwa, zniewagi słowne. **20** To jest
 o2840 o444 o1161 5315 449 5495 3756
to, co zanieczyszcza człowieka. A jedzenie nieumytymi rękami nie
 2840 o444 2532 o2424 1831 1564 402 1519 o3313
 zanieczyszcza człowieka. **21** A Jezus, wyszedłszy stamtąd, odszedł na obszary
 5184 2532 4605 2532 2400 1135 5478 575 1565 o3725
 Tyru i Sydonu. **22** A oto kobieta, Kananejka z tamtych obszarów,
 1831 2905 846 3004 1653 3165 2962 5207
 wyszedłszy, krzyknęła do niego, mówiąc: Ulituj się (nade) mną Panie, synu

1138 3450 o2364 2560 1139 1161 3588 3756
Dawida! Moja córka ciężko jest opętana przez demona. **23** A on nie
611 846 3056 2532 4334 846 o3101 2065 846 3004
odpowiedział jej słowem. I podszedłszy jego uczniowie prosili go, mówiąc:
630 846 3754 2896 3693 2257 1161 3588 611 2036 3756
Odeslij ją, bo krzyczy za nami. **24** A on, odpowiadając, powiedział: Nie
649 1487 3361 1519 o4263 o622 3624 2474 1161
jestem posłany (do pogan), a jedynie do owiec, utraczonych z domu Izraela. **25** Ale
3588 2064 4352 846 3004 2962 997 3427 1161 3588
ona, podszedłszy, oddała mu pokłon, mówiąc: Panie, pomóż mi! **26** A on,
611 2036 3756 2076 2570 2983 o740 o5043 2532 906
odpowiadając, powiedział: Nie jest dobrze zabierać chleb dzieciom i rzucac
o2952 1161 3588 2036 3483 2962 1063 2532 o2952 2068 575
szczeniętom. **27** A ona powiedziała: O tak, Panie! Bo także szczenięta jedzą z
o5589 o4098 575 o5132 846 o2962 5119 o2424 611
okruszyn, które padają ze stołu ich panów. **28** Wtedy Jezus, odpowiadając,
2036 846 5599 1135 3173 4675 o4102 1096 4671 5613 2309
powiedział jej: O kobieto! Wielka twa wiara! Niech stanie się tobie, jak chcesz.
2532 2390 846 o2364 575 1565 o5610 2532 3327 1564
I została uzdrowiona jej córka od tej godziny. **29** A odszedłszy stamtąd,
o2424 2064 3844 o2281 o1056 2532 305 1519 o3735 2521 1563 2532
Jezus przyszedł nad morze Galilei, a wszedłszy na górę, usiadł tam. **30** I
4334 846 4183 3793 2192 3326 1438 5560 5185
podeszły do niego liczne tłumy, mając ze sobą: niewładnych w nogach, ślepych,
2974 2948 2532 4183 2087 2532 4496 846 3844 o4228 o2424 2532
głuchych, kalekich oraz licznych innych; i rzucali ich pod nogi Jezusa, i
2323 846 5620 o3793 2296 991 2974 2980
uzdrowił ich. **31** Tak, że tłum zdziwił się, widząc głuchych, którzy mówią,
2948 5199 5560 4043 2532 5185
kalekich – zdrowych, niewładnych w nogach, którzy chodzą i ślepych,
991 2532 1392 o2316 2474 o1161 2424 4341 o3101
którzy widzą. I wychwalali Boga Izraela. **32** Lecz Jezus, zwoławszy uczniów
846 2036 4697 1909 o3793 3754 2235 5140 2250 4357
swoich, powiedział: Lituję się nad tłumem, ponieważ już trzy dni trwają przy
3427 2532 3756 2192 5101 5315 2532 3756 2309 630 846 3523 3379 1590
mnie, a nie mają co jeść. A nie chcę wypuścić ich głodnych, aby nie osłabli
1722 o3598 2532 3004 846 o3101 846 4159 2254 1722 2047 5118
w drodze. **33** I rzekli mu uczniowie jego: Skąd nam na pustkowiu tak wiele
740 5620 5526 5118 3793 2532 3004 846 o2424 4214 2192
chlebów, żeby nakarmić tak wielki tłum? **34** I rzekł im Jezus: Jak wiele macie
740 1161 3588 2036 2033 2532 3641 2485 2532 2753
chlebów? A oni odpowiedzieli: Siedem, i niewiele rybek. **35** I nakazał
o3793 377 1909 o1093 2532 2983 o2033 740 2532 o2486
tłumowi położyć się na ziemi. **36** i wziął siedem chlebów, i ryby;
2168 2806 2532 1325 o3101 846 o1161 3101 o3793 2532
podziękował, połamał, i dawał uczniom swoim, a uczniowie tłumom. **37** I
5315 3956 2532 5526 2532 142 2033 4134 4711
jedli wszyscy, i nakarmieni zostali, i zebrali siedem pełnych koszy
o4052 o2801 1161 3588 2068 2258 5070 435
nadmiarowych kawałków. **38** A tych, którzy jedli było cztery tysiące mężów,
5565 1135 2532 3813 2532 630 o3793 1684 1519 o4143 2532 2064
oprócz kobiet i dzieci. **39** A odesławszy tłumy, wszedł do łodzi i przybył
1519 o3725 3093
w pobliże granic Magadanu.

16

2532 o5330 2532 4523 4334 3985 846 1905
 A faryzeusze i saduceusze, podszedłszy, poddali go próbie, prosząc,
 1925 846 4592 1537 o3772 3588 1161 611 2036 846
aby pokazał im znak z nieba. **2** A on, odpowiadając, rzekł im:
 3798 1096 3004 2105 1063
Gdy wieczór się pojawia, mówicie: (Będzie) pogoda, bowiem
 4449 o3772 2532 4404 4594 1063
ogniście czerwone jest niebo. **3** A rano: Dzisiaj (będzie) burza, bowiem
 4449 4768 4449 o3772 5273 o3303 4383 o3772 1097
ogniście czerwone, ponure jest niebo. Hipokryci! [-] Oblicze niebios umiecie
 1252 o1161 4592 o2540 3756 1410 1074 4190 2532
 rozróżniać, ale znaków czasów nie jesteście w stanie! **4** Pokolenie złe i
 3428 4592 1934 2532 4592 3756 1325 846 1487_3361 o4592
 cudzołozne znaku pragnie, a znak nie zostanie mu dany, poza znakiem
 o4396 2495 2532 2641 846 565 2532 o3101 846 2064
 proroka Jonasza. I opuściwszy ich, odszedł. **5** A uczniowie jego, przybywszy
 1519 o4008 1950 2983 740 o1161 2424 2036 846 3708
 na drugą stronę, zapomnieli wziąć chlebów. **6** A Jezus powiedział im: Patrząc
 2532 4337 575 o2219 o5330 2532 4523 1161 3588
 i wystrzegajcie się [-] zaczynu faryzeuszów i saduceuszów. **7** A oni
 1260 1722 1438 3004 3754 740 3756 2983 1161 o2424
 rozważali między sobą, mówiąc, że: Chleba nie wzięliśmy. **8** A Jezus,
 1097 2036 846 5101 1260 1722 1438 3640
 zauważywszy (to), powiedział im: Dłaczego rozważacie między sobą, małej wiary,
 3754 740 3756 2983 3768 3539 3761 3421
 że chlebów nie wzięliście? **9** Jeszcze nie rozumiecie ani nie przypominacie sobie
 3588 4002 740 o4000 2532 4214 2894 2983 3761
 tych pięciu chlebów (dla) pięciu tysięcy? I jakże wiele koszy zebraliście? **10** Ani
 o2033 740 o5070 2532 4214 4711 2983
 siedmiu chlebów (dla) czterech tysięcy? I jakże wiele koszy zebraliście?
 4459 3756 3539 3754 3756 4012 740 5213 2036
11 Jednak nie rozumiecie, że nie o chlebach wam powiedziałem?
 4337 575 o2219 o5330 2532 4523 5119
Wystrzegajcie się [-] zaczynu faryzeuszów i saduceuszów. **12** Wtedy
 4920 3754 3756 2036 4337 575 o2219 o740 235
 zrozumieli, że nie powiedział, (aby) wystrzegać się [-] zaczynu chlebowego, lecz
 575 o1322 o5330 2532 4523 1161 o2424 2064 1519 o3313
 [-] nauki faryzeuszów i saduceuszów. **13** A Jezus, gdy przyszedł w okolice
 2542 o5376 2065 846 o3101 3004 3004 o444 5101 1511
 Cezarei Filipowej, pytał swoich uczniów, mówiąc: Mówią ludzie, (że) kim jestem
 3165 o5207 o444 1161 3588 2036 3588 3303 2491
 ja - Syn Człowieczy? **14** A oni powiedzieli: Jedni [-] - (że) Janem
 o910 243 1161 2243 2087 1161 2408 2228 1520
 Chrzcicielem, inni zaś - (że) Eliaszem, drudzy zaś - (że) Jeremiaszem lub jednym
 o4396 3004 846 1161 5210 3004 5101 3165 1511 1161
 (z) proroków. **15** Powiedział im: A wy mówicie, (że) kim ja jestem? **16** A
 4613 4074 611 2036 4771 1488 o5547 o5207 o2316 o2198
 Szymon Piotr, odpowiadając, powiedział: Ty jesteś Chrystus, syn Boga żywego.
 2532 o2424 611 2036 846 3107 1488 4613
17 A Jezus, odpowiadając, powiedział mu: Szczęśliwy jesteś, Szymonie
 920 3754 3756 4561 2532 129 601 4671 235 o3962 3450 o1722
synu Jony, bo nie doczesne ciało i krew objawiły ci (to), ale Ojciec mój w
 o3772 1161 2504 4671 3004 3754 4771 1488 4074 2532 1909 3778 o4073
 niebiosach. **18** A także ja ci mówię, że ty jesteś Piotr, a na tej skale

zbuduję moje zgromadzenie, i bramy Hadesu nie przewyżczą go. **19** I dam ci klucze królestwa niebios, i cokolwiek byś związał na ziemi, będzie związane w niebiosach, i cokolwiek byś rozwiązał na ziemi, będzie rozwiązane w niebiosach. **20** Wtedy nakazał uczniom swym, aby nikomu (nie) powiedzieli, że on jest Jezusem – Chrystusem. **21** Od wtedy zaczął Jezus pokazywać swoim uczniom, że musi on odejść do Jerozolimy i wiele wycierpieć od starszych i arcykapłanów, i znawców Pisma, i zostać zabitym, a trzeciego dnia się obudzić. **22** I wzywaj go na bok, Piotr zaczął go gromić, mówiąc: (Bóg) życzliwy dla Ciebie, Panie – o nie, nie będzie ci to (dane). **23** A on, odwróciwszy się, powiedział Piotrowi: Odejdź za mnie, szatanie; pułapką mi jesteś, ponieważ nie myślisz o tym, co boże, ale o tym, co ludzkie. **24** Wtedy Jezus powiedział swoim uczniom: Jeśli ktoś chce pojsć za mną, niech się wyprze siebie samego i niech weźmie swój krzyż, i niech idzie za mną. **25** Kto bowiem [-] chciałby duszę swoją uratować, utraci ją, a kto by utracił duszę swoją z uwagi na mnie, znajdzie ją. **26** Bowiem jaki będzie miał pożytek człowiek, jeśli świat cały zyska, a duszę swoją utraci? Lub co da człowiek w zamian za duszę swoją? **27** Musi bowiem Syn Człowieczy przyjść w chwale Ojca swego, z aniołami swymi, i wtedy odda każdemu według czynów jego. **28** Zaprawdę, mówię wam: są niektórzy, stojący tutaj, którzy nie [-] skosztują śmierci, aż zobaczą Syna Człowieczego, przychodzącego w królestwie swoim.

17 A po sześciu dniach Jezus zabrał ze sobą Piotra i Jakuba, i Jana, brata jego, i zabrał ich na wysoką górę, na odosobnienie. **2** I został przemieniony przed nimi, i rozświeciło się oblicze jego, niczym słońce, a jego szata wierzchnia stała się biała, jak światło. **3** A oto ukazał się im Mojżesz i Eliasz, rozmawiający razem z nim. **4** A Piotr, mówiąc, powiedział Jezusowi: Panie, dobrze jest nam tu być. Jeśli chcesz, uczynię tu trzy namioty,

4671 1520 2532 3475 1520 2532 2243 1520 846 2089 2980
 tobie jeden i Mojżeszowi jeden, i Eliaszowi jeden. **5** Gdy on jeszcze mówił,
 2400 5460 3507 1982 846 2532 2400 5456 1537 o3507 3004 3778 2076
 oto jasny obłok zaciął ich, a oto (usłyszano) głos z obłoku, mówiący: On jest
 3450 o27 o5207 1722 3739 2106 191 846 2532
 moim umiłowanym synem, w nim mam upodobanie. Słuchajcie go. **6** A
 191 o3101 4098 1909 846 4383 2532 5399 4970 2532
 usłyszawszy (to), uczniowie upadli na swoje twarze i bali się bardzo. **7** I
 4334 o2424 2532 680 846 2036 1453 2532 3361 5399
 podszedł Jezus, i dotknąwszy ich, powiedział: Podnieście się i nie bójcie się.
 1161 1869 o3788 846 3762 1492 1487 3361 3441 o2424
8 A podniósłszy oczy swoje, nikogo (nie) zobaczyli, tylko samego Jezusa.
 2532 2597 846 1537 o3735 o2424 1781 846 3004 3367
9 A gdy oni zstępowali z góry, Jezus rozkazał im, mówiąc: Nikomu (nie)
 2036 o3705 2193 3739 o5207 o444 450 1537 3498 2532
 opowiadajcie wizji, zanim Syn Człowieczy powstanie z martwych. **10** I
 1905 846 o3101 846 3004 5101 3767 o1122 3004 3754 2243
 pytali go uczniowie jego, mówiąc: Dlaczego więc znawcy Pisma mówią, że Eliasz
 1163 2064 4412 2424 o1161 611 2036 846 2243 3303
 ma przyjść najpierw? **11** Jezus zaś, odpowiadając, powiedział im: Eliasz [-]
 4412 2064 2532 600 3956 1161 3004 5213 3754 2243 2235
 najpierw przyjdzie i przywróci wszystko. **12** A mówię wam, że Eliasz już
 2064 2532 3756 1921 846 235 4160 1722 846 3745 2309 3779 2532 o5207
 przyszedł i nie poznali go, ale uczynili z nim, jak zechcieli. Tak i Syn
 o444 3195 3958 5259 846 5119 4920 o3101 3754 4012 2491
 Człowieczy ma cierpieć przez nich. **13** Wtedy zrozumieli uczniowie, że o Janie
 o910 846 2036 2532 2064 846 4314 o3793 4334 846
 Chrzcicielu im powiedział. **14** A gdy oni przybyli do tłumy, podszedł do niego
 444 1120 846 2532 3004 2962 1653
 człowiek, upadając na kolana (przed) nim. **15** i powiedział: Panie, ulituj się
 3450 o5207 3754 4583 2532 2560 3958 4178
 (nad) moim synem, ponieważ jest epileptykiem i okropnie cierpi. Wielokrotnie
 1063 4098 1519 o4442 2532 4178 1519 o5204 2532 4374 846
 bowiem wpada w ogień i wielokrotnie w wodę. **16** I przyniosłem go
 o3101 4675 2532 3756 1410 846 2323 1161 o2424 611
 uczniom twoim, i nie byli w stanie go uzdrowić. **17** A Jezus, odpowiadając,
 2036 5599 1074 571 2532 1294 2193 4219 2071 3326 5216
 powiedział: O pokolenie niewierzące i przewrotne, do kiedy będę z wami?
 2193 4219 430 5216 5342 3427 846 5602 2532 2008 846 o2424 2532
 Do kiedy będę was znosił? Przynieście mi go tutaj. **18** I zgromił go Jezus, i
 1831 575 846 o1140 2532 2323 o3816 575 1565 o5610
 wyszedł z niego demon. I uzdrowiony został chłopiec od tamtej godziny.
 5119 o3101 o2424 4334 2596 2398 2036 1223 5101
19 Wtedy uczniowie Jezusa, podszedłszy na osobności, powiedzieli: Dlaczego
 2249 3756 1410 846 1544 o1161 2424 2036 846 1223
 my nie byliśmy w stanie go wyrzucić? **20** A Jezus powiedział im: Z powodu
 5216 o570 281 1063 3004 5213 1437 2192 4102 5613
 waszego braku wiary. Zaprawdę bowiem, mówię wam, gdy, mając wiarę jak
 2848 4615 2046 5129 o3735 3327 1782 1563 2532 3327 2532 3762
 ziarno gorczycy, powiecie tej górze: Odejdź stąd tam. I odejdzie. I nic (nie)
 101 5213 1161 5124 o1085 3756 1607 1487 3361
będzie (dla) was niemożliwe. **21** A ten rodzaj nie wychodzi (inaczej) – tylko
 1722 4335 2532 3521 1161 390 846 1722 o1056 o2424 846
 przez modlitwę i post. **22** A gdy oni przebywali w Galilei, Jezus im

powiedział: Syn Człowieczy ma być wydany w ręce ludzi **23** i zabiją go, a trzeciego dnia się obudzi. I zasmucili się bardzo. **24** A gdy oni przyszli do Kafarnaum, podeszli (do) Piotra pobierający (podatek z) monet dwudrachmowych i powiedzieli: Wasz nauczyciel nie daje monet dwudrachmowych? **25** Odpowiedział: Ależ tak! A kiedy tylko wszedł do domu, uprzedził go Jezus, mówiąc: Co ci się wydaje, Szymonie? Królowie ziemi od kogo biorą należność lub podatek? Od synów swoich czy od obcych? **26** Gdy powiedział mu Piotr: Od obcych, Jezus mu rzekł: Zatem synowie są wolni. **27** Ale żeby ich nie zgorszyć, idź nad morze, rzuć haczyk, a rybę, która wyjdzie najpierw, węź, a gdy otworzysz jej usta, znajdziesz stater. Węź go (i) daj im za mnie i (za) ciebie.

18 W tej godzinie uczniowie podeszli do Jezusa, mówiąc: Kto zatem większy jest w królestwie niebios? **2** A Jezus, zawoławszy dziecko, postawił je pomiędzy nimi **3** i powiedział: Zaprawdę, mówię wam, jeśli nie zawrócicie i (nie) staniecie się jak dzieci, nie wejdziecie do królestwa niebios. **4** Kto więc uniży się jak to dziecko, ten jest większy w królestwie niebios. **5** I kto by przyjął jedno takie dziecko w imię moje, mnie przyjmuje. **6** A kto [-] spowodowałby upadek jednego (z) tych małych, wierzących w mnie, będzie mu lepiej, żeby kamień młyński zawieszony został na jego szyi i utopiony został w głębinie morskiej. **7** Biada światu z powodu przyczyn upadków. Bowiem konieczne jest, (aby) przyszły przyczyny upadków, lecz biada temu człowiekowi, przez którego przyczyny upadków przychodzą. **8** A jeśli twoja ręka lub twoja stopa powoduje twój upadek, wytnij ją i odrzuć od siebie. Lepiej ci jest wejść w życie (jako) niewładny w nogach lub kaleki, niż dwie ręce lub dwie stopy mając zostać wrzuconym w ogień wieczny. **9** I jeśli twoje oko powoduje twój upadek, wyrwij je i odrzuć od siebie. Lepiej ci jest wejść w życie (jako) jednooki, niż dwoje oczu mając zostać wrzuconym w ogień

o1067 3708 2706 3361 1520 5130 o3398 1063
 Gehenny. **10** Uważajcie, abyście nie lekceważyli jednego (z) tych małych, bowiem,
 3004 5213 3754 846 o32 1722 3772 1223 3956 991 o4383
 mówię wam, że ich aniołowie w niebiosach przez cały (czas) patrzą (na) oblicze
 o3962 3450 o1722 3772 1063 o5207 o444 2064 4982
 Ojca mego w niebiosach. **11** Bowiem Syn Człowieczy przyszedł, aby wybawić
 3588 622 5101 5213 1380 1437 1096 5100 444
 to, co zagubione. **12** Co wam się wydaje? Gdyby zdarzyło się, (że) jakiś człowiek
 1540 4263 2532 4105 1520 1537 846 3780 863
 (posiada) sto owiec, a zabłądziłaby jedna z nich, czyż nie zostawi
 o1768 1909 o3735 4198 2212
dziewięćdziesięciu dziewięciu na wyżynach, (a) wyruszywszy, (nie) poszuka
 o4105 2532 1437 1096 2147 846 281 3004 5213 3754
 zbląkanej? **13** I gdyby zdarzyło się znaleźć ją, zaprawdę, mówię wam, że
 5463 1909 846 3123 2228 1909 o1768 o3361 4105
raduje się z niej bardziej, niż z dziewięćdziesięciu dziewięciu nie zbląkanych.
 3779 3756 2076 2307 1715 o3962 5216 o1722 3772 2443 622 1520 5130
14 Także nie jest wolą [-] Ojca waszego w niebiosach, aby zginął jeden (z) tych
 o3398 1161 1437 264 1519 4571 4675 o80 5217 2532 1651 846
 małych. **15** A gdyby zgrzeszył przeciwko tobie twój brat, odejdź i upomnij go
 3342 4675 2532 846 3441 1437 4675 191 2770 4675 o80
 - pomiędzy tobą, a nim samym. Jeśli cię posłucha, pozyskałeś swego brata.
 1161 1437 3361 191 3880 3326 4675 2089 1520 2228 1417 2443 1909
16 A jeśli nie posłucha, zabierz ze sobą jeszcze jednego lub dwóch, aby na
 4750 1417 2228 5140 3144 2476 3956 4487 1161 1437 846
 ustach dwóch lub trzech świadków stało każde słowo. **17** A gdyby ich
 3878 2036 o1577 1437 1161 2532 o1577
 nie posłuchał, powiedz zgromadzeniu. Jeśli zaś i zgromadzenia
 3878 2077 4671 5618 o1482 2532 o5057
 by nie posłuchał, niech będzie dla ciebie jak poganin i poborca podatków.
 281 3004 5213 3745 1437 1210 1909 o1093 2071
18 Zaprawdę, mówię wam, jakie (sprawy) [-] byście związali na ziemi, będą
 1210 1722 o3772 2532 3745 1437 3089 1909 o1093 2071
 związane w niebiosach. I jakie (sprawy) [-] byście rozwiązali na ziemi, będą
 3089 1722 o3772 3825 281 3004 5213 3754 1437 5216
 rozwiązane w niebiosach. **19** Znów, zaprawdę, mówię wam, że gdyby wasza
 1417 4856 1909 o1093 3956 4012 4229 3739 1437 154
 dwójka uzgodniła na ziemi wszystko odnośnie spraw, o które by prosili,
 1096 846 3844 o3962 3450 o1722 3772 1063 3757 1417
stanie się (to) im za sprawą Ojca mego w niebiosach. **20** Bowiem gdzie dwóch
 2228 5140 4863 1526 1519 o1699 3686 1563 1510 1722 3319 846 5119
 lub trzech zebranych jest w moje imię, tam jestem pomiędzy nimi. **21** Wtedy
 o4074 4334 846 2036 2962 4212 264 1519
 Piotr, podszedłszy do niego, powiedział: Panie, jakże często zgrzeszy przeciwko
 1691 3450 o80 2532 863 846 2193 2034 o2424 3004 846
 mnie mój brat, a odpuszczę mu? Aż do siedmiu razy? **22** Jezus powiedział mu:
 3756 3004 4671 2193 2034 235 2193 1441
 Nie mówię ci: Do siedmiu razy. Ale: Aż do siedemdziesięciu siedmiu!
 1223 5124 o932 o3772 3666 444 935 3739 2309
23 Dlatego królestwo niebios jest podobne do człowieka - króla, który chciał
 4868 3056 3326 846 o1401 1161 756 846 4868
 rozliczyć należność ze swymi niewolnikami. **24** A gdy on zaczął rozliczać,
 4374 846 1520 3781 3463 5007 1161 2192 846 3361
 przyniesiono mu jednego - winnego dziesięć tysięcy talentów. **25** A gdy on nie

591 846 o2962 2753 846 4097 2532 846 o1135 2532 o5043 2532
 miał (z czego) oddać , jego pan kazał go sprzedać , i jego żonę, i dzieci , i
 3956 3745 2192 2532 591 4098 3767 o1401
 wszystko, cokolwiek miał , i (dług) spłacić . **26** Upadłszy więc, niewolnik
 4352 846 3004 2962 3114 1909 1698 2532 3956
 oddawał mu pokłony , mówiąc: Panie! Bądź cierpliwym dla mnie, a wszystko
 4671 591 1161 o2962 1565 o1401 4697 630 846 2532
 ci oddam . **27** A Pan tego niewolnika zlitowawszy się , uwolnił go, a
 o1156 846 863 1161 1831 1565 o1401 2147 1520 846
 pożyczkę mu odpuścił . **28** A wyszedłszy, tenże niewolnik znalazł jednego swego
 o4889 3739 3784 846 1540 1220 2532 2902 846
 towarzysza w niewoli, który winny był mu sto denarów, i chwyciwszy go ,
 4155 3004 591 3427 1487 5100 3784 4098 3767 1519 846 o4228
 duśli , mówiąc: Oddaj mi, skoro coś jesteś winny . **29** Upadłszy więc do jego nóg,
 846 o4889 3870 846 3004 3114 1909 1698 2532
 jego towarzysza w niewoli prosił go , mówiąc: Bądź cierpliwym dla mnie, a [x]
 591 4671 1161 3588 3756 2309 235 565 906 846 1519 5438
 oddam ci. **30** Ale on nie chciał, lecz odszedłszy, wrzucił go do więzienia,
 2193 3739 591 o3784 1161 846 o4889 1492
 aż do oddania powinności . **31** A jego towarzysze w niewoli , zobaczwszy,
 o1096 3076 4970 2532 2064 1285 o2962 1438
 co się stało , zasmucili się bardzo i przyszedłszy , wyjaśnili Panu swojemu
 3956 o1096 5119 4341 846 o2962 846 3004
 wszystko, co się stało . **32** Wtedy przywoławszy go do siebie , pan jego powiedział
 846 4190 1401 3956 1565 o3782 4671 863 1893 3165 3870
 mu: Zły niewolniku, całą tamtą powinność ci odpuściłem , kiedy mnie prosiłeś .
 3756 1163 2532 4571 1653 4675 o4889 5613
33 Nie należało i tobie zlitować się (nad) twoim towarzyszem w niewoli , jak
 2532 1473 4571 1653 2532 846 o2962 3710 3860 846
 i ja (nad) tobą się zlitowałem ? **34** I jego pan, rozgniewany, wydał go
 o930 2193 591 3739 3956 o3784 846 3779 2532 o3962 3450
 zadającym tortury , aż do oddania [-] całej powinności jego. **35** Tak i Ojciec mój
 o2032 4160 5213 1437 1538 575 o2588 5216 3361 863 o80
 niebiański uczyni wam, gdybyście wszyscy, z serca swego, nie odpuścili bratu
 846 846 o3900
 swemu jego upadków.

19 2532 1096 3753 o2424 5055 5128 o3056 3332 575 o1056 2532
 I stało się , (że) gdy Jezus dokończył tych mów, odszedł z Galilei i
 2064 1519 o3725 o2449 4008 o2446 2532 190 846
 przyszedł w granice Judei, na drugą stronę Jordanu. **2** A szły za nim
 4183 3793 2532 1563 846 2323 2532 4334 846 o5330 3985
 liczne tłumy, i tam ich uzdrowił . **3** I podeszli do niego faryzeusze, poddając
 846 2532 3004 846 1487 1832 444 630 846 o1135 2596
 go próbie , i pytając go: Czy wolno człowiekowi uwolnić swoją żonę z
 3956 156 o1161 846 611 2036 3756 314 3754
 dowolnego powodu? **4** A on, odpowiadając, powiedział: Czy nie czytaliście, że
 o4160 575 746 730 2532 2338 846 4160 2532 2036
 Stwórca od początku mężczyzną i niewiastą ich uczynił? **5** I powiedział:
 1752 5127 2641 444 o3962 2532 o3384 2532 4347 846 o1135 2532
 Z uwagi na to opuści człowiek ojca i matkę, i złączy się ze swoją żoną, i

18:28) TR: (...) Oddaj mi to (3739), co jesteś winny.

18:29) TR: (...) Bądź cierpliwym dla mnie, a wszystko (3956) ci oddam.

2071 01417 1519 1520 4561 5620 3765 1526 1417 235
 będą oboje (złączeni) w jedno doczesne ciało – **6** tak, że już nie są dwoma, ale
 1520 4561 3739 3767 02316 4801 444 5563 3361
 jednym doczesnym ciałem. Co więc Bóg złączył, człowiek niech nie rozdziela.
 3004 846 5101 3767 3475 1781 1325 975 647 2532
7 Zapytali go: Czemu więc Mojżesz rozkazał dać zwój aktu uwolnienia i
 630 846 3004 846 3754 3475 4314 04641
 uwolnić ją? **8** Odpowiedział im, że: Mojżesz z powodu zatwardziałości serca
 5216 2010 5213 630 5216 01135 1161 575 746 3756 1096 3779
 waszego pozwolił wam uwolnić wasze żony, ale od początku nie działa się tak.
 1161 3004 5213 3754 302 630 846 01135 3361 1909
9 Ale mówię wam, że ktokolwiek [-] by uwolnił swoją kobietę nie z powodu
 4202 2532 1060 243 3429 2532 0630 1060
 rozpusty, a wziął za żonę inną, cudzołoży. I uwolnioną wziął za żonę –
 3429 3004 846 846 03101 1487 3779 2076 0156 0444
 cudzołoży. **10** Odpowiedzieli mu jego uczniowie: Jeśli taka jest sprawa człowieka
 3326 01135 1060 3756 4851 1161 3588 846 2036 3756
 z żoną, (to) pobieranie się nie jest pożyteczne. **11** A on im powiedział: Nie
 3956 5562 5126 03056 235 3739 1325 1526 1063
 wszyscy idą za tym słowem, lecz (ci), którym jest dane. **12** Są bowiem
 2135 3748 1537 2836 3384 1080 3779 2532 1526 2135
 eunuchowie, którzy z brzucha matki narodzili się tacy, i są eunuchowie,
 3748 2134 5259 0444 2532 1526 2135 3748
 którzy zostali wykastrowani przez ludzi, oraz są eunuchowie, którzy
 2134 1438 1223 0932 03772 01410 5562
 wykastrowali samych siebie z uwagi na królestwo niebios. Kto może iść (za tym),
 5562 5119 4374 846 3813 2443 2007 846 05495 2532
 niech idzie. **13** Wtedy przyniesiono mu dzieci, aby położył na nie ręce i
 4336 01161 3101 846 2008 01161 2424 2036 863
 pomodlił się. Ale uczniowie ich skarcili. **14** Lecz Jezus powiedział: Pozwólcie
 03813 2532 3361 2967 846 2064 4314 3165 5108 01063 2076 0932
 dzieciom i nie zabraniajcie im przyjść do mnie, takich bowiem jest królestwo
 03772 2532 2007 846 05495 4198 1564 2532 2400 1520
 niebios. **15** I włożywszy (na) nie ręce, odszedł stamtąd. **16** A oto jeden,
 4334 2036 846 1320 18 5101 18 4160 2443
 podszedłszy, zapytał go: Nauczycielu dobry, co dobrego mam uczynić, abym
 2192 2222 166 1161 3588 846 2036 5101 3004 3165
 miał życie wieczne? **17** A on mu odpowiedział: Dlaczego nazywasz mnie
 18 3762 18 1487 3361 1520 02316 1161 1487 2309 1525 1519
 dobrym? Nikt (nie jest) dobry, poza jednym – Bogiem. A jeśli chcesz wejść do
 02222 5083 01785 3004 846 4169 01161 2424 2036 03756
 życia, pilnuj przykazań. **18** Zapytał go: Których? A Jezus odpowiedział: Nie
 5407 3756 3431 3756 2813 3756 5576 5091 03962 2532
 zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie świadcz fałszywie, **19** czcij ojca [x] i
 03384 2532 25 04139 4675 5613 4572 3004 846
 matkę oraz miłuj bliźniego swego, jak siebie samego. **20** Odpowiedział mu
 03495 3956 5023 5442 1537 3503 3450 5101 2089
 młodzieniec: Wszystkiego tego przestrzegałem od młodości swojej. Czego jeszcze
 5302 02424 846 5346 1487 2309 1511 5046 5217 4453
 mi brakuje? **21** Jezus mu powiedział: Jeśli chcesz być doskonały, odejź, sprzedaj
 4675 05224 2532 1325 4434 2532 2192 2344 1722 3772 2532
 swój majątek i wydaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebiosach, i

1204 190 3427 1161 o3495 191 o3056 565
przyjdź (aby) iść za mną. **22** A młodzieniec, gdy usłyszał (to) słowo, odszedł
3076 2258 1063 2192 4183 2933 o1161 2424
zasmucony, był bowiem posiadaczem licznych majątności. **23** A Jezus
2036 846 o3101 281 3004 5213 3754 4145 1423 1525
powiedział swoim uczniom: Zaprawdę, mówię wam, że bogaty z trudem wejdzie
1519 o932 o3772 1161 3825 3004 5213 2123 2076 2574 1330
do królestwa niebios. **24** Ale znów mówię wam: Łatwiej jest wielbłądowi przejść
1223 5169 4476 2228 4145 1525 1519 o932 o2316 1161 o3101 846
przez ucho igły, niż bogatemu wejść do królestwa Boga. **25** A uczniowie jego,
191 1605 4970 3004 5101 687 1410
usłyszawszy (to), zdumiewali się bardzo, pytając: Kto zatem jest w stanie
4982 1161 1689 o2424 2036 846 3844 444 5124 2076
się uratować? **26** A spojrzawszy, Jezus powiedział im: U ludzi to jest
102 1161 3844 2316 3956 1415 5119 o4074 611
niemożliwe, ale u Boga wszystko jest możliwe. **27** Wtedy Piotr, odpowiadając,
2036 846 2400 2249 863 3956 2532 190 4671 5101 687
powiedział mu: Oto my zostawiliśmy wszystko i poszliśmy za tobą. Cóż więc
2071 2254 o1161 2424 2036 846 281 3004 5213 3754 5210
będzie nam (dane)? **28** A Jezus powiedział im: Zaprawdę, mówię wam, że wy,
o190 1722 3427 3752 o3824 2523 o5207 o444 1909
(którzy) posłżście za mną, przy odrodzeniu, kiedy Syn Człowieczy zasiądzie na
2362 846 1391 2523 2532 5210 1909 1427 2362 2919 o1427
tronie swojej chwały, zasiądziecie i wy na dwunastu tronach, sądząc dwanaście
5443 o2474 2532 3956 3739 863 3614 2228 80 2228 79 2228 3962
pokoleń Izraela. **29** I każdy, kto zostawił domy, lub braci, lub siostry, lub ojca,
2228 3384 2228 1135 2228 5043 2228 68 1752 3450 o3686 1542
lub matkę, lub żonę, lub dzieci, lub pola z uwagi na moje imię, stokrotnie więcej
2983 2532 2222 166 2816 1161 4183 4413 2071 2078
weźmie i życie wieczne odziedziczy. **30** A wielu pierwszych będzie ostatnimi,
2532 2078 4413
a ostatnich – pierwszymi.

20 1063 3664 2076 o932 o3772 444 3617
Albowiem podobne jest królestwo niebios do człowieka – pana domu,
3748 1831 260 4404 3409 2040 1519 846
który wyszedł wcześniej rano wynająć robotników do swojej
o290 2532 4856 3326 o2040 1537 1220
plantacji winnych krzewów. **2** A uzgodniwszy z robotnikami po denarze (za)
o2250 649 846 1519 846 o290 2532 1831 4012
dzień, wysłał ich do swojej plantacji winnych krzewów. **3** I gdy wyszedł około
5154 5610 1492 243 2476 1722 o58 692 2532
trzeciej godziny, dostrzegł innych stojących na rynku, próżnujących. **4** I
3004 1565 5217 2532 5210 1519 o290 2532 3739 1437
powiedział im: Odejdźcie i wy do plantacji winnych krzewów, a co [-]
1510 1342 1325 5213 1161 3588 565 1831 3825 4012
będzie sprawiedliwe, dam wam. **5** A oni odeszli. Gdy wyszedł ponownie około
1623 2532 1766 5610 4160 5615 1161 4012 o1734 5610
szóstej i dziewiątej godziny, uczynił tak samo. **6** A około jedenastej godziny,
1831 2147 243 2476 692 2532 3004 846 5101 5602
gdy wyszedł, znalazł innych, którzy stali, próżnując, i zapytał ich: Dlaczego tu

2476 3650 o2250 692 3004 846 3754 3762 2248
 staliście cały dzień, próżnując? **7** Odpowiedzieli mu: Ponieważ nikt nas (nie)
 3409 3004 846 5217 2532 5210 1519 o290 2532 3739
 wykołał. Powiedział im: Odejdźcie i wy do plantacji winnych krzewów, a co
 1437 5600 1342 2983 1161 3798 1096 o2962
 [-] będzie sprawiedliwe, weźmiecie. **8** A gdy wieczór się pojawił, pan
 o290 3004 846 o2012 2564 o2040
plantacji winnych krzewów powiedział swojemu zarządcy: Zawołaj robotników
 2532 591 846 o3408 756 575 o2078 2193 o4413 2532 2064
 i daj im zapłatę, zaczynając od ostatnich aż do pierwszych. **9** I gdy przyszli
 o4012 5610 o1734 2983 303 1220 1161 2064 o4413 3543
 około godziny jedenastej, wzięli po denarze. **10** A gdy przyszli pierwsi sądzili,
 3754 4119 2983 2532 2983 2532 846 303 1220 1161 2983 1111
 że więcej dostaną. A dostali i oni po denarze. **11** A gdy wzięli, szemrali
 2596 o3617 3004 3754 3778 o2078 1520 5610 4160 2532
 przeciwko panu domu, **12** mówiąc, że ci ostatni jedną godzinę pracowali i
 2470 2254 846 4160 3588 941 o922 o2250 2532 o2742 1161
 równymi nam ich uczyniłeś: nam, którzy znosiliśmy ciężar dnia oraz upał. **13** A
 3588 611 2036 1520 846 2083 3756 91 4571
 on, odpowiadając, powiedział jednemu (z) nich: Towarzyszu, nie czynie tobie
 3780 1220 4856 3427 142 o4674 2532 5217 2309
krzywdy. Czyż nie denara uzgodniłeś ze mną? **14** Zabierz swoje i odejdz. Chęć
 1161 5129 o2078 1325 5613 2532 4671 2228 3756 1832 3427 4160 3739 2309
 zaś temu ostatniemu dać, jak i tobie. **15** Czy nie wolno mi czynić, co chcę,
 1722 o1699 1487 o3788 4675 2076 4190 3754 1473 1510 18 3779 2071
 z tym, co moje? Czy oko twe jest złe, ponieważ ja jestem dobry? **16** Tak będą
 o2078 4413 2532 o4413 2078 4183 1063 1526 2822 1161
 ostatni pierwszymi, a pierwsi ostatnimi; wielu bowiem jest powołanych, ale
 3641 1588 2532 305 1519 2414 o2424 3880
 niewielu wybranych. **17** I wchodząc ku Jerozolimie, Jezus wziął ze sobą
 o1427 3101 2596 2398 1722 o3598 2532 2036 846 2400
 dwunastu uczniów na osobne (miejsce) na drodze, i powiedział im: **18** Oto
 305 1519 2414 2532 o5207 o444 3860 o749
 wychodzimy ku Jerozolimie i Syn Człowieczy będzie wydany arcykapłanom
 2532 1122 2532 2632 846 2288 2532 3860 846 o1484 1519
 i znawcom Pisma, i zasądzą mu śmierć, **19** i wydadzą go narodom na
 o1702 2532 3146 2532 4717 2532 o5154 2250 450
 wyszydzenie i ubiczowanie, i ukrzyżowanie, a trzeciego dnia podniesie się.
 5119 4334 846 o3384 o5207 2199 3326 o5207 846
20 Wtedy podeszła do niego matka synów Zebedeusza razem z synami swymi,
 4352 2532 154 5100 3844 846 1161 3588 2036 846 5101 2309
oddając pokłony i prosząc o coś od niego. **21** A On zapytał ją: Czego chcesz?
 3004 846 2036 2443 2523 3778 o1417 5207 3450 1520 1537
 Odpowiedziała mu: Powiedz, aby zasiedli ci dwaj synowie moi jeden po
 1188 4675 2532 1520 1537 2176 4675 1722 o932 4675 1161 o2424
 prawicy twojej, a jeden po lewicy twojej w królestwie twoim. **22** A Jezus,
 611 2036 3756 1492 5101 154 1410 4095
 odpowiadając, powiedział: Nie wiecie, o co prosicie dla siebie. Możecie wypić
 o4221 3739 1473 3195 4095 2228 o908 3739 1473 907
 kielich, który ja mam pić? Lub zanurzeniem, którym ja będę zanurzony,
 907 3004 846 1410 2532 3004 846 o3303
być zanurzonym? Odpowiedzieli mu: Możemy. **23** I powiedział im: Chociaż

4221 3450 4095 2532 0908 3739 1473 907
 kielich mój pić będziecie i zanurzeniem, którym ja będę zanurzony,
 907 01161 2523 1537 1188 3450 2532 1537 2176 3450 3756
 zanurzeni będziecie, ale zasiadanie po prawicy mojej i po lewicy mojej nie
 2076 1699 1325 235 3739 2090 5259 03962
 jest moje (by) dać (wam), lecz tym, dla których przygotowane jest przez Ojca
 3450 2532 01176 191 23 4012 01417 80 01161
 mego. **24** A dziesięciu, usłyszawszy (to), oburzyło się na dwóch braci. **25** A
 2424 4341 846 2036 1492 3754 0758
 Jezus, przywoławszy ich, powiedział: Wiecie, że posiadający władzę nad
 01484 2634 846 2532 03173 2715 846 1161
 narodami panują nad nimi, a wielcy dają odczuć swoją władzę nad nimi. **26** Ale
 3756 3779 2071 1722 5213 235 3739 1437 2309 1722 5213 1096 3173
 nie tak będzie wśród was, lecz kto by chciał wśród was stać się wielkim,
 2071 5216 1249 2532 3739 1437 2309 1722 5213 1511 4413
 niech będzie waszym sługą. **27** A kto by chciał wśród was być pierwszym,
 2077 5216 1401 5618 05207 0444 3756
 niech będzie waszym niewolnikiem. **28** Podobnie, jak Syn Człowieczy nie
 2064 1247 235 1247 2532 1325 846 05590 3083
 przyszedł, (by mu) służono, ale (by) służyć i wydać swoją duszę (na) okup
 473 4183 2532 1607 846 575 2410 190 846 4183
 w zastępstwie wielu. **29** A gdy oni wychodzili z Jerycha, szedł za nim wielki
 3793 2532 2400 1417 5185 2521 3844 03598 191 3754 2424
 tłum. **30** I oto dwóch ślepych, siedzących przy drodze, gdy usłyszeli, że Jezus
 3855 2896 3004 1653 2248 2962 5207 1138
 przechodzi obok, krzyknęli, mówiąc: Zlituj się (nad) nami, Synu Dawida.
 01161 3793 2008 846 2443 4623 1161 3588 3185 2896
31 Lecz tłum zgromił ich, aby zamilkli. Ale oni (tym) więcej zaczęli krzyczeć,
 3004 1653 2248 2962 5207 1138 2532 02424 2476
 mówiąc: Zlituj się (nad) nami, Panie, Synu Dawida. **32** A Jezus, stanąwszy,
 5455 846 2532 2036 5101 2309 4160 5213 3004 846
 zawołał ich i zapytał: Co chcecie, abym wam uczynił? **33** Odpowiedzieli mu:
 2962 2443 455 2257 03788 1161 02424 4697 680 846
 Panie, aby otworzyły się nasze oczy. **34** A Jezus, ulitowawszy się, dotknął ich
 03788 2532 2112 846 03788 308 2532 190 846
 oczu, i natychmiast ich oczy odzyskały wzrok i zaczęli iść za nim.

21 2532 3753 1448 1519 2414 2532 2064 1519 967 4314 03735
 A kiedy zbliżyli się do Jerozolimy i przyszli do Betfage, do Góry
 01636 5119 02424 649 1417 3101 3004 846 4198 1519
 Oliwnej, wtedy Jezus wysłał dwóch uczniów, **2** mówiąc im: Idźcie do
 02968 0561 5216 2532 2112 2147 1210 3688 2532 4454 3326 846
 wsi przed wami, a natychmiast znajdziecie uwiązaną oślicę i oślątko z nią.
 3089 71 3427 2532 1437 5100 5213 5100 2036
 Odwiązawszy (je), przyprowadźcie mi. **3** A gdyby ktoś wam coś powiedział,
 2046 3754 02962 846 5532 2192 1161 2112 846 649 1161 5124 3650
 powiecie, że Pan ich potrzebuje. I natychmiast je odeśle. **4** A to wszystko
 1096 2443 4137 04483 1223 04396 3004
 stało się, aby wypełniło się, (to, co) powiedziane jest przez proroka, który mówi:
 2036 02364 4622 2400 4675 0935 2064 4671 4239 2532
5 Powiedzcie córce Syjonu: Oto twój król przychodzi do ciebie, łagodny oraz
 1910 1909 3688 2532 4454 5207 5268 1161 03101
 jadący na oślicy i ośleciu, dzieciatku zwierzęcia pociągowego. **6** A uczniowie
 4198 2532 4160 2531 4367 846 02424 71 03688 2532
 wyruszyli i uczynili tak, jak rozkazał im Jezus; **7** przyprowadzili oślicę i

o4454 2532 2007 1883 846 846 o2440 2532 1940 1883 846 o1161
 oślątko, i nałożyli na nie swoje szaty wierzchnie, a (on) usiadł na nie. **8** A
 4118 3793 4766 1438 o2440 1722 o3598 1161 243 2875
 bardzo liczny tłum rozesłał swoje szaty wierzchnie na drodze, a inni ścinali
 2798 575 o1186 2532 4766 1722 o3598 o1161 3793 o4254 2532 o190
 gałęzie z drzew i ślali na drodze. **9** A tłumy przed (nim) i towarzyszące
 2896 3004 5614 o5207 1138 2127 o2064
 (mu) wołały, mówiąc: Hosanna Synowi Dawida. Błogosławiony, który przychodzi
 1722 3686 2962 5614 1722 o5310 2532 846 1525 1519 2414
 w imię Pana. Hosanna na wysokościach. **10** A on, gdy wszedł do Jerozolimy,
 4579 3956 o4172 3004 5101 3778 2076 o1161 3793 3004 3778
wstrząśnięte zostało całe miasto, pytając: Kim on jest? **11** A tłumy mówiły: To
 2076 o4396 2424 o575 3478 o1056 2532 1525 o2424 1519 o2411 o2316
 jest prorok Jezus z Nazaretu (w) Galilei. **12** I wszedł Jezus do świątyni Bożej
 2532 1544 3956 o4453 2532 59 1722 o2411 2532
 i wyrzucił wszystkich sprzedających i kupujących w świątyni, i
 2690 o5132 o2855 2532 o2515 o4453 o4058 2532 3004
 poprzewracał stoły bankierów oraz ławy sprzedawców gołębi. **13** I powiedział
 846 1125 o3624 3450 2564 3624 4335 5210 1161 4160 846
 im: Napisaane jest: Dom mój będzie nazwany domem modlitwy, wy zaś czynicie go
 4693 3027 2532 4334 846 1722 o2411 5560 2532
 grotą bandytów. **14** I podeszli do niego w świątyni niewładni w nogach i
 5185 2532 3233 846 1161 o749 2532 o1122 1492 o2297
 ślepi, i uzdrowił ich. **15** A arcykapłani i znawcy Pisma, gdy zobaczyli cuda,
 3739 4160 2532 o3816 2896 1722 o2411 2532 3004 5614
 które uczynił, i chłopców, wołających w świątyni i mówiących: Hosanna
 o5207 1138 23 2532 2036 846 191 5101 3778 3004
 Synowi Dawida, oburzyli się. **16** I powiedział mu: Słyszysz, co ci mówią?
 o1161 2424 3004 846 3483 3763 314 3754 1537 4750 3516 2532
 A Jezus odpowiedział im: O tak! Nigdy (nie) czytaliście, że: Z ust dzieci i
 2337 2675 136 2532 2641 846
karmionych piersią przygotowałeś sobie uwielenie? **17** I opuściwszy ich,
 1831 1854 o4172 1519 963 2532 1563 835 1161 4405 1877 1519
 wyszedł poza miasto, do Betanii, i tam spędził noc. **18** A rano, wracając do
 o4172 3983 2532 1492 1520 4808 1909 o3598
 miasta, odczuł głód. **19** I zobaczywszy jedno drzewo figowe przy drodze,
 2064 1909 846 2532 3762 2147 1722 846 3440 1487 3361 5444 2532
 podeszedł do niego i nic (nie) znalazł na nim, jedynie tylko liście. I
 3004 846 3371 1096 1537 4675 2590 1519 o165 2532 3583
 powiedział mu: (niech) już nie zrodzi się z ciebie owoc na wieczność. I uszło
 3916 o4808 2532 o3101 1492 2296 3004
od razu drzewo figowe. **20** A uczniowie, zobaczywszy (to), zdziwili się, pytając:
 4459 3916 3583 o4808 1161 o2424 611 2036 846
Jakże od razu uszło drzewo figowe? **21** A Jezus, odpowiadając, powiedział im:
 281 3004 5213 1437 2192 4102 2532 3361 1252 3756
 Zaprawdę, mówię wam: Jeśli mielibyście wiarę i nie zawahalibyście się, nie
 3440 3588 o4808 235 2579 5129 o3735
 tylko to (z) drzewem figowym byście uczynili, lecz choćbyście nawet tej górze
 2036 142 2532 906 1519 o2281 1096 2532 3956
 powiedzieli: Unieś się i rzuć się w morze, stanie się (to). **22** I wszystko, (o)
 3745 1437 154 1722 o4335 4100 2983 2532 2064 846
 cokolwiek byście prosili w modlitwie, wierząc, otrzymacie. **23** A gdy on
 1519 o2411 4334 1321 846 o749 2532 o4245
przyszedł do świątyni, (i) gdy uczył, podeszli do niego arcykapłani i starsi

o2992 3004 1722 4169 1849 5023 4160 2532 5101 4671 1325 3778 o1849 1161
 ludu, pytając: Dzięki jakiej mocy to czynisz? I kto ci dał tę moc? **24** A
 o2424 611 2036 846 2065 5209 2504 1520 3056 3739 1437
 Jezus, odpowiadając, powiedział im: Spytałem was i ja (o) jedną rzecz, którą, jeśli
 3427 2036 2504 5213 2046 1722 4169 1849 5023 4160 o908
 mi powiecie, i ja wam powiem, dzięki jakiej mocy to czynię. **25** Zanurzenie
 2491 4159 2258 1537 3772 2228 1537 444 3588 1161 1260 3844 1438
 Janowe skąd było? Z nieba czy od ludzi? Oni zaś rozważali wśród siebie,
 3004 1437 2036 1537 3772 2046 2254 1223 5101 3767 3756 4100
 mówiąc: Jeśli powiemy: z nieba, powie nam: Dlaczego więc nie uwierzyliście
 846 1161 1437 2036 1537 444 5399 o3793 3956 1063 2192 o2491
 mu? **26** Ale jeśli powiemy: od ludzi, boimy się tłumu, wszyscy bowiem mają Jana
 5613 4396 2532 611 o2424 2036 3756 1492 2532 846 846
 jako proroka. **27** I odpowiadając Jezusowi, powiedzieli: Nie wiemy. A on im
 5346 3761 1473 3004 5213 1722 4169 1849 5023 4160 1161 5101
 powiedział: Ani ja (nie) powiem wam, dzięki jakiej mocy to czynię. **28** A co
 5213 1380 444 2192 1417 5043 2532 4334 o4413
 wam się wydaje? Człowiek miał dwoje dzieci. I podszedłszy do pierwszego,
 2036 5043 5217 2038 4594 1722 3450 o290 1161
 powiedział: Dziecko, idź, pracuj dziś w mojej plantacji winnych krzewów. **29** A
 3588 611 2036 3756 2309 1161 5305 3338 565
 ono, odpowiadając, powiedziało: Nie chcę. Ale później, odczuwwszy żal, poszło.
 2532 4334 o1208 2036 5615 3588 1161 611
30 A gdy podszedł (do) drugiego, powiedział tak samo. Ono zaś, odpowiadając,
 2036 1473 2962 2532 3756 565 5101 1537 o1417 4160
 powiedziało: Ja (pójde), panie. Ale nie poszło. **31** Które z (tej) dwójki uczyniło
 o2307 o3962 3004 846 o4413 o2424 846 3004 281 3004
 wolę ojca? Odpowiedzieli mu: Pierwsze. Jezus im powiedział: Zaprawdę, mówię
 5213 3754 o5057 2532 o4204 4254 5209 1519 o932
 wam, że poborcy podatków i prostytutki (są) przed wami do królestwa
 o2316 2064 1063 4314 5209 2491 1722 3598 1343 2532 3756
 Bożego. **32** Przyszedł bowiem do was Jan [-] drogą sprawiedliwości i nie
 4100 846 o1161 5057 2532 o4204 4100 846 1161 5210
 uwierzyliście mu, a poborcy podatków i prostytutki uwierzyli mu. Lecz wy,
 1492 3756 3338 5305 3338 846 o4100 191
 zobaczywszy, nie odczuliście później żalu, (by) mu uwierzyć. **33** Posłuchajcie
 243 3850 5100 444 2258 3617 3748 5452
 innej przypowieści. Pewien człowiek był panem domu, który zasadził
 290 2532 5418 846 4060 2532 3736 1722 846 3025
plantację winnych krzewów i płotem ją ogrodził, i wykopał w niej tłocznię,
 2532 3618 4444 2532 1554 846 1092 2532 589 1161 3753
 i zbudował wieżę. I wynajął ją rolnikom, i odjechał. **34** A kiedy
 1448 o2540 o2590 649 846 o1401 4314 o1092 2983
 zbliżył się czas owocowania, wysłał swoich niewolników do rolników, (aby) wziąć
 846 o2590 2532 o1092 2983 846 o1401 3739 3303 1194 1161
 swoje owoce. **35** A rolnicy wzięli jego niewolników. Temu [-] złobili skórę, a
 3739 615 3739 1161 3036 3825 649 243 1401
 tamtego zabili, tego zaś ukamienowali. **36** Ponownie wysłał innych niewolników,
 4119 o4413 2532 4160 846 5615 1161 5305 649
 liczniejszych (od) pierwszych, i uczynili im tak samo. **37** A następnie wysłał
 4314 846 846 o5207 3004 1788 3450 o5207 o1161 1092
 do nich swego syna, mówiąc: Uszanuj mojego syna. **38** Ale rolnicy,
 1492 o5207 2036 1722 1438 3778 2076 o2818 1205 615 846 2532
 zobaczywszy syna, pomyśleli sobie : To jest dziedzic. Pójdźmy, zabijmy go, a

2722 846 o2817 2532 2983 846 1544 1854
 zaimiemy jego dziedzictwo. **39** I wzięwszy go, wyrzucili poza
 plantację winnych krzewów i zabili. **40** Kiedy więc przyjdzie pan
 o290 5101 4160 1565 o1092 3004 846 2556
 plantacji winnych krzewów, co uczyni tym rolnikom? **41** Powiedział im: Złych
 846 2560 622 2532 o290 1554 243
 – tych okropnie wytraci. A plantację winnych krzewów wynajmie innym
 1092 3748 591 846 o2590 1722 846 o2540 o2424 846
 rolnikom. którzy oddawać będą mu owoce w swoim czasie. **42** Jezus im
 3004 3763 314 1722 o1124 3037 3739 593 o3618
 powiedział: Nigdy (nie) czytaliście w Pismach: Kamień, który odrzucili budujący,
 3778 1096 1519 2776 1137 3844 2962 1096 3778 2532 2076 2298
 ten stał się [-] głowicą narożną. Za sprawą Pana stało się to i jest przedziwne
 1722 2257 3788 1223 5124 3004 5213 3754 142 575 5216
 w naszych oczach. **43** Dlatego mówię wam, że będzie zabrane od was
 o932 o2316 2532 1325 1484 4160 846 o2590 2532
 królestwo Boże i dane będzie narodowi, rodzącemu jego owoce. **44** A (ten),
 o4098 1909 5126 o3037 4917 1161 1909 3739 302 4098 3039 846
 kto upadnie na ten kamień, rozbije się; a na kogo [-] by upadł, zmiażdży go.
 2532 o749 2532 o5330 191 846 o3850 1097 3754
45 A arcykapłani i faryzeusze, usłyszawszy jego przypowieści, poznali, że
 4012 846 3004 2532 2212 846 2902 5399 o3793
 o nich mówi. **46** I pragnęli go zatrzymać, (lecz) przestraszyli się tłumów,
 1894 5613 4396 846 2192
 ponieważ za proroka go miały.

22 2532 o2424 611 3825 2036 846 1722 3850 3004
 A Jezus, odpowiadając, znów rzekł im w przypowieściach, mówiąc:
 o932 o3772 3666 444 935 3748
2 Królestwo niebios stało się podobne (do) człowieka – króla, który
 4160 1062 846 o5207 2532 649 846 o1401 2564
 zrobił wesele swojemu synowi. **3** I wysłał swoich niewolników, (aby) wezwali
 o2564 1519 o1062 2532 3756 2309 2064 3825 649 243
 zaproszonych na wesele, ale nie chcieli przyjść. **4** Ponownie wysłał innych
 1401 3004 2036 o2564 2400 2090 3450 o712
 niewolników, mówiąc: Powiedźcie zaproszonym: Oto przygotowałem mój posiłek
 3450 o5022 2532 2380 o4619 2532 3956 2092 1205 1519
 – moje woły i zarżnięte zwierzęta tuczne, i wszystko gotowe. Przyjdźcie na
 o1062 3588 1161 272 565 3588 3303 1519 o2398 68 1161 3588 1519
 wesele. **5** Oni zaś, lekceważąc (to), odeszli, ten [-] na swoje pole, a tamten do
 846 o1711 o1161 3062 2902 846 o1401 5195 2532
 swojego handlu. **6** A inni, pochwywszy jego niewolników, znieważyli (ich) i
 615 2532 191 1565 o935 3710 2532 3992 846 o4753
 zabili. **7** A usłyszawszy to, król rozgniewał się i posławszy swoje wojska,
 622 1565 o5406 2532 o4172 846 1714 5119 3004 846
 wygubił tamtych zabójców, a miasto ich podpalił. **8** Wtedy powiedział swoim
 o1401 o3303 1062 2076 2092 o1161 2564 3756 2258 514
 niewolnikom: Chociaż wesele jest gotowe, lecz zaproszeni nie byli godni.
 4198 3767 1909 o1327 o3598 2532 3745 302 2147 2564 1519
9 Wyruscie więc na rozstaje dróg i kogokolwiek [-] znajdziecie, wezwijcie na
 o1062 2532 o1401 1565 1831 1519 o3598 4863 3956
 wesele. **10** I niewolnicy owi, wyszedłszy na drogi, zebrali wszystkich,
 3745 2147 4190 5037 2532 18 2532 4130 o1062
 jakichkolwiek znaleźli, złych [-] i dobrych. I zapełniło się wesele

345 1161 0935 1525 2300 0345 1492
 leżącymi przy stole. **11** A król, wszedłszy obejrzeć leżących przy stole, dostrzegł
 1563 444 3756 1746 1742 1062 2532 3004 846
 tam człowieka, nieprzyobleczonego w odzienie weselne. **12** I powiedział mu:
 2083 4459 5602 1525 3361 2192 1742 1062 1161 3588 5392
 Towarzyszu, jak tu wszedłeś, nie mając odzienia weselnego? A on milczał.
 5119 0935 2036 01249 1210 846 4228 2532 5495 142 846 2532
13 Wtedy król powiedział sługom: Zwiążawszy jego nogi i ręce, weźcie go i
 1544 1519 04655 01857 1563 2071 02805 2532 01030 03599
 wyrzucie w ciemność zewnętrzną. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.
 4183 1063 1526 2822 1161 3641 1588 5119
14 Wielu bowiem jest powołanych, ale niewielu wybranych. **15** Wtedy
 05330 4198 4824 2983 3704 846 3802 1722 3056 2532 649 846
 faryzeusze odeszli naradzić się, jak go usidlić na słowie. **16** I wysłali do niego
 846 03101 3326 02265 3004 1320 1492 3754 1488
 swoich uczniów razem z herodianami, mówiąc: Nauczycielu, wiemy, że jesteś
 227 2532 03598 02316 1722 225 1321 2532 3756 3199 4671 4012
 prawdziwym i dróg Bożych w prawdzie nauczasz, i nie zależy ci na
 3762 1063 3756 1519 991 444 4383 2036 3767 2254 5101 4671
 nikim, bowiem nie na oblicze ludzi patrzysz. **17** Powiedz więc nam, co ci
 1380 1832 1325 2778 2541 2228 3756 1161 02424 1097 846
 się wydaje: wolno dać podatek Cezarowi czy nie? **18** A Jezus, poznawszy ich
 04189 2036 5101 3165 3985 5273 1925
 zepsucie, powiedział: Dlaczego mnie poddajecie próbie, hipokrycy? **19** Pokażcie
 3427 03546 02778 1161 3588 4374 846 1220 2532 3004 846 5101 3778
 mi monetę podatkową. A oni przynieśli mu denara. **20** I zapytał ich: Czy ten
 01504 2532 01923 3004 846 2541 5119 3004 846 591 3767
 obraz i napis? **21** Powiedzieli mu: Cezara. Wtedy powiedział im: Oddajcie więc
 3588 2541 2541 2532 3588 02316 02316 2532 191 2296
 co Cezara – Cezarowi, a co Boga – Bogu. **22** I usłyszawszy (to), zdziwili się,
 2532 863 846 565 1722 1565 02250 4334 846 4523
 i pozostawiwszy go, odeszli. **23** W tym dniu podeszli do niego saduceusze,
 03004 3361 1511 386 2532 1905 846 3004 1320
 mówiący: Nie ma zmartwychwstania. I zapytali go, **24** mówiąc: Nauczycielu,
 3475 2036 1437 5100 599 3361 2192 5043 080 846
 Mojżesz powiedział: Jeśli ktoś umrze, nie mając dziecka, brat żona
 1918 846 01135 2532 450 4690 846 080
 wejdzie w powinowactwo z jego żoną i wzbudzi potomstwo swemu bratu.
 2258 1161 3844 2254 2033 80 2532 04413 1060 5053 2532 3361
25 A było u nas siedmiu braci. I pierwszy, ożeniwszy się, umarł, i nie
 2192 4690 863 846 01135 846 080 3668 2532 01208 2532
 mając potomstwa, zostawił swoją żonę swemu bratu. **26** Podobnie i drugi oraz
 05154 2193 02033 5305 1161 3956 599 2532 01135
 trzeci, ani do siódmego. **27** A w końcu, po wszystkich, umarła także żona.
 03767 1722 386 5101 02033 2071 1135 3956
28 Więc przy zmartwychwstania którego (z tych) siedmiu będzie żoną? Wszyscy
 1063 846 2192 1161 02424 611 2036 846 4105 3361 1492
 bowiem ją mieli. **29** A Jezus, odpowiadając, powiedział im: Błędzicie, nie znając
 01124 3366 01411 02316 1063 1722 0386 3777
 Pism ani mocy Bożej. **30** Bowiem przy zmartwychwstaniu ani nie (będą)
 1060 3777 1547 235 1526 5613 32 02316 1722
brane za żonę, ani wydawane za męża, lecz będą jak aniołowie Boży w
 3772 1161 4012 0386 03498 3756 314 3588
 niebiosach. **31** A o zmartwychwstaniu umarłych nie czytaliście tego, co

zostało ⁴⁴⁸³powiedziane ⁵²¹³wam ⁵²⁵⁹przez ^{o2316}Boga, ³⁰⁰⁴który ¹⁴⁷³mówi: **32** ¹⁵¹⁰Ja ^{o2316}jestem ³⁴⁹⁸Bogiem ¹¹Abrahama ²⁵³²i ^{o2316}Bogiem ²⁴⁶⁴Izaaka, ²⁵³²i ^{o2316}Bogiem ²³⁸⁴Jakuba. ^{o2316}Bóg ³⁷⁵⁶nie ²⁰⁷⁶jest ²³¹⁶Bogiem ³⁴⁹⁸zmarłych, ²³⁵lecz ²¹⁹⁸żyjących. **33** ²⁵³²A ^{o3793}tłumy, ¹⁹¹usłyszawszy ¹⁶⁰⁵(to), ¹⁹⁰⁹z^{o1322}dumiewały ⁸⁴⁶się ^{o1161}nad ⁵³³⁰nauką ¹⁹¹jego. **34** ^{o846}Ale ²⁵³²faryzeusze ¹⁹⁰⁵usłyszawszy, ¹⁵²⁰że ¹⁵³⁷związał ⁸⁴⁶pyski ³⁵⁴⁴saduceszom, ³⁹⁸⁵zebrali ⁸⁴⁶się ²⁵³²na ³⁰⁰⁴tym ¹³²⁰(miejsku). **35** ⁴¹⁶⁹I ¹⁷⁸⁵zapytał ³¹⁷³jeden ¹⁷²²z ^{o3551}nich, ^{o1161}znawca ¹⁷²²Tory, ^{o3551}poddając ^{o1161}go ^{o1161}próbie ²⁴²⁴i ⁵³⁴⁶mówiąc: **36** ⁸⁴⁶Nauczycielu, ²⁵które ²⁹⁶²przykazanie ^{o2316}jest ⁴⁶⁷⁵największe ¹⁷²²w ³⁶⁵⁰Torze? **37** ²⁵⁸⁸A ⁴⁶⁷⁵Jezus ²⁵³²powiedział ¹⁷²²mu: Będziesz miłował ³⁶⁵⁰Pana, ⁴⁶⁷⁵Boga ⁵⁵⁹⁰swego, ²⁵³²z ¹⁷²²całego ⁴⁶⁷⁵swojego ^{o1271}serca ³⁷⁷⁸i ²⁰⁷⁶z ³¹⁷³całej ²⁵³²swojej ⁴⁴¹³duszy, ¹⁷⁸⁵i ¹¹⁶¹[-] ¹²⁰⁸całym ³⁶⁶⁴swoim ⁸⁴⁶umysłem. **38** ²⁵To ^{o4139}jest ⁴⁶⁷⁵największe ⁵⁶¹³i ⁴⁵⁷²pierwsze ¹⁷²²przykazanie. **39** ³⁷⁷⁸A ^{o1417}drugie ¹⁷⁸⁵podobne ⁴⁸⁶³temu: Będziesz miłował ^{o5330}blizniego ¹⁷⁸⁵swego, ³⁶⁵⁰jako ^{o3551}miłujesz ²⁵³²siebie ^{o4396}samego. **40** ²⁹¹⁰Na ¹¹⁶¹tych ⁴⁸⁶³dwóch ^{o5330}przykazaniach ¹⁹⁰⁵cała ⁸⁴⁶Tora ^{o2424}i ³⁰⁰⁴Prorocy ⁵¹⁰¹są ⁵²¹³oparte. **41** ¹³⁸⁰A ⁴⁰¹²gdy ^{o5547}się ⁵¹⁰¹zebrali ²⁰⁷⁶faryzeusze, ⁵²⁰⁷zapytał ³⁰⁰⁴ich ⁸⁴⁶Jezus, **42** ^{o1138}mówiąc: ³⁰⁰⁴Co ⁸⁴⁶wam ⁴⁴⁵⁹się ³⁷⁶⁷wydaje ¹¹³⁸o ¹⁷²²Chryście? ⁴¹⁵¹Czym ³⁰⁰⁴synem? ⁸⁴⁶Odpowiedzieli ²⁹⁶²mu: ²⁵⁶⁴Dawida. **43** ^{o2962} Powiedział ³⁴⁵⁰im: ^{o2962}Jak ²⁰³⁶wieć ²⁵²¹Dawid ¹⁵³⁷w ³⁴⁵⁰duchu ¹¹⁸⁸nazywa ²¹⁹³go ³⁰²Panem, ⁵⁰⁸⁷mówiąc: **44** ^{o2190}Pan ⁴⁶⁷⁵memu ⁵²⁸⁶Panu ^{o4228}powiedział: ⁴⁶⁷⁵Siądź ¹¹⁸⁸po ¹¹³⁸prawicy, ²⁵⁶⁴aż ⁴⁴⁵⁹[-] ²⁰⁷⁶umieszczę ⁵²⁰⁷nieprzyjaciół ²⁵³²twoich ³⁷⁶²jako ¹⁴¹⁰podnóżek ⁸⁴⁶stóp ¹⁵⁶⁵twoich. **45** ¹⁴¹⁰Jeśli ⁸⁴⁶wieć ⁶¹¹Dawid ³⁰⁵⁶nazywa ³⁷⁶¹go ⁵¹¹¹Panem, ⁵¹⁰⁰jakże ⁵⁷⁵jest ¹⁵⁶⁵jego ¹⁵⁶⁵synem? **46** ¹⁴¹⁰I ⁸⁴⁶nikt ¹⁹⁰⁵(nie) ³⁷⁶⁵był ⁸⁴⁶w ¹⁹⁰⁵stanie ¹⁹⁰⁵mu ¹⁹⁰⁵odpowiedzieć ¹⁹⁰⁵słowem, ¹⁹⁰⁵ani ¹⁹⁰⁵nie ¹⁹⁰⁵odważył ¹⁹⁰⁵się ¹⁹⁰⁵ktokolwiek ¹⁹⁰⁵od ¹⁹⁰⁵tamtych ¹⁹⁰⁵dni ¹⁹⁰⁵jeszcze ¹⁹⁰⁵go ¹⁹⁰⁵pytać.

23 ⁵¹¹⁹Wtedy ^{o2424}Jezus ²⁹⁸⁰powiedział ^{o3793}tłumom ²⁵³²i ⁸⁴⁶swoim ^{o3101}uczniom, ³⁰⁰⁴**2** ¹⁹⁰⁹mówiąc: ²⁵¹⁵Na ^{o3475}ławie ²⁵²³Mojżesza ^{o1122}zasiedli ²⁵³²znawcy ^{o5330}Pisma ³⁹⁵⁶i ³⁷⁶⁷faryzeusze. **3** ³⁷⁴⁵Wszystko ¹⁴³⁷wieć, ⁵²¹³co ²⁰³⁶by ⁵⁰⁸³wam ⁵⁰⁸³powiedzieli, ²⁵³²(aby) ⁴¹⁶⁰strzec, ¹¹⁶¹strzeżcie ²⁵⁹⁶i ⁸⁴⁶czynicie, ¹⁰⁶³ale ¹¹⁹⁵według ¹⁰⁶³ich ^{o2041}uczynków ³³⁶¹nie ⁴¹⁶⁰postępujcie. ³⁰⁰⁴Mówią ¹⁰⁶³bowiem, ²⁵³²a ³⁷⁵⁶nie ⁴¹⁶⁰czynią. **4** ⁵⁴¹³Wiążą ⁹²⁶bowiem ²⁵³²ciężary ¹⁴¹⁹ciężkie ²⁵³²i ²⁰⁰⁷trudne ¹⁹⁰⁹do ^{o5606}uniesienia, ^{o444}i ^{o1161}nakładają ¹¹⁴⁷na ⁸⁴⁶barki ³⁷⁵⁶ludzi, ²³⁰⁹ale ²⁷⁹⁵palcem ¹¹⁶¹swoim ³⁹⁵⁶nie ⁸⁴⁶chcą ^{o2041}ich ⁴¹⁶⁰ruszyć. **5** ^{o2300}A ^{o444}wszystkie ¹¹⁶¹swoje ⁴¹¹⁵uczynki ⁸⁴⁶robią ^{o5440}na ²⁵³²celu ³¹⁷⁰pokazania ^{o2899}się ⁸⁴⁶ludziom, ^{o2440}I ⁵³⁶⁸poszerzają ⁵⁰³⁷swoje ^{o4411}filakterie, ¹⁷²²i ¹⁷²²powiększają ^{o4864}krawędzie ²⁵³²swoich ^{o1173}szat ²⁵³²wierzchnich. **6** ^{o4410}Kochają ¹⁷²²także ^{o4864}główne ²⁵³²miejsca ^{o783}podczas ¹⁷²²wieczornych ¹⁷²²posiłków ¹⁷²²i ¹⁷²²główne ¹⁷²²siedzenia ¹⁷²²w ¹⁷²²synagogach. **7** ¹⁷²²i ¹⁷²²pozdrawienia

1722 058 2532 2564 5259 0444 4461 4461 1161 5210 3361
na rynkach i bycie nazywanym przez ludzi: Rabbi, rabbi. **8** Ale wy nie
2564 4461 1063 1520 2076 5216 02519 05547 1161
dawajcie się nazywać rabbi, ponieważ jeden jest wasz nauczyciel – Chrystus, a
5210 3956 80 2075 2532 3962 5216 3361 2564 1909 01093
wy wszyscy braćmi jesteście. **9** I ojcem waszym nie nazywajcie na ziemi
(nikogo), ponieważ jeden jest wasz Ojciec – w niebiosach. **10** Ani nie
2564 2519 1063 1520 2076 5216 02519 05547
dajcie się nazywać nauczycielami, ponieważ jeden jest wasz nauczyciel – Chrystus.
01161 3187 5216 2071 5216 1249 1161 3748 1438 5312
11 A większy z was niech będzie waszym sługą. **12** A kto siebie wywyższy,
5013 2532 3748 1438 5013 5312 1161 3759
zostanie poniżony, a kto siebie uniży, zostanie wywyższony. **13** Lecz biada
5213 1122 2532 5330 5273 3754 2719 03614 05503
wam, znawcy Pisma i faryzeusze – hipokryci, ponieważ pożeracie domy wdów,
2532 4392 3117 4336 1223 5124 2983 4053
właśnie pod pretekstem długich modlitw, z uwagi na to otrzymacie surowszy
2917 3759 5213 1122 2532 5330 5273 3754
sąd. **14** Biada wam, znawcy Pisma i faryzeusze – hipokryci, ponieważ
2808 0932 03772 1715 0444 1063 5210 3756 1525 3761
zamykacie królestwo niebios przed ludźmi; gdyż wy nie wchodzić, ani
01525 863 1525 3759 5213 1122 2532 5330
wchodzącym (nie) pozwalacie wejść. **15** Biada wam, znawcy Pisma i faryzeusze
5273 3754 4013 02281 2532 03584 4160 1520
– hipokryci, ponieważ obchodzicie morze i suchy ląd, (by) zrodzić jednego
4339 2532 3752 1096 4160 846 5207 1067
prozelitę, a gdy stanie się (nim), czynicie go synem Gehenny –
1362 5216 3759 5213 5185 3595 03004 3739
dwukrotnie takim, jak wy. **16** Biada wam, ślepi przewodnicy, którzy mówicie: Kto
302 3660 1722 03485 3762 2076 1161 3739 302 3660
[-] przysięgłby na świątynię, żadne jest (tego znaczenie), ale kto [-] przysięgłby
1722 05557 03485 3784 3474 2532 5185 1063
na złoto świątyni, jest zobowiązany (tą przysięgą). **17** Głupi i ślepi! Bowiem
5101 2076 3187 05557 2228 03485 037 05557 2532 3739 1437
co jest większe? Złoto czy świątynia, uświęcająca złoto? **18** I : Kto by
3660 1722 02379 3762 2076 1161 3739 302 3660 1722 01435
przysięgał na ołtarz, żadne jest (tego znaczenie), ale kto [-] przysięgłby na dar
01883 846 3784 3474 2532 5185 1063 5101
na nim, jest zobowiązany (tą przysięgą). **19** Głupi i ślepi! Bowiem co (jest)
3173 01435 2228 02379 037 01435 3588 3767 3660 1722 02379
większe? Dar czy ołtarz, uświęcający dar? **20** Kto więc przysięga na ołtarz,
3660 1722 846 2532 1722 3956 3588 1883 846 2532 3588 3660 1722
przysięga na niego i na wszystko to, co na nim. **21** A ten, kto przysięga na
03485 3660 1722 846 2532 1722 02730 846 2532 3588
świątynię, przysięga na nią i na zamieszkującego ją. **22** I ten,
3660 1722 03772 3660 1722 02362 02316 2532 1722 02521 1883 846
kto przysięga na niebios, przysięga na tron Boga i na siedzącego na nim.
3759 5213 1122 2532 5330 5273 3754
23 Biada wam, znawcy Pisma i faryzeusze – hipokryci, ponieważ
586 02238 2532 0432 2532 02951 2532 863 3588
dajecie dziesięcinę (z) mięty i kopru oraz kminku, a opuszczacie to, co
926 03551 02920 2532 01656 2532 04102 5023 1163 4160
ważniejsze (w) Torze: sąd i miłosierdzie oraz wiarę. To należało czynić,

2548 3361 863 3595 5185 01368 02971 01161
a tamtego nie opuszczają. **24** Przewodnicy ślepi, którzy odcadzają komara, lecz
2666 2574 3759 5213 1122 2532 5330 5273
połykają wielbłąda. **25** Biada wam, znawcy Pisma i faryzeusze – hipokrycy,
3754 2511 3588 1855 04221 2532 03953 1161 2081
ponieważ oczyszczacie to, co na zewnątrz kielicha i misy, lecz od wewnątrz
1073 1537 724 2532 93 5185 5330 2511
są pełne [-] rabunku i niesprawiedliwości. **26** Ślepy faryzeuszu, oczyść
4412 3588 1787 04221 2532 03953 2443 1096 2513 2532 3588 846
najpierw to, co wewnątrz kielicha i misy, aby stało się czyste i to, co [-]
1622 3759 5213 1122 2532 5330 5273 3754
na zewnątrz. **27** Biada wam, znawcy Pisma i faryzeusze – hipokrycy, ponieważ
3945 5028 2867 3748 1855 3303
jesteście podobni do grobów pobielonych, które na zewnątrz co prawda
5316 5611 1161 2081 1073 3747 3498 2532 3956
okazują się piękne, lecz od wewnątrz są pełne kości zmarłych i wszelkiej
167 3779 2532 5210 1855 3303 5316 0444
nieczystości. **28** Tak i wy na zewnątrz co prawda okazujecie się ludziom
1342 1161 2081 2075 3324 5272 2532 458 3759
sprawiedliwi, lecz od wewnątrz jesteście pełni hipokryzji i bezprawia. **29** Biada
5213 1122 2532 5330 5273 3754 3618 05028
wam, znawcy Pisma i faryzeusze – hipokrycy, ponieważ budujecie groby
04396 2532 2885 03419 01342 2532 3004 1487
proroków i ozdabiacie grobowce sprawiedliwych **30** i mówicie: Gdybyśmy
1510 1722 02250 2257 03962 3756 302 1510 846 2844 1722
żyli w dniach naszych ojców, nie [-] bylibyśmy ich współnikami w
0129 04396 5620 3140 1438 3754 2075
(przelewaniu) krwi proroków; **31** w ten sposób świadczycie o sobie, że jesteście
5207 3588 5407 04396 2532 5210 4137 03358 03962 5216
synami tych, którzy zabili proroków. **32** I wy dopełnacie miarę ojców waszych!
3789 1081 2191 4459 5343 575 02920 01067 1223 5124 2400
33 Węże, potomstwo zmił, jakże uciekniecie od sądu Gehenny? **34** Dłatego oto
1473 649 4314 5209 4396 2532 4680 2532 1122 2532
ja wysyłam do was proroków i mędrców, oraz znawców Pisma, a
1537 846 615 2532 4717 2532 1537 846
(niektórych) z nich zabijacie i ukrzyżujecie, i (niektórych) z nich
3146 1722 5216 04864 2532 1377 575 4172 1519
ubiczujecie w waszych synagogach, i prześladować będziecie od miasta do
4172 3704 2064 1909 5209 3956 129 1342 1632 1909 01093 575
miasta, **35** żeby przeszła na was cała krew sprawiedliwa, przelana na ziemi, od
0129 01342 6 2193 0129 2197 5207 914 3739
krwi sprawiedliwego Abła aż do krwi Zachariasza, syna Barachiasza. którego
5407 3342 03485 2532 3588 281 3004 5213 3754
zabiliście pomiędzy świątynią, a ołtarzem. **36** Zaprawdę mówię wam, że
2240 3778 3956 1909 3778 01074 2419 2419 0615
przyjdzie to wszystko na to pokolenie. **37** Jeruzalem, Jeruzalem, które zabijasz
04396 2532 3036 0649 4314 846 4212 2309 1996
proroków i kamienujesz posłanych do ciebie. Jakże często chciałem zgromadzić
4675 05043 5158 3739 3733 1996 1438 03556 5259 04420
twoje dzieci – sposobem, którym ptak gromadzi swoje pisklęta pod skrzydłami,
2532 3756 2309 2400 863 5213 2048 5216 03624 1063
a nie chciełście. **38** Oto zostawiony jest wam opuszczony wasz dom. **39** Gdyż
3004 5213 3756 3361 1492 3165 575 737 2193 302 2036 2127
mówię wam, nie [-] ujrzyście mnie od tej chwili, aż [-] powiecie: Błogosławiony,

o2064 1722 3686 2962
który przychodzi w imieniu Pana.

24 A Jezus, wyszedłszy ze świątyni, podążył, i podeszli jego uczniowie, aby pokazać mu zabudowania świątyni. **2** A Jezus im powiedział: Czyż nie widzicie tego wszystkiego? Zaprawdę, mówię wam: Nie [-] pozostanie tu kamień na kamieniu, który nie będzie zniszczony. **3** A kiedy on siedział na Górze Oliwnej, podeszli do niego uczniowie na osobności, pytając: Powiedz nam, kiedy to będzie i co (będzie) znakiem twojego pojawienia się i zakończenia doczesności? **4** A Jezus, odpowiadając, powiedział im: Patrzcie, by nie zwiódł was ktoś. **5** Wielu bowiem przyjdzie w imieniu moim, mówiąc: Ja jestem Chrystusem; i wielu zwiódą. **6** I będziecie słyszeć (o) wojnach i wieściach wojennych. Uważajcie, nie przerażajcie się, bowiem trzeba, (aby to) wszystko się stało, lecz (to) jeszcze nie jest koniec. **7** Powstanie bowiem naród przeciwko narodowi i królestwo przeciw królestwu, i będą głody i zarazy, i trzęsienia w (różnych) miejscach. **8** Ale to wszystko (jest jedynie) początkiem bólów porodowych. **9** Wtedy będą wydawać was na ucisk i zabijać was będą, i będziecie znienawidzeni przez wszystkie narody z uwagi na moje imię. **10** I wtedy upadną liczni, i jedni drugich wydawać będą, i znienawidzą jedni drugich. **11** I powstanie wielu falszywych proroków, i zwiódą wielu. **12** I z uwagi na rozmnożenie się bezprawia, ostrygnie miłość wielu. **13** Ale ten, kto wytrwa do końca, ten będzie wybawiony. **14** I będzie rozgłaszana ta dobra nowina królestwa na całe zamieszkaną ziemi na świadectwo wszystkim narodom, i wtedy nadejdzie koniec. **15** Kiedy więc zobaczycie odrażającą rzecz spustoszenia,, zapowiedzianą przez proroka Daniela, postawioną w miejscu świętym, kończąc, niech rozumie, **16** Wtedy ci, co (są) w Judei, niech uciekają w góry. **17** Ten, kto (jest) na dachu, niech nie zstępuje, aby zabrać (coś) ze swego domu. **18** I ten, kto (jest) w polu, niech nie wraca z powrotem, (aby) zabrać swoją szatę wierzchnią. **19** Lecz biada tym, które mają

(dziecko) w łonie oraz karmiącym piersią w tamte dni. **20** Lecz modłcie się,
aby ucieczka wasza nie zdarzyła się zimą ani (w) szabat. **21** Gdyż będzie wtedy
ucisk wielki, jaki nie pojawił się od początku świata aż do teraz, ani nie [-]
pojawi się. **22** I jeśli nie zostałyby skrócone te dni, nie [-]
zostałoby wybawione żadne doczesne ciało. Lecz z powodu wybranych
skrócone zostaną te dni. **23** Wtedy gdyby ktoś wam powiedział: Oto tu
Chrystus, lub: Tam, nie wierzcie. **24** Powstaną bowiem falszywi mesjasze i
falszywi prorocy. i czynić będą wielkie znaki i niezwykłe zjawiska, żeby
zwieść. jeśli (to) możliwe, także wybranych. **25** Oto przepowiedziałem wam.
26 Więc gdyby powiedzieli wam: Oto na pustkowi jest, nie wychodźcie. Oto
w pokojach, nie wierzcie. **27** Gdyż podobnie jak błyskawica wychodzi od
wschodu i ukazuje się aż do zachodu, także będzie i pojawienie się Syna
Człowieczego. **28** Bowiem gdzie [-] będą zwłoki, tam zbiorą się orły. **29** A
natychmiast po ucisku tamtych dni słońce się zaciemni, a księżyc nie da
swego blasku, i gwiazdy spadać będą z nieba, a moce niebios
zostaną wstrząśnięte. **30** I wtedy ukaze się znak Syna Człowieczego na
niebiosach. I wtedy plakać będą wszystkie pokolenia ziemi, i zobaczą Syna
Człowieczego, przychodzącego na obłokach niebios z mocą i wielką chwałą.
31 I wysśle swoich aniołów z potężnie głośnie trąbą, i zgromadzą jego
wybranych z czterech wiatrów, od końca niebios aż do jego końca. **32** A od
drzewa figowego nauczcie się przykładu: gdy już jego gałąź stanie się soczysta i
liście wyda, poznajecie, że blisko (do) lata. **33** Tak i wy, gdy zobaczycie to
wszystko, poznajcie, że blisko jest, u drzwi. **34** Zaprawdę, mówię wam: nie [-]
przemienie to pokolenie, aż [-] wszystko to się stanie. **35** Niebiosa i ziemia
przemina, ale słowa moje nie [-] przemina. **36** Lecz o tamtym dniu i
godzinie nikt (nie) wie, nawet aniołowie niebios, tylko jedynie mój Ojciec.
37 A jak (za) dni Noego, także będzie i pojawienie się Syna Człowieczego.

38 ^{1063 5618 2258 1722 o2250 o4253 o2627 5176 2532 4095 1060 2532} Bo jak było w dniach przed potopem: jedli i pili, pobierali się i
^{1547 891 3739 2250 3575 1525 1519 o2787 2532 3756} wydawali za męża, aż do tego dnia, (gdy) Noe wszedł do arki. **39** I nie
^{1097 2193 2064 o2627 2532 142 537 3779 2071 2532} zrozumieli, aż przyszedł potop i zabrał wszystkich, takie będzie i
^{o3952 o5207 o444 5119 1417 2071 1722 o68 o1520} pojawienie się Syna Czwolieczego. **40** Wtedy dwóch będzie na polu, jeden
^{3880 2532 o1520 863 1417 229 1722 o3459 1520} będzie zabrany, a jeden pozostawiony. **41** Dwie młące w młynie, jedna
^{3880 2532 1520 863 1127 3767 3754 3756 1492} będzie zabrana, i jedna pozostawiona. **42** Czuwajcie więc, ponieważ nie wiecie,
^{4169 5610 2064 5216 o2962 1161 1097 1565 3754 1487} o której godzinie przyjdzie wasz Pan. **43** A zrozumieć to, że gdyby
^{o3617 1492 4169 5438 2064 o2812 1127 302 2532 3756 302} pan domu wiedział, o której straż przyjdzie złodzieju czuwałby, [-] i nie [-]
^{1439 1358 846 o3614 1223 5124 2532 5210 1096 2092 3754} pozwoliłby podkopać swego domu. **44** Dlatego i wy bądźcie gotowi, ponieważ
^{3756 1380 3739 5610 o5207 o444 2064 5101 687} nie spodziewacie się, o której godzinie Syn Człowieczy przyjdzie. **45** Kto zatem
^{2076 1401 o4103 2532 5429 3739 2525 o2962 846 1909} jest niewolnikiem wiernym i mądrym, którego ustanowił Pan jego nad
^{o2322 846 o1325 846 o5160 1722 2540 3107} mieszkańcami swego domu, (aby) wydawał im pokarm na czas? **46** Szczśliwy
^{1565 o1401 3739 o2962 846 2064 2147 3779 4160} ten niewolnik, którego Pan jego, gdy przyjdzie, znajdzie tak czyniącego.
^{281 3004 5213 3754 1909 3956 o5224 846 2525} **47** Zaprawdę, mówię wam, że nad wszelkimi majątkami swoimi jego ustanowi.
^{1161 1437 1565 o2556 1401 2036 1722 o2588 846 3450 o2962 5549} **48** Lecz gdyby ten zły niewolnik powiedział w sercu swoim: mój pan zwleka
^{2064 2532 756 5180 o4889 1161 2068 2532 4095 3326} (z) przyjściem **49** i zacząłby bić towarzyszy w niewoli, a jadłby i piłby z
^{o3184 2240 o2962 1565 o1401 1722 2250 3739 3756 4328 2532} pijakami, **50** przyjdzie Pan tego niewolnika w dniu, którego nie oczekuje i
^{1722 5610 3739 3756 1097 2532 1371 846 2532 5087 846 o3313 3326} w godzinie, której nie zna **51** i oddzieli go, i umieści jego udział razem z
^{o5273 1563 2071 o2805 2532 o1030 o3599} hipokrytami. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.

25 ^{5119 3666 o932 o3772 1176 3933 3748} Wtedy podobne będzie królestwo niebios (do) dziesięciu panien, które,
^{2983 o2985 846 1831 1519 529 3588 1161} wziąwszy lampy swoje, wyszły na spotkanie pana młodego. **2** Lecz
^{4002 1537 846 2258 5429 2532 o4002 3474 3474 3748 2983 o2985} pięć z nich było mądrych, a pięć głupich. **3** Głupie bowiem, wziąwszy lampy
^{846 3756 2983 3326 1438 1637 o1161 5429 2983 1637 1722 846} swoje, nie wzięły ze sobą oliwy. **4** A mądre wzięły oliwę w swoich
^{o30 3326 846 o2985 1161 5549 o3566} naczyniach, razem ze swymi lampami. **5** A (gdy) zwlekał pan młody,
^{3573 3956 2532 2518 1161 3319 3571 1096 2906 2400} zdrzemnęły się wszystkie i spały. **6** Lecz w środku nocy pojawił się krzyk: Oto
^{o3566 2064 1831 846 1519 529 5119 1453 3956 1565} pan młody idzie! Wyjdźcie mu na spotkanie. **7** Wtedy wstały wszystkie te
^{o3933 2532 2885 846 o2985 o1161 3474 2036 o5429 1325} panny i przygotowały swoje lampy. **8** Lecz głupie powiedziały mądrym: Dajcie

2254 1537 o1637 5216 3754 o2985 2257 4570 1161 o5429
nam z oliwy waszej, ponieważ lampy nasze gasną. **9** Lecz mądre
611 3004 3379 3756 714 2254 2532 5213 1161
odpowiedziały, mówiąc: aby przypadkiem nie zabrakło nam i wam, więc
4198 3123 4314 o4453 2532 59 1438 1161 565 846 59
idźcie raczej do sprzedających i kupcie sobie. **10** A gdy one odeszły kupować,
2064 o3566 2532 o2092 1525 3326 846 1519 o1062 2532
przyszeli pan młody i gotowe weszły z nim na wesele, i
2808 o2374 1161 5305 2064 2532 o3062 3933
zamknięte zostały drzwi. **11** Lecz później przyszły także pozostałe panny,
3004 2962 2962 455 2254 1161 3588 611 2036
mówiąc: Panie, panie, otwórz nam. **12** A on, odpowiadając, powiedział:
281 3004 5213 3756 1492 5209 1127 3767 3754 3756 1492 o2250
Zaprawdę, mówię wam, nie znam was. **13** Czuwajcie więc, bo nie znacie dnia,
3761 o5610 1722 3739 o5207 o444 2064 1063 5618
ani godziny, o której Syn Człowieczy przyjdzie. **14** Bowiem, podobnie, jak
444 589 2564 o2398 1401 2532 3860 846 846 o5224
człowiek odjeżdżający zawołał swoich niewolników i oddał im swój majątek.
2532 3739 3303 1325 4002 5007 1161 3739 1417 3739 1161 1520 1538
15 I temu [-] dał pięć talentów, a tamtemu dwa, temu zaś jeden, każdemu
2596 o2398 1411 2532 2112 589 1161 4198
według jego możliwości, i natychmiast odjechał. **16** A gdy wyruszył, (wtedy)
o3588 2983 4002 5007 2038 1722 846 2532 4160 243 4002
ten, który wziął pięć talentów, zaczął obracać [-] nimi i zyskał kolejnych pięć
5007 5615 2532 o3588 1417 2532 846 2770 243 1417
talentów. **17** Tak samo i ten, który (wziął) dwa, i on zyskał kolejne dwa.
1161 3588 2983 o1520 565 3736 1722 o1093 2532 613 o694
18 A ten, który wziął jeden odszedłszy, wykopał [-] ziemię i ukrył srebro
o2962 846 1161 3326 4183 5550 2064 o2962 1565 o1401 2532
pana swego. **19** A po dłuższym czasie przyszedł pan tych niewolników i
4868 3326 846 3056 2532 4334 o3588 2983 4002
zaczął rozliczać z nimi należność. **20** A gdy podszedł ten, który wziął pięć
5007 4374 243 4002 5007 3004 2962 4002 5007 3427 3860
talentów, przyniósł kolejne pięć talentów, mówiąc: Panie, pięć talentów mi dałeś,
1492 243 4002 5007 2770 1909 846 1161 1161 846 o2962
spójrz, kolejne pięć talentów zyskałem dzięki nim. **21** I powiedział mu pan
846 2095 1401 18 2532 4103 1909 3641 2258 4103 1909 4183
jego: Dobrze, niewolniku dobry i wierny. W małych byłeś wierny, nad wieloma
4571 2525 1525 1519 o5479 o2962 4675 2532 4334 1161 o3588
cię ustanowię. Wejź do radości pana swego. **22** A gdy podszedł [-] ten, który
2983 1417 5007 2036 2962 1417 5007 3427 3860 1492 243 1417
wziął dwa talenty, powiedział: Panie, dwa talenty mi dałeś, spójrz, kolejne dwa
5007 2770 1909 846 846 o2962 5346 846 2095 1401
talenty zyskałem dzięki nim. **23** Jego pan powiedział mu: Dobrze, niewolniku
18 2532 4103 1909 3641 2258 4103 1909 4183 4571 2525 1525
dobry i wierny. W małych byłeś wierny, nad wieloma cię ustanowię. Wejź
1519 o5479 o2962 4675 1161 4334 2532 3588 2983 o1520 5007
do radości pana swego. **24** A gdy podszedł i ten, który wziął jeden talent,
2036 2962 1097 4571 3754 1488 4642 444 2325 3699
powiedział: Panie, poznałem cię, że jesteś twardym człowiekiem – żniesz, gdzie
3756 4687 2532 4863 3606 3756 1287 5399 565 2532
nie posiałeś, oraz zbierasz, skąd nie rozsypałeś. **25** Bojąc się, odszedłem i
2928 4675 o5007 1722 o1093 1492 2192 o4674 1161 611 o2962
ukryłem twój talent w ziemi. Spójrz, masz (co) twoje. **26** A odpowiadając, pan

846 2036 846 1401 4190 2532 3636 1492 3754 2325 3699 3756
jego powiedział mu: niewolniku zły i leniwy, wiedziałeś, że żnę, gdzie nie
4687 2532 4863 3606 3756 1287 1163 4571 3767 906
posiałem, i zbieram, skąd nie rozsypałem. **27** Trzeba było ci więc podrzucić
3450 o694 o5133 2532 1473 2064 2865 302 o1699 4862
me srebrniki bankierom, a ja, przyszedłszy, dostałbym [-] (co) moje z
5110 142 3767 575 846 o5007 2532 1325 o2192 o1176
zyskiem. **28** Zabierzcie więc od niego talent i dajcie temu, który ma dziesięć
5007 o1063 3956 2192 1325 2532 4052 1161 575
talentów. **29** Bo każdemu, który ma, będzie dane i będzie obfitował. A od
3588 3361 2192 2532 3739 2192 142 575 846 2532
tego, który nie ma, także to, co ma, zostanie zabrane od niego. **30** A
o888 1401 1544 1519 o4655 o1857 1563 2071 o2805
bezużytecznego niewolnika wyrzucie w ciemność zewnętrzną. Tam będzie płaczą
2532 o1030 o3599 1161 3752 2064 o5207 o444 1722 o1391 846
i zgrzytanie zębów. **31** A kiedy przyjdzie Syn Człowieczy w chwale swojej,
2532 3956 o40 32 3326 846 5119 2523 1909 2362 846 1391
i wszyscy święci aniołowie z nim, wtedy zasiądzie na tronie swojej chwały.
2532 4863 1715 846 3956 o1484 2532 873 846 240 575
32 I zebrane zostaną przed nim wszystkie narody i oddzieli ich, jednych od
5618 o4166 873 o4263 575 o2056 2532 2476 o3303 4263 1537
drugich, jak pasterz oddziela owce od kozłów. **33** I postawi wtedy owce po
1188 846 o1161 2055 1537 2176 5119 2046 o935 3588 1537 1188
prawicy swojej, a kozły po lewicy. **34** Wtedy powie król tym po prawicy
846 1205 o2127 o3962 3450 2816 932 o2090
swojej: Pójďte, błogosławieni Ojca mego, odziedziczcie królestwo, przygotowane
5213 575 2602 2889 1063 3983 2532 1325 3427 5315
dla was od założenia świata. **35** Gdyż odczuwałem głód, a dalsieście mi jeść,
1372 2532 4222 3165 2252 3581 2532 4863 3165 1131
pragnąłem, a napoiłście mnie, byłem obcym, a przyjęliście mnie, **36** nagim,
2532 4016 3165 770 2532 1980 3165 2252 1722 5438 2532
a odzialisście mnie, chorym, a odwiedziliście mnie, byłem w więzieniu, a
2064 4314 3165 5119 611 846 o1342 3004 2962
przyszliście do mnie. **37** Wtedy odpowiedzą mu sprawiedliwi, pytając: Panie,
4219 1492 4571 3983 2532 5142 2228 1372 2532
kiedy zobaczyliśmy cię głodnym i nakarmiliśmy, lub spragnionym i
4222 1161 4219 1492 4571 3581 2532 4863 2228 1131 2532
napoiłszy? **38** I kiedy zobaczyliśmy cię obcym i przyjęliśmy lub nagim i
4016 1161 4219 1492 4571 772 2228 1722 5438 2532
odzialiszy? **39** I kiedy zobaczyliśmy cię chorym lub w więzieniu i
2064 4314 4571 2532 o935 611 2046 846 281 3004
przyszliśmy do ciebie? **40** A król, odpowiadając, powie im: Zaprawdę, mówię
5213 1909 3745 4160 1520 5130 o80 3450 o1646 1698
wam, cokolwiek uczyniliście jednemu (z) tych braci moich najmniejszych, mnie
4160 5119 2046 2532 3588 1537 2176 4198 575 1700 o2672
uczyniliście. **41** Wtedy powie i tym po lewicy: Odejdźcie ode mnie, przekłeci,
1519 o4442 o166 o2090 o1228 2532 846 o32 1063
w ogień wieczny, przygotowany diabłu i jego aniołom. **42** Bo
3983 2532 3756 1325 3427 5315 1372 2532 3756 4222 3165
odczuwałem głód, a nie dalsieście mi jeść, pragnąłem, a nie napoiłście mnie,
2252 3581 2532 3756 4863 3165 1131 2532 3756 4016 3165
43 byłem obcym, a nie przyjęliście mnie, nagim, a nie odzialisście mnie,
772 2532 1722 5438 2532 3756 1980 3165 5119 2532 846
chorym i w więzieniu, a nie odwiedziliście mnie. **44** Wtedy i oni

odpowiedzą, pytając: Panie, kiedy cię zobaczyliśmy głodnym lub spragnionym,
 lub obcym, lub nagim, lub chorym, lub w więzieniu, i nie usłużyliśmy tobie?
45 Wtedy odpowie im, mówiąc: Zaprawdę, mówię wam, czegokolwiek nie
 uczyniliście jednemu (z) tych najmniejszych, także mnie nie uczyniliście. **46** I
 odejdą oni na wieczną karę, a sprawiedliwi – do życia wiecznego.

26 I stało się, kiedy Jezus skończył wszystkie te mowy, powiedział
 swoim uczniom: **2** Wiecie, że za dwa dni Pascha, a Syn Człowieczy
 będzie wydany na ukrzyżowanie. **3** Wtedy zebrali się arcykapłani i
 znawcy Pisma oraz starsi ludu na dziedzińcu arcykapłana, zwanego Kajfaszem.
4 I naradzili się, żeby Jezusa podstępem zatrzymać i zabić. **5** Lecz mówili:
 Nie w święto, żeby nie powstała wrzawa wśród ludu. **6** A gdym Jezus był w
 Betanii, w domu Szymona trędowatego, **7** podeszła do niego kobieta,
 posiadająca flakonik alabastrowy bardzo drogiej mirry, i wylała na jego
 głowę, gdym leżał przy stole. **8** A uczniowie jego, zobaczywszy (to), oburzyli się,
 pytając: Na co to marnotrawstwo? **9** Mogła bowiem ta mirra być drogo
sprzedana, a (zysk) rozdany ubogim. **10** A Jezus, poznawszy (to), powiedział
 im: Dlaczego sprawiacie przykrość kobiecie? Gdyż piękny czyn uczyniła dla mnie.
11 Zawsze bowiem ubogich macie pośród siebie, a mnie nie zawsze macie.
12 Gdyż ona, wylawszy tę mirrę na moje ciało, na pogrzeb mi (to) uczyniła.
13 Zaprawdę, mówię wam, gdziekolwiek [-] będzie głoszona ta dobra nowina,
opowiadane na całym świecie będzie i (to), co ona uczyniła, ku
 upamiętnieniu jej. **14** Wtedy wyruszywszy jeden (z) dwunastu, zwany Juda
 Iskariota, do arcykapłanów, **15** powiedział: Co chcecie mi dać, a ja wam go
 wydam? A oni mu wyznaczili trzydzieści srebrników. **16** I od wtedy szukał
stosownego czasu, żeby go wydać. **17** A pierwszego (dnia) Przaśników podeszli
 uczniowie (do) Jezusa, pytając go: Gdzie chcesz, żebyśmy przygotowali ci
 Paschę do zjedzenia? **18** A on powiedział: Oddalcie się do miasta, do

o1170 2532 2036 846 o1320 3004 3450 o2540 2076
 takiego a takiego (człowieka) i powiedzcie mu: Nauczyciel mówi: Mój czas jest
 blisko. U ciebie urządzą Paschę z moimi uczniami. **19** I zrobili uczniowie,
 5613 4929 846 o2424 2532 2090 o3957 1161 3798 1096
 jak nakazał im Jezus, i przygotowali Paschę. **20** A gdy wieczór nastał,
 345 3326 o1427 2532 2068 846 2036 281
 leżał przy stole z dwunastoma. **21** I gdy oni jedli, powiedział: Zaprawdę,
 3004 5213 3754 1520 1537 5216 3165 3860 2532 4970 3076 756 846
 mówię wam, że jeden z was mnie wyda. **22** I bardzo zasmuceni, zaczęli go
 3004 1538 846 3385 1473 1510 2962 1161 3588 611
 pytać, każdy z nich: Ale nie ja (nim) jestem, Panie? **23** A On, odpowiadając,
 2036 3588 1686 3326 1700 o5495 1722 o5165 3778 3165 3860
 powiedział: Ten, który zanurzył ze mną rękę w misie, ten mnie wyda.
 3588 5207 o444 5217 2531 1125 4012 846 1161
24 Co prawda Syn Człowieczy odchodzi – tak, jak jest o nim napisane, lecz
 3759 1565 o444 1223 3739 o5207 o444 3860
 biada temu człowiekowi, przez którego Syn Człowieczy jest (właśnie) wydawany.
 2570 846 2258 1487 3756 1080 1565 o444 1161 2455 o3860 846
 Lepiej (by) mu było, gdyby nie narodzi się ten człowiek. **25** A Juda, który go
 611 2036 3385 1473 1510 4461
 (właśnie) wydawał, odpowiadając, zapytał: Czy nie ja (nim) jestem, Rabbi?
 3004 846 4771 2036 1161 2068 846 o2424 2983 o740 2532
 Odpowiedział mu: Tyś powiedział. **26** A gdy oni jedli, Jezus wziął chleb, a
 2168 2806 2532 1325 o3101 2532 2036 2983 5315 5124
 podziękowawszy, połamał i dał uczniom, i powiedział: Weźcie, zjedzcie, to
 2076 3450 o4983 2532 2983 o4221 2532 2168 1325 846
 jest moje ciało. **27** A gdy wziął kielich i uczynił dziękczynienie, dał im,
 3004 4095 1537 846 3956 5124 1063 2076 3450 o129 3588 o2537
 mówiąc: Wypijcie z niego wszyscy, **28** to bowiem jest moja krew [-] nowego
 1242 o4012 4183 1632 1519 859 266 1161 3004
 przymierza, za wielu wylewana na uwolnienie (od) grzechów. **29** A mówię
 5213 3754 3756 3361 4095 575 737 1537 5127 o1081 o288 2193
 wam, że nie [-] będę pił od tej chwili z tego plonu winnego krzewu, aż do
 1565 o2250 3752 846 4095 3326 5216 2537 1722 o932 3450 o3962
 tego dnia, gdy go będę pił razem z wami nowy w królestwie mojego Ojca.
 2532 5214 1831 1519 o3735 o1636 5119 o2424 846
30 A gdy zaśpiewali pieśń, wyszli ku Górze Oliwnej. **31** Wtedy Jezus im
 3004 5210 3956 4624 1722 1698 1722 3778 o3571
 powiedział: wy wszyscy upadniecie z mojego powodu w tę noc,
 1125 1063 3960 o4166 2532 1287 o4263 o4167
napisane jest bowiem: Uderzę pasterza i rozproszone zostaną owce trzody.
 1161 3326 o1453 3165 4254 5209 1519 o1056 1161 o4074
32 Ale po obudzeniu mnie, poprzędę was do Galilei. **33** A Piotr,
 611 2036 846 1487 3956 4624 1722 4671 1161
 odpowiadając, powiedział mu: Choćby wszyscy upadli z twojego powodu, lecz
 1473 3763 4624 o2424 846 5346 281 3004 4671 3754
 ja nigdy (nie) upadnę. **34** Jezus mu odpowiedział: Zaprawdę, mówię ci, że
 1722 3778 o3571 4250 220 5455 5151 533 3165 3004
 w tę noc, zanim kogut zapieje, trzykrotnie się mnie wyprzesz. **35** Powiedział
 846 o4074 2579 1163 3165 4862 4671 599 3756 3361 533 4571 1161
 mu Piotr: Choćby trzeba było mi z tobą umrzeć, nigdy nie wyprę się ciebie. **36**
 3668 2532 3956 o3101 2036 5119 2064 3326 846 o2424
 podobnie i wszyscy uczniowie powiedzieli. **36** Wtedy przyszedł z nimi Jezus

1519 5564 3004 1068 2532 3004 03101 2523 847 2193 3739
na miejsce, zwane Getsemani, i powiedział uczniom: Usiądźcie tu, aż [-]
odszedłszy, tam się pomodlę. **37** I zabrawszy Piotra i dwóch synów
Zebedeusza, zaczął smucić się i niepokoić. **38** Wtedy powiedział im Jezus:
Smutna jest moja dusza aż do śmierci. Zostańcie tu i czuwajcie ze mną.
39 I gdy odszedł trochę (dalej), upadł na oblicze swoje, modląc się i
mówiąc: Ojcze mój, jeśli jest możliwe, (niech) ominie [-] mnie ten kielich. Lecz nie
jak ja chcę, ale jak ty. **40** I przyszedł do uczniów, i znalazł ich śpiących,
i powiedział Piotrowi: Nie byliście w stanie tak jednej godziny czuwać ze
mną? **41** Czuwajcie i módlcie się, abyście nie weszli w doświadczenie.
Wprawdzie duch ochoczy, lecz doczesne ciało słabe. **42** Znow po (raz) drugi
odszedłszy, modlił się, mówiąc: Ojcze mój, jeśli nie jest w stanie ten kielich [-]
mnie ominąć, abym go nie pił, niech stanie się twoja wola. **43** I przyszedłszy,
znalazł ich znów śpiących, ich oczy były bowiem ciężkie. **44** I opuścił ich. Znow
odszedłszy, modlił się po (raz) trzeci, wypowiadając te same słowa. **45** Wtedy
przyszedł do uczniów swoich i powiedział im: Śpicie zatem i odpoczywacie?
Oto zbliżyła się godzina, a Syn Człowieczy wydawany będzie w ręce
grzeszników. **46** Powstańcie, idźmy. Oto zbliżył się ten, który mnie wydaje.
47 A gdy on jeszcze mówił, oto Juda, jeden (z) dwunastu, przyszedł, a z nim
liczny tłum z mieczami i kijami od arcykapłanów i starszych ludu. **48** A
ten, który go wydawał, dał im znak, mówiąc: Kogo [-] pocałuje, (to) ten jest.
Zatrzymajcie go. **49** I natychmiast podszedł (do) Jezusa, mówiąc:
Bądź radosny, Rabbi! I pocałował go. **50** A Jezus mu powiedział:
Towarzyszu, po co przybywasz? Wtedy podszedłszy, położyli ręce na Jezusa
i zatrzymali go. **51** A oto jeden z tych, (którzy byli) z Jezusem,
wyciągnawszy rękę, wy dobył swój miecz i uderzając niewolnika arcykapłana,
uciął mu ucho. **52** Wtedy powiedział mu Jezus: zwróć swój miecz na jego miejsce.
Wszyscy bowiem, którzy biorą miecz, od miecza giną. **53** Czy sądzisz, że nie

1410 737 3870 3450 o3962 2532 3936 3427 4119 2228 1427
mogę w tej chwili wezwać mojego Ojca, a postawiłby mi więcej, niż dwanaście
3003 32 4459 3767 4137 o1124 3754 3779 1163 1096 1722
legionów aniołów? **54** Jak więc wypełnią się Pisma, że tak ma się stać? **55** W
1565 o5610 2036 o2424 o3793 5613 1909 3027 1831 3326 3162
tej godzinie powiedział Jezus tłumom: Jak na bandytę wysłicie, z mieczami
2532 3586 3165 4815 2596 2250 4314 5209 2516 1321 1722 o2411
i kijami mnie ująć. Każdego dnia wśród was siadałem, nauczając w świątyni,
2532 3756 2902 3165 1161 5124 3650 1096 2443 4137
a nie zatrzymaliście mnie. **56** A to wszystko stało się, aby się wypełniły
o1124 o4396 5119 3956 o3101 863 846 5343 1161
pisma proroków. Wtedy wszyscy uczniowie opuściwszy go, uciekli. **57** A
3588 2902 o2424 520 4314 2533 o749 3699
ci, którzy zatrzymali Jezusa, zaprowadzili (go) do Kajfasza, arcykapłana, gdzie
4863 o1122 2532 o4245 o1161 4074 190 846 575 3113
zebrali się znawcy Pisma i starsi. **58** Lecz Piotr towarzyszył mu z daleka
2193 o833 o749 1525 2080 2521 3326
aż do dziedzińca arcykapłana, (a) wszedłszy do wewnątrz, siedział z
o5257 1492 o5056 o1161 749 2532 o4245 2532 3650
podwładnymi, żeby zobaczyć koniec. **59** Lecz arcykapłani i starsi oraz cały
o4892 2212 5577 2596 o2424 3704 846 2289
sanhedryn, szukali fałszywego świadectwa przeciwko Jezusowi, aby go zabić.
2532 3756 2147 2532 4183 5575 4334 3756
60 I nie znaleźli. I wielu fałszywych świadków przychodziło, (lecz) nie
2147 1161 5305 4334 1417 5575 2036 3778
znaleźli. **61** A następnie podeszło dwóch fałszywych świadków, mówiąc: Ten
5346 1410 2647 o3485 o2316 2532 1223 5140 2250 846 3618
powiedział: Mogę zniszczyć świątynię Bożą i przez trzy dni ją odbudować.
2532 450 o749 2036 846 3762 611 5101 3778
62 I powstawszy, arcykapłan powiedział mu: Nic (nie) odpowiadasz? Co oni
2649 4675 o1161 2424 4623 2532 611 o749
przeciw tobie świadczą? **63** Lecz Jezus milczał. I odpowiadając, arcykapłan
2036 846 1844 4571 2596 o2316 o2198 2443 2254 2036 1487
powiedział mu: Zaprzysięgam cię na Boga żywego, abyś nam powiedział: Czy
4771 1488 o5547 o5207 o2316 o2424 3004 846 4771 2036 4133
ty jesteś Chrystus, Syn Boga? **64** Jezus odpowiedział mu: Ty powiedziałeś. Lecz
3004 5213 575 737 3700 o5207 o444 2521 1537 1188
mówię wam: Od tej chwili zobaczycie Syna Człowieczego, siedzącego po prawicy
o1411 2532 2064 1909 o3507 o3772 5119 o749 1284
mocy i przychodzącego na obłokach niebios. **65** Wtedy arcykapłan rozdarł
846 o2440 3004 3754 987 5101 2089 5532 2192
swoje szaty wierzchnie, mówiąc, że: Zbłąźni! Na co jeszcze potrzebujemy mieć
3144 1492 3568 191 846 o988 5101 5213
świadków? Oto teraz usłyszeliście jego słowną zniewagę. **66** Co wam
1380 1161 3588 611 2036 1777 2076 2288 5119
się wydaje? A oni, odpowiadając, powiedzieli: Winien jest śmierci. **67** Wtedy
1716 1519 o4383 846 2532 2852 846 1161 3588 4474 3004 4395
pluli na oblicze jego i policzkowali go, a inni uderzali, **68** mówiąc: Prorokuj
2254 5547 5101 2076 3588 4571 3817 o1161 4074 2521
nam, Chrystusie. Kto jest tym, który cię uderzył? **69** A Piotr siedział
1854 1722 o833 2532 4334 846 1520 3814 3004
na zewnątrz, na dziedzińcu. I podeszła do niego jedna dziewczynka, mówiąc:
2532 4771 2258 3326 2424 o1057 1161 3588 720 1715 846
I ty byłeś z Jezusem, mieszkańcem Galilei. **70** A on się wyparł wobec [-]

wszystkich, mówiąc: Nie wiem, co mówisz. **71** A gdy odszedł do bramy, zobaczyła go inna i powiedziała tym, (co) tam (byli): I ten był z Jezusem, Nazarejczykiem. **72** I znów wyparł się pod przysięgą, że: Nie znam tego człowieka. **73** A po chwili podeszli ci, co stali, mówiąc Piotrowi: Prawdziwie i ty jesteś z nich, bo i mowa twoja jawnym cię czyni. **74** Wtedy zaczął się zaklinać i przysięgać, że: Nie znam tego człowieka. I natychmiast kogut zapiał. **75** I przypomniał sobie Piotr słowo Jezusa, który powiedział mu, że: Zanim kogut zapieje, trzykrotnie się mnie wyprzesz. I wyszedłszy na zewnątrz, zapłakał gorzko.

27 A gdy nastał poranek, podjęli uchwałę wszyscy arcykapłani i starsi ludu przeciwko Jezusowi, żeby go zabić. **2** I związawszy go, odprowadzili i wydali go rządcy, Poncjuszowi Piłatowi. **3** Wtedy Juda, ten który go wydał, gdy zobaczył, że został osądzony, zaczawszy odczuwać żal, zwrócił trzydzieści srebrników arcykapłanom i starszym, **4** mówiąc: Zgrzeszyłem, wydając krew niewinną. A oni powiedzieli: Jak to do nas (się odnosi)? Ty (sam) patrz (na to). **5** I rzuciwszy srebrniki w świątyni, oddalił się. A gdy odszedł, powiesił się. **6** A arcykapłani wziąwszy srebrniki, powiedzieli: Nie wolno wrzucać ich do skarbcza ofiarnego, skoro są zapłatą (za) krew. **7** Lecz naradziwszy się, kupili za nie Pole Garncarza, na cmentarz (dla) obcych. **8** Dlatego nazywane jest to pole Polem Krwi, aż do dzisiaj. **9** Wtedy wypełniło się to, co zostało powiedziane przez proroka Jeremiasza, mówiącego: I wzięli trzydzieści srebrników, zapłatę za tego, którego wycenili; jego wycenili (ludzie) spośród synów Izraela, **10** i dali je na Pole Garncarza, jak nakazał mi Pan. **11** A Jezus został postawiony przed rządcą. I zapytał go rządcą, mówiąc: Ty jesteś królem Judejczyków? A Jezus mu odpowiedział: Ty mówisz. **12** A gdy oskarżali go [-] arcykapłani i starsi, nic (nie) odpowiedział. **13** Wtedy powiedział mu Piłat: Nie słyszysz, jakże wiele przeciwko tobie

imieniem Szymon. Zmusili go, żeby niósł jego krzyż. **33** A gdy przyszli na
miejsce, zwane Golgota, które jest nazywane Miejscem Czaszki, **34** dali mu wypić
wino, zmieszane z żółcią. Ale skosztowawszy, nie chciał pić. **35** A gdy go
ukrzyżowali, rozdzielili jego szaty wierzchnie, rzucając los. **36** I siedząc,
pilnowali go tam. **37** I umieścili ponad jego głowę wypisaną jego winę: To jest
Jezus, król Judejczyków. **38** Wówczas ukrzyżowani byli z nim dwaj bandyci,
jeden po prawicy, a jeden po lewicy. **39** A przechodzący obok bluźnili mu,
poruszając swoimi głowami **40** i mówiąc: Ty, który niszczysz świątynię i w
trzy dni budujesz: wybaw samego siebie, jeśli jesteś synem Boga, zstąp z krzyża.
41 A podobnie i arcykapłani, sztydząc razem ze znawcami Pisma i
starszymi oraz faryzeuszami, mówili: **42** Innych wybawiał, siebie samego nie
jest w stanie wybawić? Jeśli jest królem Izraela, niech zstąpi teraz z krzyża, a
uwierzymy w niego. **43** Polegał na Bogu, niech wybawi teraz siebie, jeśli go
pragnie. Powiedział bowiem, że: Jestem synem Boga. **44** A tak samo i
bandyci, ukrzyżowani razem z nim, robili mu wyrzuty. **45** A od szóstej godziny
ciemność pojawiła się na całej ziemi, aż do godziny dziewiątej. **46** A około
godziny dziewiątej Jezus wykrzyknął wielkim głosem, mówiąc: Eli, Eli, lema
sabachthani? To jest: Boże mój, Boże mój, czemu mnie opuściłeś? **47** A
niektórzy tam stojący usłyszawszy, mówili, że: Eliasza ten woła. **48** I
natychmiast podbiegł jeden z nich i wzięwszy gąbkę, napelnił [-] winem i
włożywszy na trzcinę, dał mu pić. **49** A inni mówili: Pozwól, zobaczymy, czy
przyjdzie Eliasza, aby go wybawić. **50** A Jezus znów wykrzyknawszy wielkim
głosem, oddał ducha. **51** I oto zasłona świątyni rozdarła się na dwoje od góry
aż do dołu i ziemia zatrzęsa się, a skały popękały. **52** I otworzyły się
grobowce i obudziły się liczne ciała świętych, kterzy zasnęli. **53** I
wyszedszy z grobów, po ich odrodzeniu się, weszły do świętego miasta i
ukazały się wielu. **54** A setnik i (ci, co) z nim pilnowali Jezusa, widząc

o4578 2532 3588 1096 5399 4970 3004 230 3778
 trzęsienie i to, co, się stało, przestraszyli się bardzo, mówiąc: Naprawdę ten
 2258 5207 2316 1161 2258 1563 4183 1135 2334 575 3113
 był synem Boga. **55** A były tam liczne kobiety, przyglądające się z daleka,
 3748 190 o2424 575 o1056 1247 846 1722 3739 2258 3137
 które towarzyszyły Jezusowi od Galilei, służąc mu. **56** Wśród nich była Maria
 o3094 2532 3137 3588 o2385 2532 3384 2499 2532 o3384 o5207
 Magdalena i Maria (matka) [-] Jakuba oraz matka Józefa i matka synów
 2199 1161 1096 3798 2064 4145 444 575
 Zebedeusza. **57** A gdy wieczór się pojawił, przyszedł bogaty człowiek z
 707 5122 2501 3739 846 2532 3100 o2424 3778
 Arymatei, imieniem Józef, który sam również był uczniem Jezusa. **58** Ten
 4334 o4091 154 o4983 o2424 5119 o4091 2753 591 o4983
przyszedłszy do Pilata, poprosił o ciało Jezusa. Wtedy Pilat rozkazał wydać ciało.
 2532 2983 o4983 o2501 1794 846 2513 4616 2532 5087 846
59 A wziąwszy ciało, Józef owinął je czystą tkaniną lnianą. **60** I umieścił je
 1722 846 o2537 3419 3739 2998 1722 o4073 2532 4351 3173 3037
 w swoim nowym grobie, który wykuił w skale, i zatoczywszy wielki kamień
 o2374 o3419 565 1161 2258 1563 3137 o3094 2532 o243 3137
 (do) drzwi grobu, odszedł. **61** A była tam Maria Magdalena oraz inna Maria,
 2521 561 o5028 o1161 1887 3748 2076 3326
które siedziały naprzeciw grobu. **62** A następnego dnia, który był po
 o3904 4863 o749 2532 o5330 4314 4091 3004
 przygotowaniu, zebrali się arcykapłani i faryzeusze u Pilata, **63** mówiąc:
 2962 3415 3754 1565 o4108 2036 2198 2089
 Panie, przypomnieliśmy sobie, że tamten zwodziciel powiedział, gdy jeszcze żył:
 3326 5140 2250 1453 2753 3767 805 o5028 2193
 Po trzech dniach obudzę się. **64** Rozkaż więc, aby zabezpieczono grób aż do
 o5154 2250 3379 2064 o3101 846 3571 2813 846 2532
 trzeciego dnia, aby nie przyszli uczniowie jego nocą, wykradając go; i
 2036 o2992 1453 575 o3498 2532 2071 o2078 4106
 powiedzieliby ludowi: Obudził się z martwych. I byłoby ostatnie zwiędzenie
 5501 o4413 1161 5346 846 o4091 2192 2892 5217
 gorsze (od) pierwszego. **65** I odpowiedział im Pilat: Macie straż, odejdźcie,
 805 5613 1492 1161 3588 4198 805 o5028
 zabezpieczcie (go), jak umiecie. **66** A oni wyruszywszy, zabezpieczyli grób,
 4972 o3037 3326 o2892
 pieczętując kamień razem ze strażą.

28 A po zakończeniu szabatu, gdy zaczynało wschodzić światło na
 1161 3796 4521 o2020 1519
 1520 4521 2064 3137 o3094 2532 o243 3137
 pierwszy (dzień) tygodnia, przyszła Maria Magdalena i inna Maria
 o5028 2532 2400 1096 3173 4578 1063 32 2962 2597
 obejrzeć grób. **2** A oto pojawiło się wielkie trzęsienie, bo anioł Pana, gdy zstąpił
 1537 3772 4334 617 o3037 575 o2374 2532 2521 1883 846 1161 846
 z niebios, podszedł, odczłuił kamień od drzwi i usiadł na nim. **3** A jego
 o2397 2258 5613 796 2532 o1742 846 3022 5616 5510 1161 575 o5401
 wygląd był, jak błyskawica i odzienie jego białe, jak śnieg. **4** A od lęku
 846 4579 o5083 2532 1096 5616 3498 1161 o32
 (przed) nim zatrzęśli się strażnicy i stali się jakby martwi. **5** A anioł,
 611 2036 o1135 5210 5399 3361 1063 1492 3754
 odpowiadając, powiedział kobietom: Wy się nie bójcie, ponieważż wiem, że
 2212 2424 o4717 3756 2076 5602 1453 1063 2531
 szukacie Jezusa ukrzyżowanego. **6** Nie ma (go) tu, obudził się bowiem, jak

